

poésia **estimar**

XXI
FESTIVAL DE POESIA
DE LA MEDITERRÀNIA

XXI FESTIVAL DE POESIA DE LA MEDITERRÀNIA 2019

Dissabte 23 de març, 20.30 h

Como hace 3.000 años, recital d'Héctor Alterio
i José Luis Merlin, al Teatre Xesc Forteza de Palma

Diumenge 5 de maig, 19 h

Cita a cegues, espectacle de dansa de Sol Picó
i Marco Mezquida, a l'Aljub del Museu Es Baluard de Palma

Dimarts 7 i fins al 30 de maig

Poesia és estimar, exposició XXI festivals, a la Rambla
i al Teatre Principal de Palma

Dimecres 8 i fins al 14 de maig

No em va fer Joan Brossa, instal·lació de Cabosaroque a la Sala Petita
del Teatre Principal de Palma

Dijous 9 de maig, 20.00 h

alCANTARa MANUEL, concert de Mayte Martín,
al Teatre Principal de Palma

Divendres 10 de maig

11.00 h **Brossiana**, instal·lació, als jardins de la Misericòrdia de Palma
11.45 h **Recital per a estudiants**, organitzat per l'IES Ramon Llull
i l'IES Joan Alcover, a la sala d'actes de l'Institut Joan Alcover de Palma
19.00 h **Retrovisió**, projeccions, a l'Aljub del Museu Es Baluard de Palma

Diumenge, 12 de maig, 19.00 h

Festa de la Poesia al Teatre Principal de Palma

ILEANA ÁLVAREZ, en castellà (Cuba)
MARTINE AUDET, en francès (Quebec)
JOAN JOSEP BARCELÓ, en català (Mallorca)
SILVIA BRE, en italià (Itàlia)
LLUÍS CALVO, en català (Catalunya)
ANNAGAS, en català (Catalunya)
ADELA GRECEANU, en romanès (Romania)
JAD HATEM, en francès (Líban)
LEBOGANG MASHILE, en anglès (República de Sud-àfrica)
ÀNGELS MORENO, en català (País Valencià)
JOSÉ F. A. OLIVER, en alemany (Alemanya)
CHUS PATO, en gallec (Galícia)
FRANCIS SÁNCHEZ, en castellà (Cuba)
CASTILLO SUÁREZ, en eusquera (País Basc)

Amb la interpretació al piano de **Clara Peya**

Dimarts 28 de maig, 20.00 h

El Petit de Cal Eril, concert, a la Sala Petita
del Teatre Principal de Palma

Dijous 30 de maig, 20.00 h

Andreu Riera i Antònia Vicens, en concert recitat,
a la Sala Petita del Teatre Principal de Palma

Direcció: **Biel Mesquida**

Primera edició: abril de 2019

© del text i la imatge: els autors

© de les traduccions: els traductors, 2019

© de l'edició: Fundació Mallorca Literària, XXI Festival de Poesia de la
Mediterrània, 2019

Il·lustració i disseny gràfic: Pedro Oliver (tintoreria)

Edició: Produccions Estelroig (Sant Joan - Mallorca)

DL: PM 673-2019

No és permesa la reproducció total o parcial d'aquest llibre ni de la coberta,
ni el recull en un sistema informàtic, ni la transmissió en qualsevol forma
o per qualsevol mitjà, sia electrònic, mecànic, per fotocòpia, per registre o
per altres mètodes, sense el permís dels titulars del copyright.

Direcció: Biel Mesquida
 Imatge i gràfiques: Pedro Oliver
 Coordinació: Fundació Mallorca Literària - Tres Serveis Culturals
 Coordinació dels continguts i les traduccions: Àngels Àlvarez
 Traducció dels poemes d'Ileana Álvarez: Mateu Coll
 Traducció dels poemes de Martine Audet: Antoni Clapés
 Traducció dels poemes de Silvia Bre: Lluís Servera
 Traducció dels poemes d'Adela Greceanu: Xavier Montoliu Pauli
 Traducció dels poemes de Jad Hatem: Lourdes Godoy
 Traducció dels poemes de Lebogang Mashile: Míriam Cano
 Traducció dels poemes de José F. A. Oliver: Montserrat Franquesa
 Traducció dels poemes de Chus Pato: Gonzalo Herme i Adrià Targa
 Traducció dels poemes de Francis Sánchez: Mateu Coll
 Traducció dels poemes de Castillo Suárez: Jaume Gelabert
 Correcció del llibre: Àngels Àlvarez
 Escenografia i videoprojeccions: cataclístik magnètik
 Disseny gràfic de l'exposició: Solosoler
 Fotografia: Jean Marie del Moral
 Documentals: Magnètika i La Perifèrica
 Comunicació: Joana Abrines

Organització: Departament de Cultura, Patrimoni i Esports del Consell de Mallorca i Fundació Mallorca Literària
 Coorganització: Conselleria de Cultura, Participació i Esports del Govern de les Illes Balears, Institut d'Estudis Baleàrics i Teatre Principal de Palma
 Entitats col·laboradores: Universitat de les Illes Balears, Ajuntament de Palma, Es Baluard Museu d'Art Modern i Contemporani de Palma, PEN Català, Fundació ACA, Barcelona Poesia i Fundació Joan Brossa
 Amb el suport especial dels Jardins de Son Oliver i de l'hotel HM tropical

ORGANITZA:

COORGANITZA:

COL·LABORADORS:

Dedicam aquest XXI Festival de Poesia de la Mediterrània al poeta, amic i mestre, Joan Brossa (1919-1998), que va donar tota la seva vida al mot poètic per carregar-lo de radiacions noves, d'altres tensions de la intel·ligència i dels jocs més subtils de l'esperit. Creador intuïtiu, directe i càustic d'un univers tan propi i tan singular, que va obrir d'ampit en ample, des d'un bell principi i en la carnissera i grisa postguerra, les portes de percepcions noves aconseguides amb una feina sempre seguida i fervorosa per dinamitar el clixé i dinamitzar la imaginació. Sord als referents del moment, va desmuntar els llocs comuns d'una societat desertitzada pel franquisme i anestesiada per la carrincloneria i la mediocritat en la qual sempre fou un marginal, un llibertari, un heterodox, un explorador insubornable del quefer verbal.

Brossa sempre va dir i va fer la seva i, sobretot, va anar per lliure, lluny de credos polítics, literaris o artístics de qualsevol mena. Sabia des de ben jove que la recerca era la seva meta de cada dia i que només la realitat que ell mateix construïa era l'única realitat. La seva aventura poètica al llarg de la vida fou el seu combat vertader, que va tenir en la subversió dels llenguatges el desllorigador essencial de la seva obra. Brossa no es va aturar mai de fer cops d'estat i revolucions vertaderes amb les formes poètiques que treballava com un picapedrer, un poeta-paleta de les lletres.

El Festival de Poesia de la Mediterrània escamparà, un any més, poesia arreu de Mallorca en la vint-i-unena edició. Una fita especial que durant dos mesos farà de la paraula dita el centre de recitals poètics, exposicions, instal·lacions artístiques i espectacles de naturalesa ben diversa. Un festival que manté intacta l'aposta per la hibridació de la poesia amb multitud de disciplines artístiques, com la música, l'audiovisual, la dansa... i, com a resultat de tot plegat, ens oferirà una constel·lació d'espectacles que enguany, més que mai, ens volen fer estimar la poesia, sigui escrita, llegida o recitada.

En aquesta XXI edició ens acompanyaran catorze poetes, que representen nou llengües i que tornaran a deixar palès que el Festival de Poesia de la Mediterrània és capaç d'unir cultures i territoris; també institucions. Una proposta que cerca transformar la nostra societat, arribar a la consciència de la gent i acostar-se al jovent com a futurs altaveus d'aquesta barreja cultural. Els poetes són convidats a viure i a conèixer a Mallorca, perquè es coneguin i ens coneguin, venguin d'on venguin.

El Festival duu més de dues dècades conreant el plaer per la sonoritat de llengües ben diverses, sense intermediaris i sense més veu que la dels propis protagonistes: els homes i les dones poetes, que enguany recitaran en català, castellà, francès, italià, anglès, alemany, gallec, en llengua romanesa i eusquera. La tria respon a la mà experta del director del Festival, Biel Mesquida, i al seu afany de descoberta i de lluita per la llibertat de les persones i de les seves paraules.

No puc estar més content d'haver vist créixer aquest festival, any rere any, des de la implicació de la Fundació Mallorca Literària, però també des del Teatre Principal de Palma i d'altres àmbits de la Direcció Insular de Cultura del Consell de Mallorca. Totes són branques d'un mateix

arbre i s'han posat al servei d'un projecte que ha nascut dins aquesta institució i del qual ens sentim orgullosos. Per això, aquesta XXI edició no escatimarà esforços per treure la poesia al carrer i per connectar, amb l'exposició «Poesia és estimar», dos centres estratègics dedicats a la cultura: el Centre Cultural la Misericòrdia i el Teatre Principal de Palma. Acompanyarem els vianants que recorren la Rambla per oferir-los un tast de més de dues dècades de poesia i de poetes que, passats vint anys, ens continuen enamorant.

Francesc Miralles Mascaró

Vicepresident primer i conseller de Cultura, Patrimoni i Esports del Consell de Mallorca

Escamoteig de cinc poemes

L'OFICI

... Esta Dirección General de Información, a propuesta del Servicio correspondiente, ha decidido: Resolver dicha solicitud, en las condiciones indicadas en la hoja adjunta. Dios guarde a Vd. muchos años. Madrid, 24 de febrero de 1960.

EL PAPER ADJUNT

Suprímense los poemas en páginas 33, 45, 60, 64, 70 (los sonetos suprimidos en rojo), y preséntese galerada impresa.

Poemes civils

Fundació Joan Brossa, Barcelona 2010

Un país on la poesia creix en llibertat, no pot tenir presos polítics.

Un any més, la poesia solca la Mediterrània de la mà de Biel Mesquida i amb el vent de la llibertat dels poemes de Joan Brossa bufant a favor, en el centenari del seu naixement. Llibertat i poesia unides com sempre i més necessàries que mai. Perquè poesia és estimar. Poesia és estimar la vida, la vida en llibertat, la sonoritat dels mots, el compromís de les paraules, la musicalitat dels versos, la pau, el diàleg, la reivindicació de la justícia i la lluita per totes les llibertats i tots els drets. I en aquesta Mediterrània nostra ens queden encara tantes coses per reivindicar que fer-ho a través de la poesia i de la cita poètica de referència a les Illes és gairebé una obligació.

Any rere any, en el Festival de Poesia de la Mediterrània es produeix un diàleg i un mestissatge tan intens de llengües, músiques i diferents manifestacions de la creativitat i la imaginació, que Mallorca es converteix en la suma de tots els colors i matisos, com l'obra poètica, dramàtica i artística de Brossa.

Un any més, poesies perseguides i llengües minoritzades tindran l'espai i la visibilitat que mereixen, en una trobada

que és un clam per la igualtat. Francis Sánchez i Ileana Álvarez –impulsors de revistes literàries amb noms tan sonors com *Alas Tensas* i *Árbol invertido*–, María Xexús Pato Díaz, *Chus Pato*, membre del PEN Club de Galícia, associació literària sempre present en qualsevol activitat de compromís literari i social, i Castillo Suárez són la constatació de l'edició d'enguany que totes les llengües i totes les poesies són imprescindibles. Perquè els quatre són algunes de les veus que en aquesta XXI edició, en què participaran catorze poetes –nou dones i cinc homes–, escenificaran també la visibilitat de les escriptores.

POEMA

Aquests versos resten escrits
perquè passin desapercebuts com
un vidre. Estic mirant el carrer
a través del vidre d'una finestra.
Mireu el carrer i no veieu el vidre.

A fora i a dintre vostre
hi ha un univers.

També vull que els versos
d'aquest poema siguin idèntics
a les campanades dels rellotges
de torre que hi ha per tot
el món.

Poemes civils

Llarga vida a la poesia. Que mai no passi desapercebuda. Que mai no ens sigui indiferent el seu so. Que mai no ens siguin indiferents ni la vida, ni la llengua, ni el país, ni la Mediterrània, ni el món. Que mai no ens domini l'equidistància. Profitosa i llarga vida a un festival que mentre existeixi serà llum i far que vetllarà pels mots i vigilarà que cap veu pugui ser silenciada.

Fanny Tur Riera

*Consellera de Cultura, Participació i Esports
del Govern de les Illes Balears*

Joan Brossa
Sextina a Joan Miró

En el seu vuitanta-cinquè aniversari

El somni toca i mira ple de vida,
i sorgeix l'home d'un conjunt de ratlles;
els braços fan de banyes; a les taques
el sol obre el perfil de tot de signes,
i un nocturn nou, passat a foc i a flames,
esmenta el carnaval d'avui i sempre.

La vida expressa els seus desigs de sempre.
Els elements avancen, donen vida
i resten brasa de les seves flames.
Entre estels lineals de quatre ratlles
les formes es confonen amb els signes,
talment una harmonia emesa amb taques.

(Aquí l'element aigua són les taques.
Espai i aire van units, com sempre.
La terra en aquests quadres són els signes
–més que tenebres, claredat i vida.
El foc esmola l'ungla de les ratlles
si dels punts de color sorgeixen flames.)

Miró camina intacte entre les flames.
Una arrel regalima i peten taques,
nassos i trompes escarneixen ratlles,
i els ulls miren els ulls, miralls de sempre.
Voltat de galls, Miró pinta la vida
i viu els quadres, hortolà de signes.

La llum i el so, els percebem als signes.
La llibertat és vista i emet flames.
Puja dels peus la força de la vida;
canta i més canta el blau d'un fons de taques
i broten fulles del cos humà, sempre
enllà del pensament teixit a ratlles.

Deixem el sol a terra sense ratlles.
La lluna ve de lluny i parla amb signes,
però els seus raigs no es perden perquè sempre
s'acosten a l'origen quatre flames
amb cresta o barretina. Així les taques
no ens priven que tornem de mort a vida.

Miró dóna la vida amb punts i ratlles;
l'alè surt de les taques i dels signes,
i amor i flames restaran per sempre.

Març de 1978

De Tercer llibre de sextines, 1977-1981

POESIA ÉS ESTIMAR (I DEIXAR-SE ESTIMAR)

M'aguanta la paraula que forjo a martellades.

Joan Brossa

Feim vint-i-un anys del naixement del Festival de Poesia de la Mediterrània, de cantar i contar amb la música dels mots les històries més íntimes, més èpiques, més locals i més universals, més quotidianes, i més humanals: això vol dir que aquest MMXIX celebrem una fita cultural, noble, humil i fertilitzadora, la consolidació d'una força poètica que amb les vint edicions anteriors, d'una forma constant i fervorosa, ha creat uns textos, uns records, una història i una tradició que impregna la llengua i la cultura de Mallorca, la cultura catalana, i també, tan bé, la biodiversitat de cultures i llengües dels quasi tres-cents poetes dels voltants planetaris de la Mediterrània –hi cap tot el Món– que ens han donat la veu i la lletra, la polifonia dels seus poemes en viu i en directe.

Feim vint-i-un anys de col·locar en el centre mateix dels treballs humans aquesta capacitat fonamental i incombustible de viure la bellesa del món, de descobrir la joia i el dolor, la potència i la fragilitat, el detall i la immensitat, la ressonància i l'eco, en una dona o en un home, en la vida efímera d'uns pètals o en els núvols lleugers del cel.

Feim vint-i-un anys per demostrar que la paraula de la poesia –aquest treball artístic amb la llengua, aquest esforç dur i intens per fer fruitar els mots, per disseminar sentits o la seva absència, per dir l'indicible–, no es troba dins una

torre d'ivori, sinó que està en la primera línia dels combats per la pau, per la fraternitat, per la igualtat, per la justícia i per les llibertats. No ens hem cansat des del primer festival en el llunyà 1999 de repetir amb paraules, manifests i manifestacions de tota casta i condició, que poesia i llibertat són sinònims i, per mor d'això, per demostrar que això és vera amb *verbum carnis*, cada any hem convidat poetes perseguits, vigilats, censurats, empresonats, torturats i, fins i tot, condemnats que han pogut escapar per mor dels seus poemes i que es troben refugiats fora dels seus països. Enguany, dos poetes cubans asilats a Madrid ens donaran la música dels seus versos fets amb la trama i l'ordit de la sensibilitat i la llibertat en uns temps encara molt difícils per a l'illa germana de Cuba. I enguany, catorze poetes arribats de llengües i cultures tan diferents com la francesa, la italiana, l'anglesa, l'alemanya, la romanesa, l'espanyola, la gallega, la basca i la catalana faran sentir la seva veu alta i forta, sensible i tendra, lluitadora i clara, plena d'irradiacions vitals dins una societat atacada del virus de la salutatjor i sorda a les veritats més elementals dels éssers humans. Acompanyarà cadascuna de les veus poètiques la pianista, compositora i intèrpret Clara Peya (Premi Nacional de Cultura 2019), una amiga festivalera i una creadora singular inclassificable que transita entre la música, el teatre i l'activisme transgressor, feminista i compromès amb les llibertats. El missatge de la poesia d'aquests catorze poetes serà font de gaudi, d'amor, d'energia creativa, d'individualitat productiva i d'aliment per a tothom.

Feim vint-i-un anys i no ens hem aturat de repetir que la paraula poètica és curadora, sanadora, benefactora i salvadora dels humans d'aquest començament del segle XXI que es troben estressats i malalts per les forces dictatorials dels poders econòmics, pels mercats i els capitals, per la publicitat i el consum, que esdevenen màquines piconadores que voldrien uniformitzar els cossos

i els esperits, i convertir-nos en una societat robotitzada amb un pensament únic que combregui amb les rodes informatives d'un ordre mundial inhumà i esclavitzador. Cal dir ben alt que deim sí a la paraula poètica en aquest carnisser inici de segle, perquè diu amb les fortes energies de la seva veritat idees i conceptes, sensacions i sentiments, emocions i músiques, sabers vertaders que no podrien ser coneguts a través de cap altre sistema. La paraula poètica és una forma de coneixement viu. Per això i per altres mil i una raons i desraons poetiqueres és un símptoma d'alta excel·lència que la poesia amari cada vegada més des del carrer al cinema, des de l'escola a la tecnologia, des de la ciència als mitjans de comunicació, des de la música a les arts en una infiltració lenta que té com a primera prova de la seva existència un augment de la sensibilitat dels públics humans que omplen cinemes, biblioteques, auditoris, llibreries, sales d'exposicions, recitals i concerts. Sí, es pot comprovar amb la pràctica que la poesia ens fa més sensibles, i això vol dir més perceptius, més pensadors, més civilitzats, més savis, més vius, més humans. I això, dins aquest món globalitzat que ens anestesia més que ens desperta, converteix la poesia en un bé escàs i desitjable.

Feim vint-i-un anys i hem dit moltes de vegades que per a nosaltres la Mediterrània on som no és un lloc comú ni un conjunt de llocs comuns, sinó un mar històric ple d'escriptures, ple de lletres, ple de civilitzacions, un palimpsest de poemes i pàgines que es responen i es parlen, que es nuen i es desnuen, que s'hibriden i muten en obres sempre clàssiques i sempre noves. En aquesta època ramaditzadora, la Mediterrània esdevé el refugi de les llengües i cultures locals i minoritzades, el protectorat dels bressols de les diversitats i les diferències, la terra promesa on arrenen, creixen i fruiten els drets individuals, la mar que mestisseja els alfabetes i els agermana (ai, la mixtura bellíssima de la *lingua franca*), i lluitam perquè en aquesta hora de confusions i fronteres,

de raons econòmiques i raons d'estat, la Mediterrània pugui convertir-se, lluny de la conflictualitat extrema i a prop de la cohabitació pacífica, en pont de continents i cultures, osmosi de societats diverses i multicultura transversal que conjumini tantes llengües i maneres de veure el món com pobles que l'habiten.

Però no podem oblidar que la Mediterrània, a més de ser una via de comunicació magnífica que facilita els moviments i l'intercanvi entre pobles, mercaderies, conceptes i idees, s'ha convertit en una mar perillosa per mor del nombre d'un flux creixent d'emigrants d'Àfrica i d'Àsia que per trobar una existència millor perden la vida quan intenten travessar-la sobre embarcacions fràgils controlades per màfies poderoses i amb la poca o nul·la col·laboració dels estats mediterranis de la Unió Europea. L'Europa fortalesa ha convertit la Mediterrània en una línia de frontera, un mar-murada, un mar-tomba. El 2015 es comptabilitzaren 3.700 víctimes que no s'aturen de créixer any darrere any. Amb la paraula poètica i amb tot el seu ressò de combat no ens hem aturat de denunciar aquests vint-i-un anys la injustícia de la manca d'asil i d'acolliment a aquests fluxos migratoris que fugen de la fam, de la pobresa, de la guerra, de la dictadura i de la mort.

I com ja vàrem fer el 2018, també volem recordar que hi ha uns activistes culturals i uns polítics independentistes catalans que sofreixen des de fa un any presó provisional, preventiva, per les seves idees. I uns altres que es troben exiliats també per les seves idees. I un cantant, Valtòny, condemnat a tres anys i mig de presó. Estimats i coratjosos batalladors per la llibertat, la igualtat i la fraternitat, Jordi Cuixart, Jordi Sánchez, Oriol Junqueras, Quim Forn, Carles Puigdemont, Tamara Carrasco, Meritxell Serret, Toni Comín, Clara Ponsatí, Lluís Puig, Anna Gabriel, Josep Rull, Dolors Bassa, Carme Forcadell, Raül Romeva, Jordi Turull,

Marta Rovira i Adrià Carrasco. Des del XXI Festival de Poesia de la Mediterrània no us oblidam i reivindicam la vostra llibertat! Cap procés democràtic no pot tenir ni presos polítics ni exiliats. Des de la paraula lliure dels poetes que empeny en totes direccions aquest festival des de fa vint-i-un anys demanam la llibertat per al nostre cantant Valtòny, per als presos polítics i el retorn dels exiliats. Llibertat, igualtat i fraternitat per a tots!

Feim vint-i-un anys i tenim el gust i l'alegria de dedicar aquest XXI Festival a un poeta amic que va néixer el 1919 i que enguany faria cent anys: Joan Brossa. Brossa va ser un revolucionador del mester poètic que ens va fer cervelltremolar amb les seves exploracions dels límits del poema, amb les seves invencions de formes noves d'utilitzar els sentits, amb aquelles lletrades despertadores, estamenejadores, deixondidores i catalitzadores d'un univers poètic singular que ens feren més crítics, més savis, més humorosos i amb una sensorialitat especial per agafar al vol la màgia difícil i fregoliana de cada dia.

Brossa la sabia llarga sobre els efectes benèfics del mot poètic fonamentats en la seva autenticitat, directe i immediat per la seva condensació, obert a tothom pels interrogants que crea, ple de ressons de la coexistència de sentits i la seva fulguració o el seu buit.

Llegirem Brossa, l'aprendrem de cor, com a ell li agradava dir els poemes, el celebrarem amb una instal·lació "Brossiana" als Jardins de la Misericòrdia, i sembrarem totes aquelles coses que ens ensenyà i que poden fer el món un lloc més habitable, més divertit, més xalest i més ple d'intel·ligència.

Feim vint-i-un anys i volem donar els fruits aromàtics i bells de la gratitud a tots els que han contribuït que el Festival de Poesia de la Mediterrània nasqués, visqués i es fes gran any rere any. En primer lloc, a la Conselleria de Cultura del Consell de Mallorca,

que fou l'organitzadora primera i que, amb tots els canvis polítics dels diversos consellers, no s'ha aturat mai de patrocinar, d'impulsar i de donar suport al Festival amb la col·laboració de l'actual Fundació Mallorca Literària (que abans era la Casa Museu Llorenç Villalonga), que ha fet una feina fonamental des d'un bell principi i sense els quals res no hauria estat possible. També cal assenyalar les institucions públiques (Conselleria de Cultura del Govern de les Illes Balears, Teatre Principal, Universitat de les Illes Balears i Ajuntament de Palma) i els *partenaires* privats (PEN català, Icorn, Hotels Horrach Moyà, Jardins de Son Oliver, Tres. Serveis Culturals, Fundació ACA, Museu Es Baluard), que s'han apuntat amb els seus equips a aquesta aventura cultural. I, finalment, a tots els nombrosos voluntaris i amics, fonts ufanes del festival, per la seva participació generosa, incansable, estimulant i apassionada any rere any.

Gràcies a tots! I bon vent i *vita nuova*!

Telloc, abril de MMXIX

Biel Mesquida

Director del festival

poésia
estimar

Ileana Álvarez
Ciego de Ávila, Cuba, 1966

Encara que he publicat llibres d'altres gèneres com l'assaig i la crítica, a més de dedicar-me al periodisme, em defineix essencialment com a poeta. Quan jo era una adolescent, la poesia em va salvar d'una depressió profunda després de la pèrdua del meu pare, a qui estava molt unida, i va esdevenir la llar simbòlica a la qual sempre torn per a escalfar-me. El meu primer llibre, *En la punta y sin armas*, que no vaig publicar mai, narrava aquest sentiment de desemparança que roman a través de tots els meus llibres.

Vaig estudiar Filologia, i això em va ajudar a incorporar-me al moviment de renovació literària que als anys vuitanta va sorgir a Cuba, com una reacció dels escriptors joves a les tendències oficialistes i propagandístiques de l'anomenat realisme socialista. Des del meu *Libro de lo inasible* (1995) existeix un desig de conciliar allò més íntim i personal amb l'impacte de la història, amb els temes imposats per les circumstàncies socials.

He publicat, entre d'altres, els poemaris: *Los ojos de Dios me están soñando* (2001), *Oscura cicatriz* (2002), *Consagración de las trampas* (2004), *Trazado con ceniza* (2007), *escribir la noche* (2010) y *Ciudad imposible* (2015).

Sempre m'ha interessat conèixer la creació femenina en tots els àmbits, fer visible l'obra de dones silenciades pel poder patriarcal, i els meus poemes es nodreixen d'aquestes veus subjacents, marginades, però poderoses. Vaig preparar l'antologia de poesia femenina cubana, *Catedral sumergida* (2014), la primera en què es varen unir moltes veus de l'exili i les residents a l'illa.

La meua comprensió de les vulnerabilitats de les dones en la societat cubana em va portar a fundar *Alas Tensas*, una revista feminista independent. I, pel treball des d'aquest mitjà dedicat a tractar problemàtiques que la Revolució presumeix d'haver erradicat, vaig ser no només incompresa, sinó assetjada per la Seguretat de l'Estat. M'interrogaren diverses vegades, em varen perseguir, amb el meu marit, que també dirigia un mitjà cultural independent, i, després de patir una violència psicològica molt forta, vaig haver d'emigrar a Espanya pel juliol de 2018.

Des de la diàspora, intent tancar les ferides que causen la intolerància i el totalitarisme, enemics de l'individu i de la llibertat.

El peix

En el desvari nocturn apareix el peix.

Vermell, d'aletes platejades,
immens com una casa oberta,
dret

després de l'huracà.

Un peix que ha tatuat el vidre de la vitrina
en les seves ondulacions,
que ha vist amb espant les entranyes
d'aquell que es va prendre la seva amargura.

Peix que sobrevoles la immundícia
i et remuntes

sobre les crestes d'un mar ombrívol,
recòndit.

Peix que cavalc.

El pez

En el desvarío nocturno aparece el pez.

Rojo, de aletas plateadas,
inmenso como una casa abierta,
erguido

después del huracán.

Un pez que ha tatuado el cristal de la vitrina
en sus ondulaciones,
que ha visto con espanto las entrañas
de aquel que sorbió su amargura.

Pez que sobrevuelas la inmundicia
y te remontas

sobre las crestas de un mar sombrío,
recóndito.

Pez que cabalgo.

L'altra dona de Lot

Ha quedat tot llest al plató de la quotidianitat.
Bombolles...
Boira...
Sal...
Èxode...
Sense una ganyota em submergesc en l'aigua gelada.
S'ha de calmar el trau de la pèrdua
i el que t'obre en mil la compassió.
Ned d'esquena a l'engrut de la vorera,
als núvols de safrà que escupen el meu horitzó.
Criatures lliures, fugues
acompanyen el meu sobresalt.
No gir el rostre a la destrucció.
No cal afegir res més.

La otra mujer de Lot

Ha quedado todo listo en el plató de la cotidianidad.
Burbujas...
Niebla...
Sal...
Éxodo...
Sin una mueca me sumerjo en el agua helada.
Hay que calmar el tajazo de la pérdida
y el que te abre en mil la compasión.
Nado de espaldas a la mugre de la orilla,
a las nubes de azafrán que escupen mi horizonte.
Libres criaturas, fugas
acompañan mi sobresalto.
No vuelvo el rostro a la destrucción.
Nada hay que añadir.

Ecologia de la fe

He col·locat una margalida al balcó.
L'he sembrada amb els terrossos que vaig robar
als meus somnis menjussats,
sense ulls i sense ales.
No plou, fa tant que no plou
que la pols s'ha fet un bassal de suor
damunt els arbres.
Però l'he col·locada
perquè canti a la pluja,
la invoqui en una dansa antiga
que va aprendre de les meves mans encara humides.
La calor comença a fondre-la.
És immensa la calor d'aquest migdia que no acaba.
Em fonc devora la margalida.
Llança els seus pètals sobre el mosaic ardent.
Com una gota
jo llisc per la tija desossada,
però encara blanca.
Com una llàgrima
m'ajunt a la seva arrel.
El sol negre d'aquesta illa
no ens eixugarà.

Ecología de la fe

He colocado una margarita en el balcón.
La he sembrado con los terrones que hurté
a mis sueños mordisqueados,
sin ojos y sin alas.
No llueve, hace tanto que no llueve
que el polvo se ha hecho un charco de sudor
sobre los árboles.
Pero la he colocado
para que cante a la lluvia,
la invoque en una danza antigua
que aprendió de mis manos aún húmedas.
El calor comienza a derretirla.
Es inmenso el calor de este mediodía que no acaba.
Me derrito junto a la margarita.
Lanza sus pétalos sobre el mosaico ardiente.
Como una gota
yo me deslizo por el tallo deshuesado,
pero todavía blanco.
Como una lágrima
me uno a su raíz.
El sol negro de esta isla
no nos secará.

Jo amb tu com una muntanya i una altra muntanya

Els barrots de la presó de Leningrad es tapaven de fang i neu i foc i neu i sang i neu... Silenci i neu.

A Anna Akhmàtova li floreix la neu i la neu mostra els fruits brillants, els cristalls que fets raïms li pengen dels ulls, dels pits i li brosten més blancs encara, translúcids de l'úter encara tebi, encara púrpura.

Cauen els fruits afusats davant la porta de la presó, llisquen intactes damunt la pedra freda, freturosa dels escalons. La pedra que ha vist el corb posar-se en la seva pròpia ombra. El fill a dins, ben endins escolta les pomes de neu de sa mare esvair-se en la soledat, sota la pell citrina, flàccida de l'oblit.

Els retrats de Stalin cobreixen la paret immensa; la molsa traspasa el paper, creix en els bigotis, als ulls, en les celles espinoses. Hi ha un silenci aleshores, un alè descansat en contemplar com la humitat pot fer qualsevol cosa.

A fora cau la neu amb dolcesa. Amb dolcesa infinita em posseeix. Com una illa ancorada a l'horitzó. L'agaf amb les mans, els bells cristalls es fonen en el meu bol, don un poc d'aigua tèbia als llavis d'Anna, unes gotes de la meua sal.

Ella entona un himne, un rèquiem per a l'espòs, per a l'amic que s'ha fos al gel siberià...

Yo contigo como un monte y otro monte

Los barrotes de la cárcel de Leningrado se cubrían de lodo y nieve y fuego y nieve y sangre y nieve... Silencio y nieve.

A Ana Ajmátova le florece la nieve y la nieve enseña los brillantes frutos, los cristales que hechos racimos le cuelgan de los ojos, de sus pechos y le brotan aún más blancos, translúcidos del útero todavía tibio, todavía púrpura.

Caen los ahusados frutos frente a la puerta de la cárcel, se deslizan intactos sobre la piedra fría, menesterosa de los escalones. La piedra que ha visto al cuervo posarse en su propia sombra. El hijo adentro, bien adentro escucha las manzanas de nieve de su madre desvanecerse en la soledad, bajo la piel cetrina, flácida del olvido.

Los retratos de Stalin cubren la pared inmensa; el musgo traspasa el papel, crece en los bigotes, en los ojos, en las cejas espinosas. Hay un silencio entonces, un aliento descansado al contemplar cómo la humedad lo puede todo.

Afuera cae la nieve con dulzura. Con dulzura infinita me posee. Como una isla anclada al horizonte. La tomo entre mis manos, los bellos cristales se derriten en mi cuenco, doy un poco de agua tibia a los labios de Ana, unas gotas de mi sal.

Ella entona un himno, un réquiem para el esposo, para el amigo que se ha fundido al hielo siberiano...

Com va voler la poeta suïcida **María Luisa Milanés**

una pedra blanca
que espiga en la terra,
imperceptible pedra blanca
on s'atapeesquin les agulles dels meus somnis,
la rosa ennegrida del perdó.
la buidor de l'abraçada
que no va arribar a salvar-me.
un còdol sense nom unit al mar,
al vent que murmura el cant del crepuscle
a l'orella més sola,
a la sang ardorosa, nervis
que entreteixeixen el gra de mostassa.
una quasi no pedra
també
damunt la meva tomba.

Como quiso la poeta suicida **María Luisa Milanés**

una piedra blanca
espigando en la tierra,
imperceptible piedra blanca
donde se apretujen los alfileres de mis sueños,
la rosa ennegrecida del perdón.
la oquedad del abrazo
que no llegó a salvarme.
un guijarro sin nombre unido al mar,
al viento que susurra el canto del crepúsculo
al oído más solo,
a la sangre ardorosa, nervios
que entretejen el grano de mostaza.
una casi no piedra
también
sobre mi tumba.

Retorn a Ítaca

¿És una barca sola
la que va escapar per una escletxa del somni?
¿O varen ser dues barques de fusta antiga
que es miraven en silenci sobre la pell de la immanència?
¿O era només la imatge aterridora d'un tauló solitari
al bell mig de l'oceà negre, un velar sense braços,
que encara transpira l'olor de l'home
que es desperta a l'alba?

¿Són dues barques o som jo feta una poncella
que fuig i es contempla a si mateixa
en l'horitzó del retorn?

¿Qui ets i de quin país véns?
¿On són la teva ciutat i els teus pares?
(¿Potser ets l'arca de l'aliança sobre el desert de la meva pell?)

¿Què delira aquesta llar sense remos, gronxada
per les ombrívols aigües que no assacien la meva fe,
jaciments que amaguen en el seu interior la serp
del dubte, la desolació d'altres fonts,
corol·la de la desmemòria i la nostàlgia?

¿Qui eren els qui et van somiar mentre *colometes de ferro*
travessaven l'esperança?
¿Quina altra barca floria sota els confins?

Regreso a Ítaca

¿Es una barca sola
la que escapó por una hendidia del sueño?
¿O fueron dos barcas de madera antigua
mirándose en silencio sobre la piel de la inmanencia?
¿O era sólo la imagen aterrador de un tablón solitario
en mitad del océano negro, un velero sin brazos,
que aún transpira el olor del hombre
que se despierta al alba?

¿Son dos barcas o soy yo hecha un capullo
que huye y se contempla a sí misma
en el horizonte del retorno?

¿Quién eres y de qué país procedes?
¿Dónde se hallan tu ciudad y tus padres?
(¿Acaso eres el arca de la alianza sobre el desierto de mi piel?)

¿Qué delira este hogar sin remos, mecido
por las umbrías aguas que no sacian mi fe,
yacimientos que esconden en su seno la serpiente
de la duda, la desolación de otros manantiales,
corola de la desmemoria y la nostalgia?

¿Quiénes te soñaron mientras *palomitas de hierro*
atravesaban la esperanza?
¿Qué otra barca florecía bajo los confines?

Arbre invertit

Tornar-me peus amunt,
branques endins, arrel al cel
com un arbre invertit.
Mudar, sí, i confondre els ocells
que maldestres niaven la meva petitesa.
Confondre els vents,
el revers de la nit, els arcs indomables,
la tarda, la seva canilla.
Les profundes gargamelles dels corbs assossegar,
les brutes transparències, el salt no escoltat
del suïcida, els nusos, les buides ofrenes.
Mostrar-los la duresa de les meves línies més íntimes,
la meva pell de pols i flama,
unes quantes metàfores de prats i cérvols,
Illes, blanques tiges que couen la meva sang estrenada.
Com en un laberint de miralls, infinit,
confondre'ls a tots,
que no puguin arribar mai
fins a l'estel que al centre
mor i reneix, infinit també,
que no toquin les seves espases giratòries,
el foc líquid als llavis.
Abraçar la pluja amb les meves cames.
Beure-la llavors els meus cabells, els ulls.
Ah, veure-ho tot diferent.

Árbol invertido

Volverme pies arriba,
ramas adentro, raíz al cielo
como un árbol invertido.
Volverme, sí, confundiendo los pájaros
que torpes anidaban mi pequeñez.
Confundir a los vientos,
el envés de la noche, los arcos indomables,
la tarde, su jauría.
Las profundas gargantas de los cuervos sosegar,
las sucias transparencias, el salto no escuchado
del suicida, los nudos, las vacías ofrendas.
Mostrarles la dureza de mis líneas más íntimas,
mi piel de polvo y llama,
unas cuantas metáforas de praderas y ciervos,
Islas, blancos tallos que cuecen mi estrenada sangre.
Como en un laberinto de espejos, infinito,
confundirlos a todos,
que no logren llegar jamás
hasta la estrella que en el centro
muere y renace, infinita también,
que no toquen sus giratorias espadas,
el fuego líquido en los labios.
Abrazar la lluvia con mis piernas.
Beberla luego mis cabellos, los ojos.
Ah, verlo todo distinto.

Ciutat impossible

Un floc de neu obscura, la crosta d'una memòria que no em pertany, arrossega el pit àrid. El roigencès de l'horabaixa plovisqueja sobre el cor esclafat i el desperta. Creu les cames damunt un divan invisible, damunt la roca del meu desassossec, i tenc el pressentiment que aquest horabaixa no és l'horabaixa real, sinó el temps que conflueix sobre el bol de la meva mà humida. Podria ser aquest instant la meva mort. Tanc els ulls, els estrenc fins que fan sang, fins que puc contemplar la ciutat impossible: els carrers, els campanars, la penombra vetusta dels meus somnis.

Un home se m'acosta. Som una adolescent amb la seva falda curta, els ulls que sobresurten i massa ossos per amagar. L'home que és el meu pare, porta un capell de drap, vestit de dril blanc... Carrega una ferida gegant al coll. Em demana que li deturi la sang que comença a rajar i enterboleix la neu del seu vestit, però no hi arriben les meves mans, els ossos que s'empinen inútilment. En l'instant que rob a la mort, m'estrenc contra ell, i ell s'estreny amb mi com el mac al mur. Som ara el seu pare, gota a gota li don la meva suor. Em diu *perdona filla, et deman massa* i enfonsa el cap després d'un enlluernament: ja és un salze sota el cerç, una ovella extraviada que, de cop, en la mudeza del crepuscle, s'adona que mai no s'ha perdut, que el retorn no existeix. No hi ha camí cap enrere. La imatge última es munta davant dels nostres ulls, i ens commovem.

Molt junts, en aquell horabaixa irreal, ens asseim a l'ombra que fa el campanar de la ciutat impossible, i és bo quedar-se adormits mentre taral·lejam la cançó del Benny: *oh, vida, no t'allunyis...*

Ciudad imposible

Un copo de nieve oscura, la costra de una memoria que no me pertenece, derrubia el pecho árido. El arbol de la tarde llovizna sobre el corazón estrujado y lo despierta. Cruzo las piernas sobre un diván invisible, sobre la roca de mi desasosiego, y tengo el presentimiento de que esta tarde no es la tarde real, sino el tiempo que confluye sobre el cuenco de mi mano húmeda. Pudiera ser este instante mi muerte. Cierro los ojos, los aprieto hasta sangrar, hasta contemplar la ciudad imposible: las calles, los campanarios, la vetusta penumbra de mis sueños.

Un hombre se me acerca. Soy una adolescente con su saya corta, los ojos saltones y demasiados huesos que ocultar. El hombre que es mi padre, lleva un sombrero de paño, traje de dril blanco... Carga una herida gigante en el cuello. Me pide que le detenga la sangre que comienza a manar enturbiando la nieve de su traje, pero no alcanzan mis manos, los huesos que se empinan inútilmente. En el instante que robo a la muerte, me aprieto contra él, y él se aprieta a mí como el guijarro al muro. Soy ahora su padre, gota a gota le doy de mi sudor. Me dice *perdona hija, te pido demasiado* y hunde la cabeza tras un deslumbramiento: ya es un sauce bajo el cierzo, una oveja extraviada que, de pronto, en la mudez del crepúsculo, se percata de que nunca se ha perdido, de que el regreso no existe. No hay camino hacia atrás. La imagen última se va armando ante nuestros ojos, y nos conmovemos.

Muy juntos, en aquella tarde irreal, nos sentamos bajo la sombra que tiende el campanario de la ciudad imposible, y es bueno quedarse dormidos mientras tarareamos la canción del Benny: *oh, vida, no te alejes...*

paraules d'una poeta menor de l'antologia

jo no puc, alejandra, *escriure la nit*.
com a tu em turmenten les paraules, el pes essencial
de les síl·labes sobre la llaga oberta.
tu agafares la tendresa pel coll
i jo afront la rosa que em salva.
en les seves aigües em diluesc sense *arribar fins al fons*.
la por em posseeix
i voldria amagar-me com una nina
en el laberint dels miralls,
en la semblança escampada pel lilà que es desfulla
i la mort d'una dona que la contempla.
també he de morir de coses així
i mai ningú no sospirarà davant aquesta revelació.
ara tenc la mateixa edat en què pogueres agafar per a sempre
les monedes del somni, les monedes de l'or del somni,
l'altra realitat on el silenci és temptació i promesa.
expulsaves les estacions dels teus ossos
i parís et tapava amb el fum de l'opi,
amb els versos d'octavio, amb els anys seixanta.

el 1993, jo vaig jurar amb un grup d'amics
arribar al nou mil·lenni sota la tour eiffel
o morir intentant-ho. no vaig aconseguir-ho. ningú no ho aconseguí.
les nostres passes d'avui dia, són les passes d'ombres.
trenta-sis anys que just diuen, de la mosca,
el seu rastre sobre la pàgina en blanc:
la nul·litat que em defineix.
m'espanta la senzillesa amb què ho aconseguies tot
després d'una sobredosi de seconal.

seconal,
seconal...

paraula que tot just ara trob hermosa
en la seva agudesia perenne,
un repic que trenca tots els finestrals,

palabras de una poeta menor de la antología

yo no puedo, alejandra, *escribir la noche*.
como a ti me atormentan las palabras, el peso esencial
de las sílabas sobre la llaga abierta.
tú tomaste la ternura por el cuello
y yo ultrajo la rosa que me salva.
en sus aguas me diluyo sin *llegar hasta el fondo*.
el miedo me posee
y quisiera ocultarme como una niña
en el laberinto de los espejos,
en la semejanza esparcida por la lila que se deshoja
y la muerte de una mujer que la contempla.
también he de morir de cosas así
y nunca nadie suspilará ante esta revelación.
ahora tengo la misma edad en que lograste asir para siempre
las monedas del sueño, las monedas de oro del sueño,
la otra realidad donde el silencio es tentación y promesa.
expulsabas las estaciones de tus huesos
y parís te cubría con el humo del opio,
con los versos de octavio, con los años sesenta.

en 1993, yo juré con un grupo de amigos
arribar al nuevo milenio bajo la tour eiffel
o morir intentándolo. no lo logré. ninguno lo logró.
nuestros pasos de hoy día, son los pasos de sombras.
treinta seis años que apenas dicen, de la mosca,
sus huellas sobre la página en blanco:
la nulidad que me define.
me espanta la sencillez con que alcanzaste todo
tras una sobredosis de seconal.

seconal,
seconal...

palabra que apenas ahora encuentro hermosa
en su agudeza perenne,
un repique rompiendo todos los ventanales,

els llums de la ciutat,
imatge fermada a les associacions impossibles
del teu cos amb el meu.

escriure la nit, escriure l'ànima amb tots els seus dimonis,
el buit dels ulls, l'horror de la pèrdua,
escriure a l'altre que dins de si ens fuig.
escriure,

escriure't,

escriure'm...

com transmetre a la pell del tigre aquest tremolor de corda fluixa,
les línies de les meves mans que saltan
i s'enrosquen al voltant del meu clotell,
la humitat dels meus interrogants, dels capvespres
on vaig escoltar en èxtasi *el rossinyol de teòcrit*,
traç amb ràbia aquestes paraules. la ràbia... com ofrenar-la.
quina semblant soledat, amiga, ens signa amb tant ardor.
voldria besar els teus llavis solcats per l'alè
de totes les imatges furtades al foc de l'esbarzer,
acaronar la llum dels teus pits
sota la nit que posseïres. voldria llançar-me
des de la boira del meu segle al teu segle no menys boira, assistir-te
amb la resplendor de l'horitzó després de la tempesta,
en la cambra obscura on ja ningú vendrà a rescatar-nos.
els dies són una xarxa de misèries trivials.
comparteix, alejandra, el flascó estret contra el pit,
les espines de seconal oblidades, la fúria.
jo pateix com tu la mateixa por,
com tu la mateixa esperança.

las luces de la ciudad,
imagen atada a las asociaciones imposibles
de tu cuerpo con el mío.

escribir la noche, escribir el alma con todos sus demonios,
el vacío de los ojos, el horror de la pérdida,
escribir al otro que dentro de sí nos huye.
escribir,

escribirte,

escribirme...

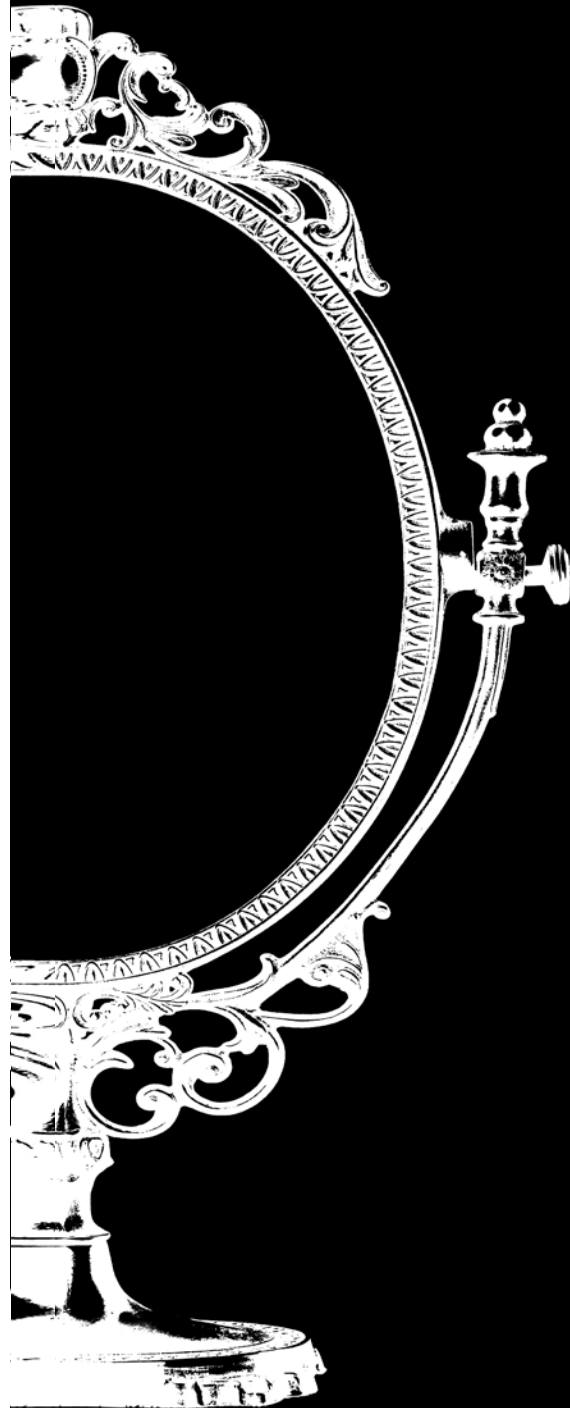
cómo transmitir a la piel del tigre este temblor de cuerda floja,
las líneas de mis manos que saltan
y se enroscan alrededor de mi nuca,
la humedad de mis interrogantes, de los atardeceres
donde escuché en éxtasis *el ruiseñor de teócrito*,
trazo con rabia estas palabras. la rabia... cómo ofrendarla.
qué semejante soledad, amiga, nos signa con tanto ardor.
quisiera besar tus labios surcados por el aliento
de todas las imágenes hurtadas al fuego de la zarza,
acariciar la luz de tus pechos
bajo la noche que poseíste. quisiera lanzarme
desde la niebla de mi siglo a tu siglo no menos niebla, asistirte
con el resplandor del horizonte tras la tormenta,
en el cuarto oscuro donde ya nadie vendrá a rescatarnos.
los días son una red de triviales miserias.
comparte, alejandra, el frasco apretado contra el pecho,
las chispas de seconal olvidadas, la furia.
yo padezco como tú el mismo miedo,
como tú la misma esperanza.

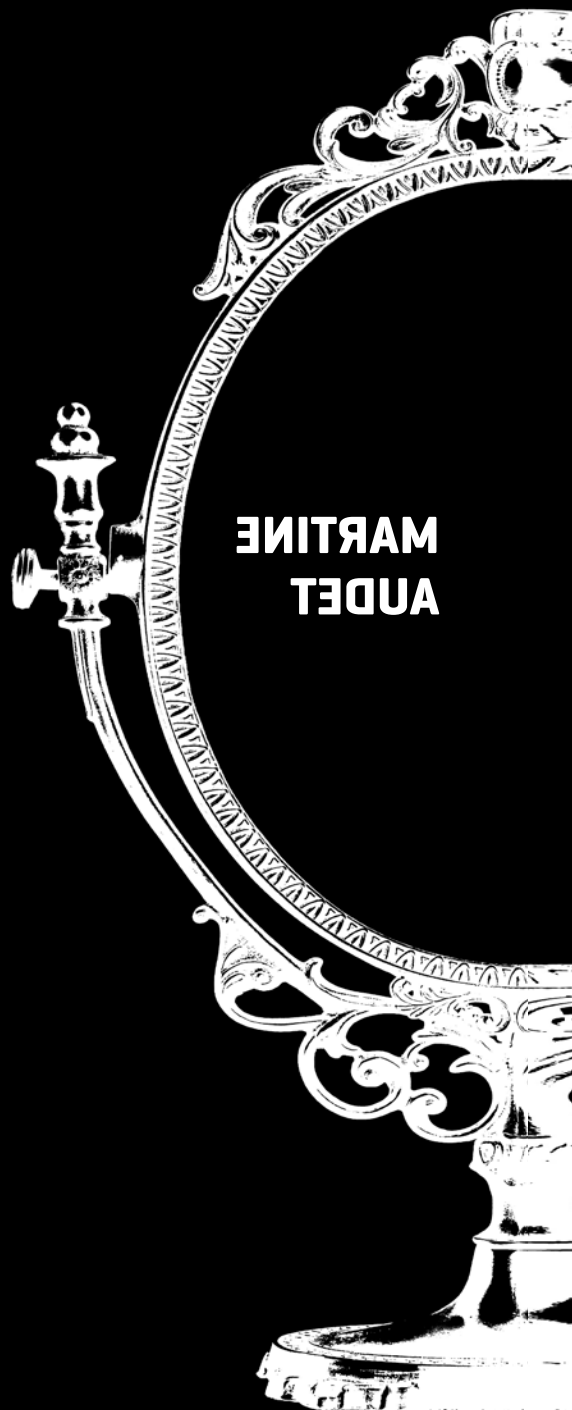
Cendra de la terra

Que no tengui jo el valor d'obrir en dos
el sol trist del meu país.
El meu país, velam sobre el roure parracs de la meva fe.
A on fugen els teus nàufrags abrils
rescatats aquells diumenges davall l'ametler
on el pare ens reunia
amb un fardell de cofres sense obrir.
Saltaven com conills
insòlites criatures amb una història terrible
de final feliç.
Cap a quina altra regió s'han fugat
les fulles condormides de la yagruma
que no vaig poder escalar, l'incendi
d'aquell horabaixa que vaig descobrir
la vibració recòndita de la felicitat.
En quina altra plana, digues-me,
la fletxa va traspasar la poma
i no va quedar enlaire,
immòbil,
com un corb sense veu.

Ceniza de la tierra

Que no tenga yo el valor de abrir en dos
el sol triste de mi país.
Mi país, velamen sobre el roble en jirones de mi fe.
A dónde huyen tus náufragos abriles
rescatados en aquellos domingos bajo el almendro
donde padre nos reunía
con un atadijo de cofres sin abrir.
Iban saltando como conejos
insólitas criaturas con una historia terrible
de final feliz.
Hacia qué otra región se han fugado
las hojas adormecidas de la yagruma
que no pude escalar, el incendio
de aquel atardecer en que descubrí
la vibración recóndita de la felicidad.
En qué otra llanura, dime,
la flecha traspasó la manzana
y no quedó en el aire,
inmóvil,
como un cuervo sin voz.

Martine Audet

Mont-real, el Quebec, 1961

Nascuda a Mont-real (el Quebec), Martine Audet ha publicat, des del 1996, una dotzena de llibres de poesia, principalment a Éditions du Noroît i a Les Éditions de l'Hexagone, així com un llibre d'artista amb el gravador François-Xavier Marange, i dos àlbums per a infants.

Ha participat en nombrosos esdeveniments literaris i artístics, entre els quals la Biennal Internacional de Poetes a Val-de-Marne (França), Mesic autorského cteni (República Txeca), Anada-Tornada (Barcelona) i el Festival Internacional de Poesia de Trois-Rivières (el Quebec).

Els seus poemes es publiquen regularment en obres col·lectives al Quebec i a l'estranger. Ha estat traduïda a l'anglès, al català, a l'espanyol, a l'italià i al txec. Invitada d'honor al 36è Marché de la Poésie de París, ha rebut, entre altres distincions, el Grand Prix du Livre de la ciutat de Mont-real i ha estat seleccionada en diverses ocasions per al premi de poesia del Governador General i per al Grand Prix del Festival de Trois-Rivières.

Va ser membre del comitè de redacció de la revista *Estuaire* del 2008 al 2014, i des del 2013 organitza el cicle "Deux poètes et un.e absent.e" a la llibreria Le Port de tête, de Mont-real.

És membre del comitè de dones del Centre quebequès del PEN internacional i, des del 2015, de l'Acadèmia de les Lletres del Quebec. Preocupada per la qüestió de la pertinença al món i per la sorpresa davant el segrest de la paraula, la poesia de Martine Audet *revela la profunda vulnerabilitat de l'existència, a l'interior de la qual els interrogants es transformen en font de claredat*, com va escriure el professor Marc-André Brouillette en un dossier consagrat a la poeta a la revista *Lettres quebequoises*.

El seu darrer llibre publicat és *Ma tête est forte de celle qui danse*.

Petit banc de fusta vermella, agulles,
bobines de vent, i així pujar, prosseguir
com un destí, com l'ull que es desclou
sobre un gran nombre. No crec en els
manlleus del cel, però puc¹ engranatges
de somnis, fulles d'or que cobreixin
les inscripcions. Puc l'altre és una
constel·lació, un progrés de les pluges,
el compendi dels camins.

Petit banc de bois rouge, aiguilles,
bobines du vent, et ainsi à gravir, à
poursuivre comme un destin, comme
l'œil qui s'ouvre sur un grand nombre.
Je ne crois pas aux emprunts du ciel,
mais je peux rouages des songes,
feuilles d'or couvrant les inscriptions.
Je peux l'autre est une constellation,
une avancée des pluies, la somme des
chemins.

De *Ma tête est forte de celle qui danse*
Éditions du Noroît, 2016

1. Amb relació als temps verbals “puc”, que són molt nombrosos a *Ma tête est forte de celle qui danse* [El meu cap és potent en la seva part que dansa], Martine Audet escriu que “són, a la vegada, punts d'ancoratge i punts de fuga. Gairebé sempre van sense el verb principal, perquè volia que fos menys una idea de poder que de revolta i de possibles. Sé que no és una utilització habitual, sinó més aviat una torsió de la llengua que genera un efecte de ruptura, de transgressió: un lleu decalatge, un salt vers l'inconegut, potser; però també, un efecte de lligams inesperats. A més, permetia una espècie de superposició de realitats i de temps, d'allò que ha tingut lloc i d'allò que no ha tingut lloc, de la veritat i de la seva mancança”. Era important conservar-ho en la traducció perquè marca el ritme i el sentit del llibre. I ahora ser en allò impossible del llenguatge i assajar les seves possibilitats. (*N. del T.*)

Puc no veure res del nom, ni dir res
de les bondats que ocupen la cambra.
Em col·loco el dia com si fos un vestit.
Passo la llengua damunt d'un poema.
Puc la teva veu, perdre-la de seguida,
besar el flanc com si fos guix. Tots els
vius són de la meva mida, els vius amb
uns forats. En quin moment obrir les
pluges?

Je peux ne rien voir du nom, ne rien dire
des bontés qui occupent la chambre.
J'enfile le jour tel un vêtement. Je
passe ma langue sur un poème. Je peux
ta voix, bientôt sa perte, baiser au flanc
comme à la craie. Tous les vivants sont
à ma taille, les vivants avec des trous. À
quel moment ouvrir les pluies?

De Ma tête est forte de celle qui danse
Éditions du Noroît, 2016

On l'interval és un silenci que vetlla,
puc la meva part de mare, de pare,
uns quilòmetres de cims argentats.
Puc l'extensió del gran joc, estimar-
lo i sofrir-lo, a penes massa infantesa.
Els primers dols són unes pedres que
esclaten entre les dents. El buit entorn
és una mirada.

Où l'écart est un silence qui veille, je
peux ma part de mère, de père, des
kilomètres de cimes argentées. Je
peux l'extension du grand jeu, l'aimer
et le souffrir, à peine trop d'enfance.
Les premiers deuils sont des pierres
qui éclatent entre les dents. Le vide
autour est un regard.

De Ma tête est forte de celle qui danse
Éditions du Noroît, 2016

No val la pena, no és el que s'eclipsa o torna a la càrrega, i tanmateix puc (tu què en faràs?) uns núvols clavats vés a saber on, les cambres que empenyen el vell armari. L'absència té cura de les llums. El meu cap és potent en la part que dansa.

Ce n'est pas la peine, ce n'est pas ce qui s'éclipse ou revient à la charge, et pourtant je peux (qu'en feras-tu?) des nuages accrochés on ne sait à quoi, les chambres qui poussent dans le vieil arbre. L'absence s'occupe des lumières. Ma tête est forte de celle qui danse.

De Ma tête est forte de celle qui danse
Éditions du Noroît, 2016

Mons travessers, segur, ossos de marbre
i la pell del temps. Puc torsió per
aparença, una resplendor breu i el seu
desastre. Puc, encara tempesta, encara
naufregi, amb l'esquena contra la
paret en alguns frescos, unes veus que
deposen sobre un silenci. El cor és un
entrenament. És el que batega en el sol
de les llàgrimes, el que mor quan res ja
no trem.

Des mondes épars, bien sûr, des os
de marbre et la fourrure du temps.
Je peux torsion pour apparence, une
lueur brève et son désastre. Je peux,
encore tempête, encore naufrage, le
dos au mur en quelques fresques, des
voix qui posent sur un silence. Le cœur
est une mise en forme. Il est ce qui bat
dans le soleil des larmes, ce qui meurt
quand plus rien ne tremble.

De Ma tête est forte de celle qui danse
Éditions du Noroît, 2016

Tot esperant els colors
la pluja gratava el sòl.

Ens recordàvem d'un fruit eixugat
en el revers del dia.

Com,
com recolzar-nos en el vent?

Dans l'attente des couleurs,
la pluie grattait le sol.

Nous nous souvenions d'un fruit essuyé
sur le revers du jour.

Comment,
comment nous adosser au vent?

De *Les manivelles*
Les Éditions de l'Hexagone, 2006

Sota les llums humides
i lentament encerades,
llepàvem les brostes,
l'espessa bonior dels boscos
i, sense precaucions
(uns instruments estranys
ens buidaven el cor),
corríem, corriem
passant de llarg els morts sembrats
d'àngels que regalimaven.

Érem tan lleugers?

Haviem fallat?

Sous les lunes humides
et lentement cires,
nous léchions les feuillages,
l'épais bourdonnement des forêts
et, sans y prendre garde
(des instruments étranges
nous vidangeaient le cœur),
nous courions, nous courions
dépassant les morts mêlées
d'anges ruisselants.

Étions-nous si légers?

Avions-nous failli?

De *Les manivelles*
Les Éditions de l'Hexagone, 2006

Els nostres passos fingien alguns estels,
simple esbós,
potser un infortuni,
una audàcia,
però d'enlloc no esclatava la llum
(els teus dits fora de les meravelles)
i, per desvagament
o aquest dolor entre les coses,
deixem els nostres somnis
que netegin l'abraçada.

Nos pas feignaient quelques étoiles,
simple ébauche,
un malheur peut-être,
une audace,
mais de nulle part fusait la lumière
(tes doigts hors des merveilles)
et, par désœuvrement
ou cette douleur entre les choses,
nous laissions nos rêves
nettoyer l'étreinte.

De *Les manivelles*
Les Éditions de l'Hexagone, 2006

Sentíem caure la nit
en cada cosa.

Les morts amicals juntes ens ploraven
(allà baix les nostres ungles són argila,
cavalls de les neus,
purs captius d'abandonament).

Estimar s'escapava de l'amor?

Vam caminar encara molt
com un somni enlluernat.

Nous écoutions la nuit se faire
en chaque chose.

Les morts amicales ensemble nous pleuraient
(là-bas nos ongles sont argile,
chevaux des neiges,
purs captifs d'abandon).

Aimer échappait-il à l'amour?

Nous marchions encore longtemps
tel un songe ébloui.

De *Les manivelles*
Les Éditions de l'Hexagone, 2006

Removíeu els cossos rodavons,
l'esfera de les nostres caigudes,
a l'infinit (o aquesta vagina era
uns poemes adormits?),
l'antic bosc de l'ésser.

La forma de cada fulla
era completa.

La solitud de cada ombra
era llum.

Pura retallada,
oblit tan lent
d'agonia.

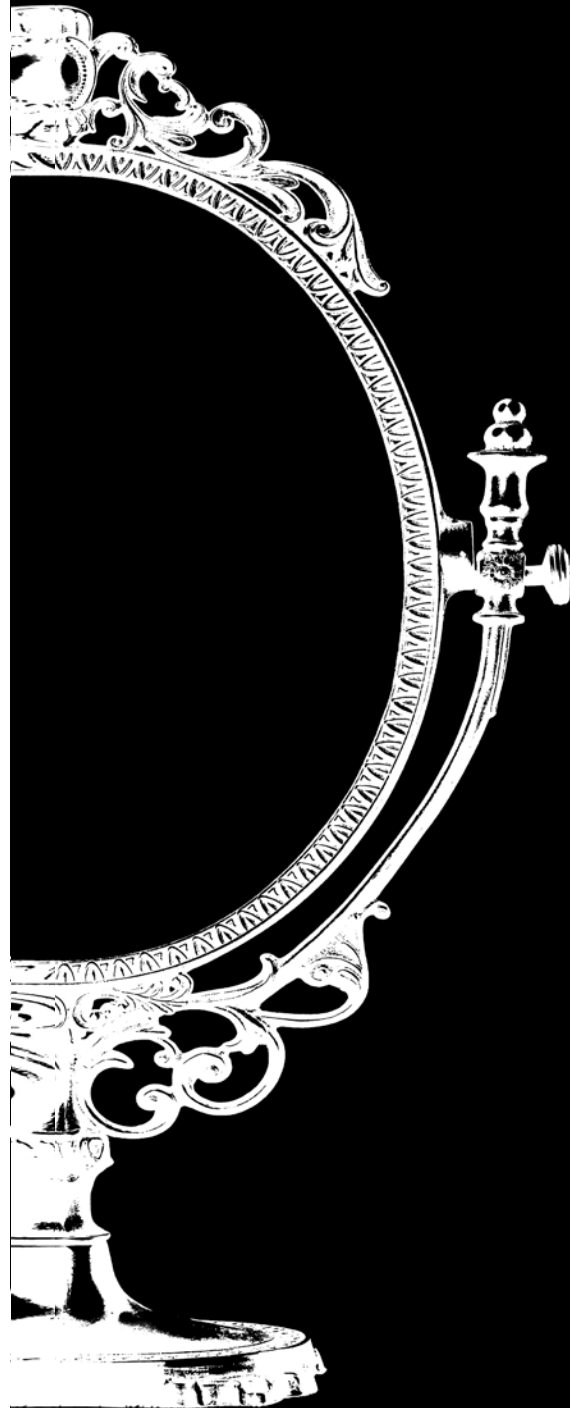
Remuaient les corps vagabonds,
la sphère de nos chutes,
à l'infini (ou était-ce vagin
des poèmes endormis ?),
l'ancienne forêt de l'être.

La forme de chaque feuille
était complète.

La solitude de chaque ombre
était lumière.

Pure découpe,
oubli si lent
d'agonie.

De *Les manivelles*
Les Éditions de l'Hexagone, 2006

Joan Josep Barceló

Palma, 1953

Ha realitzat estudis d'humanitats i científics a les universitats de Barcelona, de les Illes Balears, de Madrid i de Londres. És autor de diversos llibres de poesia en català i en italià. Desenvolupa un estil caracteritzat pel surrealisme i l'abstracció, amb referències a un món oníric i mític, espiritual i carnal, a la recerca d'un concepte trenca-dor. Ens parla de la terra ferma i del blau de l'oceà Àrtic a *Svalbard*, la paraula esdevé l'alè d'un nou temps i es torna *carn crua* per esdevenir *una mar de tempestes dins la nit*. La llum i la fosca dominen el llenguatge fins que *l'anhel és l'espurna del foc* i ja només la vida pot sobreviure en una *emergència sobtada*. La recerca d'un infinit ens fa ser els *nòmades* que busquen *un moment de tendresa*, un desig de trobar els únics éssers que tenen les *claus de persistència* per obrir-nos el cosmos i per fer que esdevinguem els *enllaços covalents* d'una vida que va més lluny de la mateixa existència en un *suïcidi màfic* de la paraula, perquè la poesia agafi la força del temps i es torni una *fúria de sang* per a viure intensament i renéixer de l'*úter* de la mare de la qual tots som fills.

sóc una altra persona

no sé si podré. vull expulsar de les encletxes dels ossos
aquesta tendència a guanyar
un somni.
no sé si podré generar l'embrió que controla l'amnèsia.

De *nòmades*, Documenta Balear, 2017

perifèric

no tinc rostre. el que em subjecta
és l'aire.
em fa mal la carn i tot és fosc. la substància s'incrusta
entre el desig i la por, àvida d'aferrar-se a la polpa de l'os
de l'absència.

De *nòmades*, Documenta Balear, 2017

multitud sectària de les lletres majúscules

m'injecto ànsies de càstig
després
del combat.

l'adversari m'esguarda en la discontinuïtat
de la pell dels herois,
amb
concòrdia enganxada
a la gola.

ja no penso més.

tot ja existia abans
de l'origen del mite.

De carn crua, AdiA Edicions, 2018

ignomínia iconoclasta de feres salvatges

llavors de sèsam,
un moment
i el goig.

cutícules de pell dels teus dits
i llet en els llavis.

el cos de l'amant, pètals
i l'elixir de la vida.

De carn crua, AdiA Edicions, 2018

el silenci incandescent de la gestació de l'hidrogen

tal qual, l'amo d'un goig,
l'esclau dels homes.

el cant,
abans de beure,
l'oració,
després del menjar,
el sexe,
abans de dormir.

paraules sostretes de l'úter
amb les mans tacades de sang.

De carn crua, AdiA Edicions, 2018

–0.11. lladres

l'aigua
que brolla de la teva font mai és tèrbola.
els morros que he besat tenen
gust de magrana.
la pell
que he tastat té l'aroma de menta.
la carn
que he menjat és el bes del diable.

De svalbard, AdiA Edicions, 2018

0. bjørnøya

bé saps que acabarem
on vam sorgir.
hi acabarem.
la libidinal esperança s'adorm
cap per avall del melic,
llençols d'emergència ens cobreixen,
perquè
la febre s'evapora
en l'aureola dels astres.
tanmateix,
acabarem on vam sorgir.

De *svalbard*, AdiA Edicions, 2018

+0.12. l'articulació

penso que sóc només
un capítol de la teva vida,
una cicatriu del color vermell
de les cireres.
vaig ser la bravor del mar,
quan encara no havia begut
de la teva fúria.

De *svalbard*, AdiA Edicions, 2018

estagnació

si la pluja s'enfada,
 és perversa la ironia,
si les herbes plorinyen,
 és indolència inherent,
si es decanta la pols,
 ... si
 ... si es decanta la pols, comença la vida.

el foc dels teus ulls
fereix la innocència i escalfa un somni immortal,
delata l'estagnació d'un martiri.

a la nit,
la imprudència allibera tots els diables,
s'acosten i et toquen,
i l'esperança dels homes
cau en la distància.

De de sang – di sangue, Il Convivio Editore, 2018

la irrevocable fissió del niobi

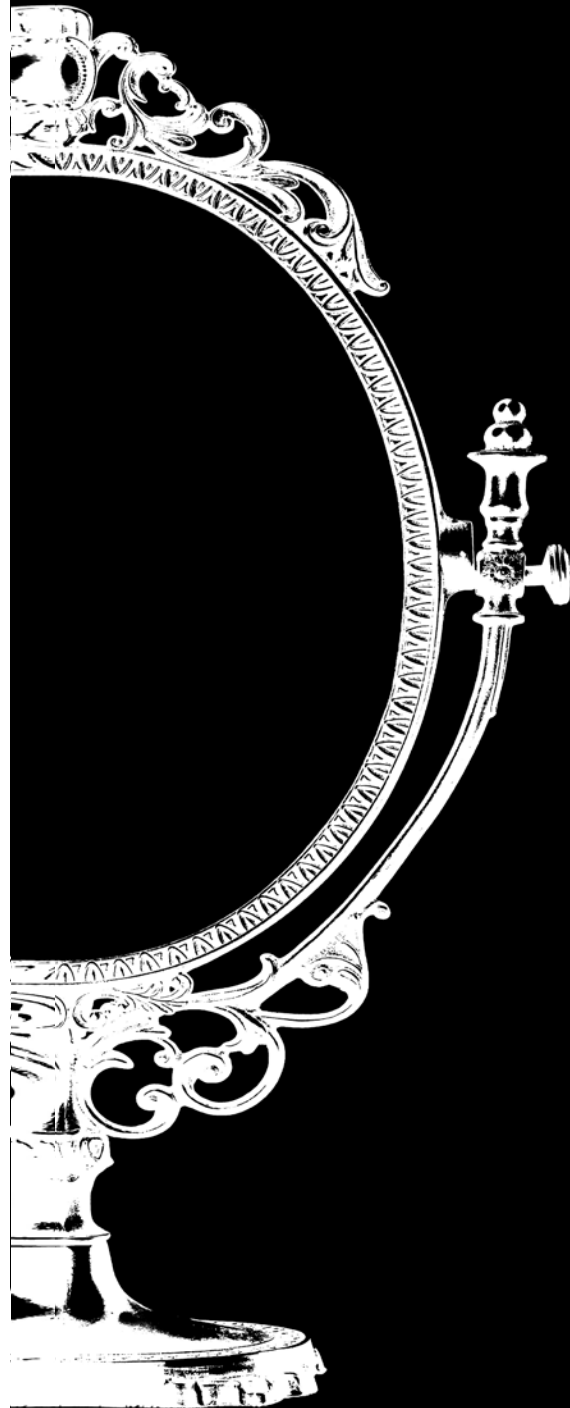
cada paraula que dius
m'enerva més el sentit,
m'enfonsa en un pou de misteris.

algú m'ha dit,
que és la irrevocable fissió del niobi.

i dubto...

dubto de tot,
perquè em sento incapaç de ser
l'home que vols.

De de sang – di sangue, Il Convivio Editore, 2018

Silvia Bre

Bèrgam, Itàlia, 1953

Si em deman per què escric poesia puc simplement respondre'm que ho faig per un sol motiu: perquè som viva i escrivint pronunciï la meva hipòtesi sobre la realitat, i fent-ho així m'endins en la realitat amb tot allò que som. Per alleugerir la solitud del propi particular destí els éssers humans poden sols recórrer a la llengua, la llengua dels pares, dels grans poetes, la llengua que està carregada de temps, d'història, i que permet, en un món fet sols de diferències, d'establir afinitat, correspondències, proximitats; la llengua que permet d'anomenar les coses, de connectar-les entre elles, de fabricar-se el teixit en el qual viure, fins que es viu.

Però ha esdevingut un moment, molt prest, a la meua vida, en el qual he sentit que la llengua era una gàbia, i que podia ser desmuntada, que podia ser posada al servei d'un gest més individual i al mateix temps més universal. La gàbia podia ser oberta, i deixar entreveure alguna cosa molt més important, molt més vital. He descobert la poesia, i per un instant he quedat sense paraules.

Després he començat a escriure, a cercar en el so de la poesia un altre camí, la meua via de fugida de la limitació del llenguatge vers el món de la invenció, del possible. I aquell possible, avui ho tinc clar, no era cap altre que la meua mirada, la percepció de l'individu que som davant del temps, dels altres, del món.

Si aquesta és la meua minúscula biografia poètica, me n'adon que és la història més anònima que es pugui pensar, i que podria valer de forma idèntica per a cadascun dels poetes que conec. I aquesta és una bella sensació.

He escrit quatre reculls de poesia: *I riposi* (Rotundo, 1990), *Le barricate misteriose* (Einaudi, 2001, premi Montale), *Marmo* (Einaudi, 2007, premi Viareggio, premi Mondello, premi Frascati, premi Penne, premi Arenzano), *La fine di quest'arte* (Einaudi, 2015), i un poema tràgic, *Sempre perdendosi* (Nottetempo, 2006, premi Montano). El 2010 vaig guanyar el premi Cardarelli de poesia.

I he traduït, entre d'altres, *Il canzoniere* de Louise Labé (Mondadori, 2000), d'Emily Dickinson *Centroquattro poesie* (Einaudi, 2011), *Uno zero più ampio* (Einaudi, 2013), *Questa parola fidata* (Einaudi, 2019), i *Il giardino* de Vita Sackville-West (Elliot, 2013).

Com alguna cosa
que hagi quedat fora per error
jo véc a visitar-te, casa veritable, onsevulga.
I la visita és aquesta vida
que perd els entrebancs mentre avança:
la pèrdua és infinita, i em precedeix, és a prop,
és a les meves espatlles, i vivament
habita en les paraules com a casa.

Come qualcosa
che sia rimasto fuori per errore
io vengo a visitarti, casa verissima, dovunque.
E la visitazione è questa vita
che perde le pareti mentre avanza:
la perdita è infinita, e mi precede, è accanto,
è alle mie spalle, e vivamente
abita nelle parole come a casa.

De *Marmo*, Einaudi, 2007

Però no baixeu aquí per mi, estrelles,
tan baix.
Si no fos per vosaltres
el meu ésser gaudiria ben poc
d'aquesta febre de créixer en el so
que aconsegueix mantenir-vos allà dalt
tan belles.

Ma non scendete qui da me, stelle,
così in basso.
Se non per voi
il mio essere poco non avrebbe
questa febbre di crescere nel suono
che riesce a mantenervi in alto
così belle.

De *Marmo*, Einaudi, 2007

Rosa que esclates al sol de l'estiu
com t'esforces per romandre dins
la tardor vinent que et pertoca
o l'hivern, si dura fins a març –
un impuls et llança en el seu arc.

Però és en mi, desesperada, que ets salva:
si resistesc a fixar-te fins al fons
pots confiar-te. Hi ha alguna cosa que prometen els versos
abans d'acabar, sense mai no dir-la.

Rosa che crepi al sole dell'estate
come faticchi a mantenerti dentro
l'autunno venturo che ti spetta
o l'inverno, se dura fino a marzo –
un moto ti getta nel suo arco.

Ma è in me, disperata, che sei salva:
se resisto a fissarti fino in fondo
puoi fidarti. C'è qualcosa che promettono i versi
prima di finire, senza mai dirla.

De *Marmo*, Einaudi, 2007

Si el nostre lloc és on
el silenciós protegir-se de les coses
té necessitat de nosaltres
dir no és saber, és l'altra ruta,
tota fatal, d'ésser.
Aquesta és la geografia.
S'està així en el món,
pensarosos aventurers de l'humà,
s'està en la forma
que es forma cegament
en el seu dir de si
per vocació.

Se il nostro luogo è dove
il silenzioso guardarsi delle cose
ha bisogno di noi
dire non è sapere, è l'altra via,
tutta fatale, d'essere.
Questa la geografia.
Si sta così nel mondo
pensosi avventurieri dell'umano,
si è la forma
che si forma ciecamente
nel suo dire di sé
per vocazione.

De La fine di quest'arte, Einaudi, 2015

Com quan en alguna estació
emergeix l'instant que la farà nostra
–resplendor
que porta a la recerca
d'aquella petjada precisa a la qual tornar–
acotaré les mirades,
seré la confluència i el seu valor
entre tota la verdor solcada per les soles en els prats d'Itàlia
i el cim del sol,
mestre elemental de permanència,
seré la lentitud secular del pensament
oposada a la imatge fugissera.

Come quando in una qualche stagione
spicca l'istante che la farà nostra
– bagliore
che porta alla ricerca
di quell'orma precisa in cui tornare –
abbasserò gli sguardi,
sarò la confluenza e il suo valore
tra tutto il verde calcato dalle suole nei prati d'Italia
e la vetta del sole,
maestro elementare di durata,
sarò lentezza secolare del pensiero
a fronte dell'immagine in fuga.

De La fine di quest'arte, Einaudi, 2015

jo estim qui s'asseu
proper al que canvia
i quan va a dormir
ho comprèn

com si sabés on reposa tot el pes

tots aquests trànsits de la ment
que es parteixen en una encesa

potser semblant a una flamarada

sense la qual viure és glacial.

io amo chi siede
con accanto la sua cosa muta
e quando va a dormire
la contiene

come sapesse dove riposa tutto il peso

tutti questi passaggi della mente
che si spartiscono un'accensione

chissà quale fiammata

senza cui vivere è glaciale.

De La fine di quest'arte, Einaudi, 2015

Ho sabem sempre
que vindrà un moment
–és aquí a l'aguait és a sota i a dintre–

en el qual el desordre l'haurà
guanyat a tot arreu
sense ni tan sols un supervivent

un abc, qualsevol fonament
general, un sol gest.

Però potser les coses com estan
tenen un ordre

tan vast com
per sortir de l'enquadrament

per no cabre mai
en cap ment

així el màxim del real combat
amb l'abstracció pura

com quan és de nit
ésser i no ésser
res no
s'assemblen.

Lo si sa sempre
che verrà un momento
– è già qui in agguato è sotto è dentro –

in cui il disordine l'avrà avuta
vinta a tutto campo
senza neanche un superstite

un abc, un qualunque fondamento
generale, un solo gesto.

Ma forse anche le cose come stanno
hanno un ordine

tanto più vasto
da uscire dall'inquadratura

da non entrare mai
in nessuna mente

così il massimo di reale combacia
con l'astrazione pura

come quando la notte
essere e non essere
niente
si equivalgono.

De La fine di quest'arte, Einaudi, 2015

Hi ha una força que roman i hi ha una força
que estira cap endavant com un animal
no demana res i es prolonga fosca
en el seu fosc comparèixer enmig del món
ho tragina tot des de les seves arrels
camí de la memòria de qualcú
avançant enllà, vers on ningú més
pot tenir-la dins i treure-la de si mateix
com es fa lluny de tu allò que dius.

C'è una forza che tiene e ha una forza
che tira avanti come un animale
non chiede niente e si prolunga buia
nel suo buio venire in mezzo al mondo
trascina tutto dalle sue radici
via dalla memoria di qualcuno
puntando oltre, verso più nessuno
averla dentro leva da se stessi
come va via da te quello che dici.

Poema inèdit

Com una alba negra grandíssima que des de l'est
cerca l'Atlàntic en els girs
de la boira fins a la corba,
i allà l'escuma de la meva presència
frontal contra la desmesura.
No sé si resistesc a aquest mal.
Que vengui a copsar-me cada llum
o també un cop de vent, que apaivagui
el silenci de la meva comprensió absoluta.

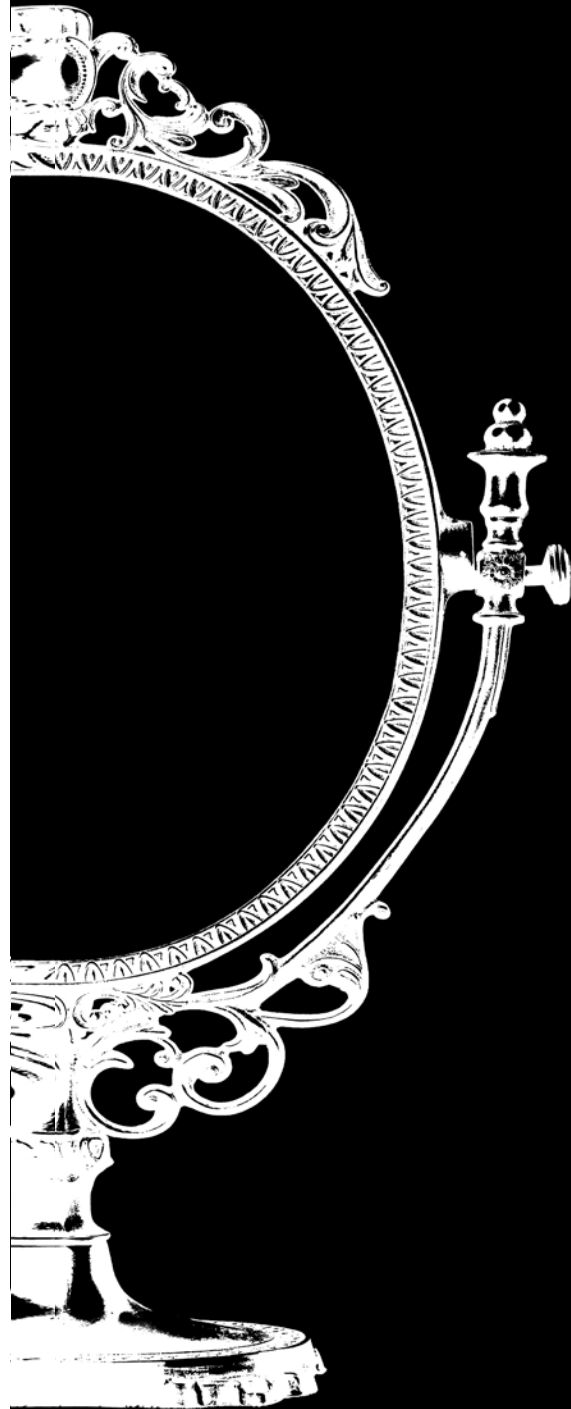
Come un'alba nera madornale che da est
cerca l'Atlantico nei giri
della nebbia fino alla curva,
e lì la spuma della mia presenza
frontale contro la dismisura.
Non so se resisto a questo male.
Che venga a prendermi ogni luce
o anche un giro di vento, che plachi
il silenzio della mia comprensione assoluta.

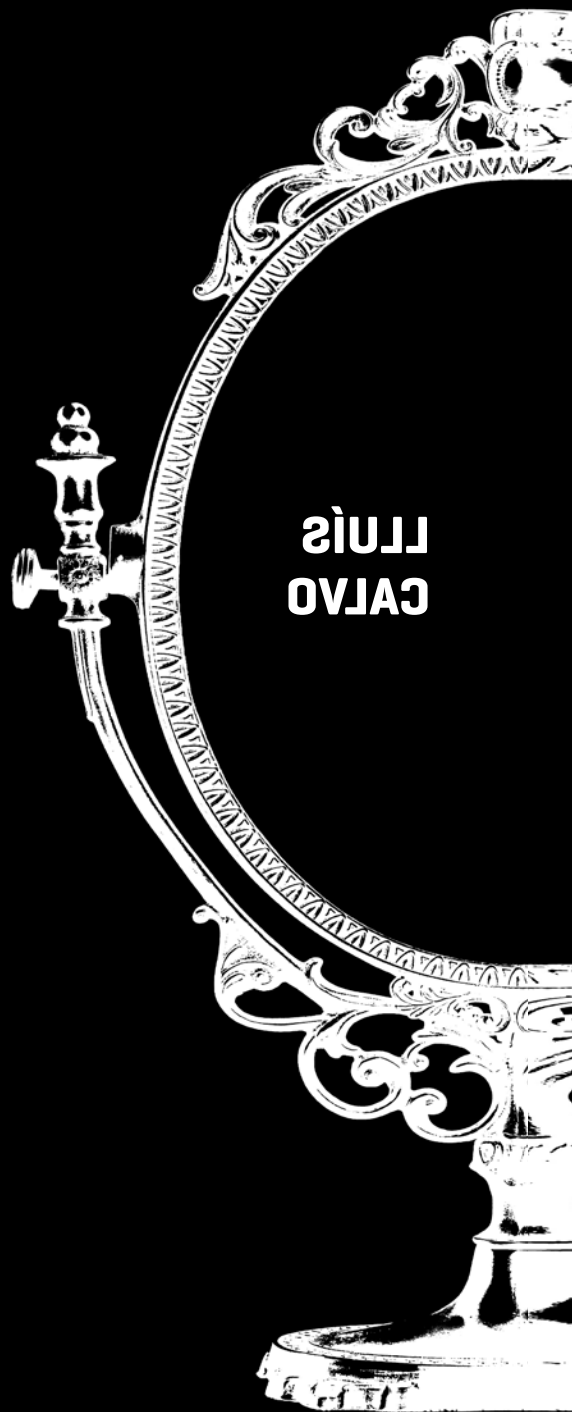
Poema inèdit

També ara es fendeix una escletxa,
tot el cosmos que passa és plom fus,
un retrat tan semblant a alguna cosa
que m'anima
a crear un abisme i després ser-ne inclosa.
Però val
aquesta pena de capgirar,
la nosa de mi mateixa, el consumir-se
de la pedra que se saluda amb cada topada de l'aigua
i que amb fermesa es conjura amb la fi.
Això xisclava una àguila allà dalt
proclamava les muntanyes,
cridava el cel, tot el cos mundà
que s'eleva.

Anche ora s'incrina una fessura,
tutto il cosmo che passa è piombo fuso,
un ritratto tanto uguale a qualcosa
che mi esalta
creare un gorgo e poi esserne inclusa.
Ma vale
questa pena di girare,
l'ingombro di me stessa, il consumarsi
del sasso che si saluta a ogni urto dell'acqua
e da fermo congiura con la fine.
Questo gridava un'aquila là in alto
proclamava le montagne,
urlava il cielo, tutto il corpo terreno
che si alza.

Poema inèdit

Lluís Calvo

Saragossa, 1963

Lluís Calvo ha publicat vint-i-tres llibres de poesia, entre els quals *La llunyania* (Quaderns Crema, 1993), *L'estret de Bering* (Edicions 62, 1997), *Omissió* (Llibres del Segle, 2001), *El buit i la medusa* (Proa, 2002), *La tirania del discurs* (Pagès editors, 2003), *Andròmeda espiral* (Emboscall, 2005), *Al ras* (Perifèric, 2007), *Cent mil déus en un cau fosc* (Proa, 2008), *Col·lisions* (3i4, 2009), *Estiula* (LaBreu, 2011), *Llegat rebel* (Edicions Terrícola, 2013), *Selvàtica* (Lleonard Muntaner, 2015), *Talismà* (LaBreu, 2017), *Llum a l'arsenal* (Lleonard Muntaner, 2017) [una antologia, a cura de David Jiménez amb pròleg de Jordi Marrugat, que aplega cent poemes des de l'any 1987 fins ara] i *Ancestral* (Jardins de Samarcanda-Eumo, 2019).

S'han traduït poemes seus al castellà, a l'anglès, a l'italià, al francès, al portuguès i al polonès, i ha estat antologat en més de vint publicacions, nacionals i internacionals.

Ha publicat quatre assaigs: *Les interpretacions* (Edicions del Salobre, 2006), *Baules i llenguatges* (3i4, 2011), *El Meridià de París* (Ed. Poncianes, 2016) i *L'infiltrat. Estratègies d'intrusió, anonimat i resistència* (Arcàdia, 2019). També és autor de quatre novel·les, entre les quals *Aconitum* (Edicions 62, 1999) i *L'endemà de tot* (Raig Verd, 2014).

Ha exercit també la crítica literària, amb nombrosos articles sobre literatura i pensament, publicats en revistes i obres col·lectives, amb una especial dedicació a la poesia jove. Com a crític ha centrat la seva atenció en autors com Màrius Sampere, Carles Hac Mor, Jordi Pàmias i Joan Ponç, entre d'altres. Entre els premis que ha rebut destaquen l'Amadeu Oller, Miquel de Palol, Ciutat de Palma, Maria Mercè Marçal, els Jocs Florals de Barcelona, Vicent Andrés Estellés (premis Octubre), Rosa Leveroni, el Premi Crítica Serra d'Or i el Quima Jaume de reconeixement a la trajectòria literària.

Pel que fa a la seva poètica, l'autor ha exposat la seva visió en nombrosos poemes. Vet-ne aquí algunes mostres: "En el nostre segle qui no acati / l'amagatall serà exposat, / públicament, a la niciesa". "El poema exerceix la funció del batall que desperta els veïns a l'alta nit". "L'art no ha d'agradar-nos, si *agradar-nos* vol dir reiterar les nostres conviccions". "*No vull incomodar-vos*, diu algú. Just el contrari del que jo pretenc". "És ben ingenu creure que l'art pot canviar el món. Tanmateix, mai no hauria de deixar-lo, exactament, com l'ha trobat".

L'infantament

Si dius tomba fustaclaves un bagul de fecunditat / així el mort torna a la vida / fruits i llavors a les mans, a la boca / inserides a la vagina que escup gramínies / blats-ordis-sègols-avenes-raigrassos / sementals de pa / ovaris súper / els vapors que ens alleten / i que arriben de les antigors llunyanes / com miols al solstici d'estiu / ambre i xuclamel, xarop d'erable / el teu sexe un observatori d'astres / els fems i la saó / la llaurada al punt de la tardor / en cada rostre i cada esclat /

Sembra una paraula i engendra-la / pareix-la / espermatòfit del verb / forjador de la sang en l'excés de les valerianàcies / de les labiades i les boraginàcies / del rictus animal en el sepeli de les veus / ésser el pur conglomerat que s'aglutina / Montserrat de confluències / formació deltoide / el sediment del teu flux entre els meus dits / pelegrines del rou alquímic / processó de vulves independents / vulves d'infanteria amb la baioneta calada / la mort del mascle per sobredosi / quaranta mil carlins enfollits que copulen amb bruixes / res més no desitgen / amazones borratxes que canten l'anarquia / i decapiten bandolers / al turó dels penjats amb el semaler erecte / comunitats tribals de punkis / on els mascles exerceixen de someres / el Noi del Semen / botes Martens clavetejades / també adoradores de vergues incansables / res més no desitgen / res més no desitgem / sinó l'instint de les Venus paleolítiques / dels fal·lus inques / dels estrats pirinencs / de pissarra i gneis / i batòlits granítics / tot paleozoic / tot rebentat d'excés / de fecundació i d'instint / res més sinó convertir-nos en putes còsmiques / en un Fellini de mil quilos de pes / en un tió galàctic i caganer / en una Monyos Star Trek / en una gran Rosa d'abril / dolça Catalunya pàtria del meu cor /

I després el llarg èxtasi / la lluna galta plena / l'infantament i l'ou sagrat / la fera que devora els seus congèneres / mentre assolim la nit / i enterrem somnolents / la llavor dels qui viuran / ara i sempre / com ahir i més enrere / els qui ens vau nodrir fa segles / gràcies a vosaltres / com ahir i més enrere / ara i sempre / els qui ens vau nodrir fa segles / gràcies a vosaltres /

per haver-nos mort.

D'Ancestral, Vic, Jardins
de Samarcanda-Eumo Editorial, 2019

Alfa Centauri

Hi ha qui veu una pedra,
una muntanya o un núvol.
Jo, en canvi, veig una ànima
que pren la forma
d'allò que estima,
com l'airet de Mercuri
o la vibració que va
de viure en viure,
obrint camí
en el cel més voluble.

L'escarabat
no imagina la muntanya,
ni en pot percebre
la totalitat.
El dit *considera*
que és un dit,
però pertany al cos.
I allò que en un ésser humà
triga un segon,
s'allarga milions d'anys
en una pedra.

Hi ha també l'aranya
que teixeix l'univers,
però el mosquit pres
en la teranyina
és part del seu respir.
Així la llodriguera i el conill
encaixen l'un amb l'altre.
I el sauló i el granit
són terra idèntica.

On rauen les fronteres,
així doncs?
Endintre? Enllà?

No sé on comencen
els meus braços,
ni tampoc on acaben.

El meu cap
és molt lluny d'aquí.

D' *Ancestral*, Vic, Jardins
de Samarcanda-Eumo Editorial, 2019

Micro-macro

Com fòssils hem deixat
la nostra petja
en un cor sense fondària.

Moro en la nit
de tots els oceans
i em reps amb l'estendard
d'una albada corsària.
Sabotejar-me el cos
i els mots, així,
com si només
restessin aürts
i conductes obstruïts,
sense sortida ni entrada.

Paralitzats a l'erm
de les plantes suculentess
mirem l'horitzó
que no ens pertany.

El nostre amor
és endorreic
i l'erosió dels mots
ens nega la proesa
de desvestir-ho tot.
Els llums d'un prostíbul al nord,
la trucada que no respondràs,
el desert espinós.

Només qui es converteix
en l'altre sap amar.
L'abisme cada cop
més a prop,

la fascinació del buit,
el salt mortal.

Però no existim
sinó en l'oblit de cadascú.

Nosaltres?
El plural ens fa impossibles,
buits, sense definició.
I ens empassem
el flux viscos
de mil galàxies.

Tot allò que volíem diminut
ens ha fet grans:
virus, líquens,
espores abrasives.
Som la inexistència.
I ens sabem gegants.

Però tu i jo mai no hem parlat
del sexe dels àngels.
Ferim, replem,
vessem flagels,
ens movem per la pell
de l'enemic.

I som perillosos
perquè som microbians.

*D' Ancestral, Vic, Jardins
de Samarcanda-Eumo Editorial, 2019*

Espores

Quan arribi la rebel·lió dels meteors,
amb els oceans damunt les terres baixes
i la ràbia dels xardorosos vents
que tot ho convertiran en desert,
vagarem com les tribus a la recerca del nom
més ancestral i primigeni.
Sabem, des de fa temps, que tot el futur
serà un virus imprevisible,
un catau ple de cèl·lules anàrquiques
que proliferaran, aquí i enllà,
per desafiar el vell ordre.
Cap estat, cap llei: tot esfondrat.
En aquest escenari només hi haurà
grups a l'atzar,
respirs incontrolats que voltaran pel món
a la cerca d'un somni.
Tot, però, haurà caigut,
col·lapsat per la seva brutor.

Allò central serà, aleshores,
el punt més excèntric possible:
horda, espora o epidèmia.
La natura, no pas la humanitat,
acabarà amb l'avidesa:
m'heu cardat durant segles,
m'heu ofegat, m'heu negat sense fi:
però aquí teniu, cabrons,
la meva gran venjança.

I què podrem respondre-li?
Quan no ajuda la ventura
saber sofrir és gran cordura.
Serem, així, els hereus del caos.
I del caos en farem llibertat,
cor rebel sense diàstole,
rialla al cau del plor.
Un llamp fidel. Un do.

Abans trèiem els sants
per reclamar la pau,
per convocar la pluja.
Ara els preguem
que accelerin la catàstrofe.

*D' Ancestral, Vic, Jardins
de Samarcanda-Eumo Editorial, 2019*

Rongorongo

Cada pedra i cada fulla
són formes d'escriptura,
el llenguatge que diu les ombres
dels qui ens precediren
i que escampa els ecos
del *més alt* esperit.

Volem fixar les traces
amb l'arrogància del poeta,
però l'empremta està gravada
des dels temps avials:
en les osques de la roca,
en els cercles de còdols,
en la direcció de l'arbre
i en l'esclat de cada flor.

Una *oralitat* dels signes.

Així, quan tots els manuscrits
hagin desaparegut
–reduïts a pols pels ratolins
i els peixets de plata–,
quan tots els xips
s'hagin cobert de rovell
i aigua i foc i radiació,
encara aquests rastres
perviuran arreu:
durs, eterns,
carregats de certesa.
Per això, fill,
recorda bé les traces:
mira-les, palpa-les, ressegueix-les.

Potser, qui sap,
no hagués calgut escriure.

N'hauríem tingut prou,
fet i fet,
amb saber llegir.

D' *Ancestral*, Vic, Jardins
de Samarcanda-Eumo Editorial, 2019

White flag

No són els becs del desig
els qui espicossen l'ombra
del teu ventre.
Un ritual de mort:
la cigarreta a les sis del matí
i el foc de l'ànima
entre els pins de l'absència.

Si dius que visc
com la relíquia d'un adéu
esquives la raó.

Totes les llunes canten
quan Mart dicta la guerra.

Amar-te, ensangonat,
en el camp de batalla
del teu cos en victòria
o recollir els penons
dels qui et succeiran.
Jo, tu, els altres:
el foc creuat
escampa víctimes
que no revelarem.

Prô sóc la bala menuda
que rebotja al teu mur,
la fel d'una fe
que es fa torre i muralla.
I trec bandera negra,
i duc mirada blanca,

que tant me fa qui caça
si sóc el gos perdut.
Qui tem la mort
si viure és un ultratge?

Tots els comunicats
ja m'han robat la vida.
I me la pela.

Jo només deserto
del soldat desconegut.

*D' Ancestral, Vic, Jardins
de Samarcanda-Eumo Editorial, 2019*

El llac més alt del món

En una granota gegant
he escrit les sigles
del vent i la pregària.
La primavera zombi
és un fet. I Hölderlin
escampa el so de la follia.

Digue'm si el fred
és un aràcnid que penja, immòbil,
de la primavera eixorca.
Memòria que retorna
en els tresors que esclaten
com un llamp.
Avui, però, em sento
com un bufó de circ.
I miro la carpa, groga i verda,
que brilla a l'illa eterna
del llac més alt del món.

Així tu véns dels temps remots
per fer el paper d'heroïna kitsch.
Per això no tries
ni l'alfa ni l'omega, sinó la sèrie B.
I el romanticisme reviu
quan proclames, pàl·lida i plorosa,
els teus versets sentimentals:
*Oh, paladí del Berguedà,
jo sóc collita d'una sola feixa
i com pardal en camp de xeixa
m'enfujo avui i torno a l'endemà.*

I tanmateix tot mor,
sense recança.
Llavors, quin país anheles,
Brunisenda,
si el bé, per tu, esdevé fal·laç?

El món és un garbuix
que gira i capitomba:
el coix apressa el pas,
el temple és un casino,
el ruc fa de corser.

Però jo canto i desafino,
fins que arribi el dia D.

*D' Ancestral, Vic, Jardins
de Samarcanda-Eumo Editorial, 2019*

Ran dels cirerers

Com un roc o una efígie:
així em veus, així em jutges
ran dels cirerers.
Però més aviat
sóc el riu que flueix,
la llum que parpelleja
entre els rosers silvestres,
el pas de la tardor
en cada arbre,
la veu que reverbera en el coval.
No m'anomenis, llavors,
ni em defineixis.
Ni pensis en mi
com una cosa que puguis heure
o que et plagui retenir.
Jo no et sóc: m'esvaeixo.
I deixo en cada petja
un nou parany.

Has vingut de lluny
i el meu cor t'estalona,
silenciós.

Però ara ja ets lliure.

Quan arribis al cim
continua pujant.

De *Talismà*, Barcelona, LaBreu, 2017

Hardware

Vius pels traspassats,
els crees i t'hi abeures, els perfàs.

Els teus morts juguen a cartes,
caminen amb els fèmurs descalcificats
i et conviden a ca seva,
com un vestigi de la sang
que resta a l'ombra.

D'un lloc a l'altre vas, véns, saltes.
Ets antena parada a l'univers,
bubota elèctrica que viu
en el teu nom. I que et segresta.
Ossos i fluids, humors i flatulències.

La carcassa fuig, però el missatge perdura.
I les ones circulen sense fi:
instrument, repetidor,
satèl·lit, hardware.
La ment?
Un disc dur amb dades alienes.

Tot allò que et mou
roman a l'altra banda.

Atura't, jeu,
palpa't la ferralla.

Estàs colonitzat.

De *Talismà*, Barcelona, LaBreu, 2017

Però no per amor

Per pietat
algú guarirà la nafra que brilla
a les mans clavades
amb ira i tremolor.

Però no per amor.

Per caritat
algú coneixerà la fam,
apamarà el rostre mort
i besarà el gran monstre.

Però no per amor.

Per temperància
algú abraçarà el batec
dels dies i els combats,
dels tràngols i les noces.

Però no per amor.

Per egolatria, angoixa
o fraternal instint
algú menarà el coix
i guiarà el cec.

Però no per amor.

Qui et voldrà, llavors,
si reclames desig
i resta un bleix gasiu
sota el vell sostre?

Així tot s'esdevindrà
per fam o per temença.

Però no per amor.

L'amor –jove, fort,
tendral, feréstec–
és llamp i instint,
cor que bat del vespre a l'alba.

Qui t'acollirà, aleshores,
si demanes soplug
en el pou del temps malva?

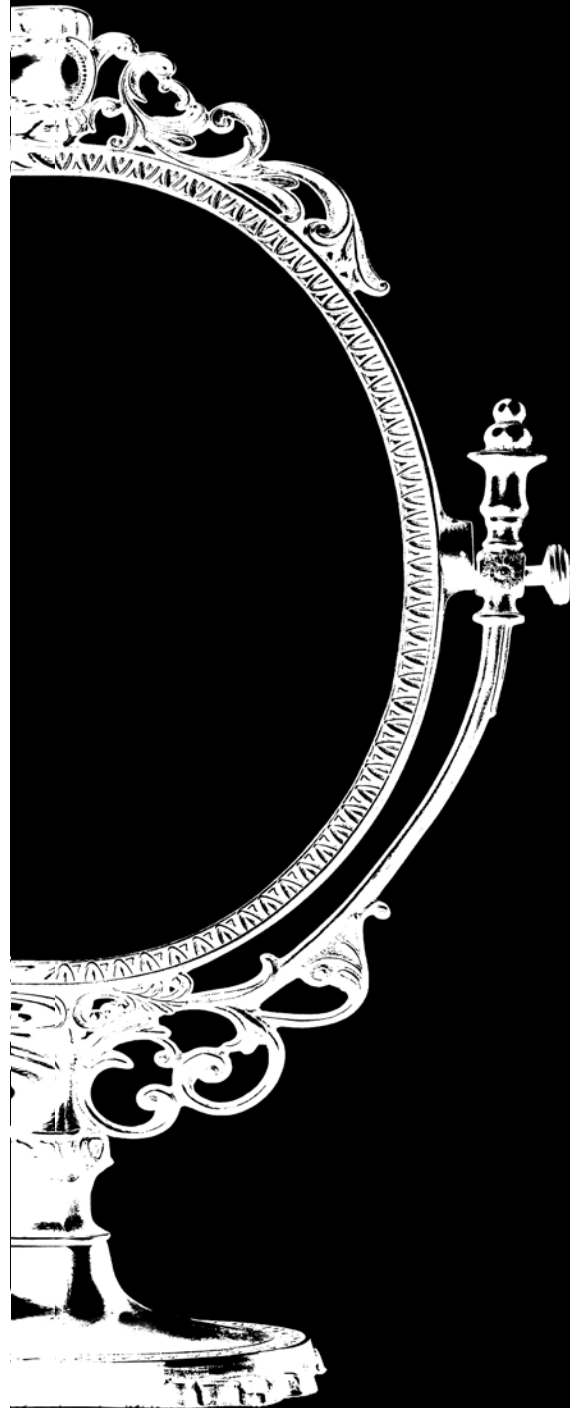
L'amor recela
dels ulls cansats:
al bosc antic aviva el foc
i destraleja l'arbre.

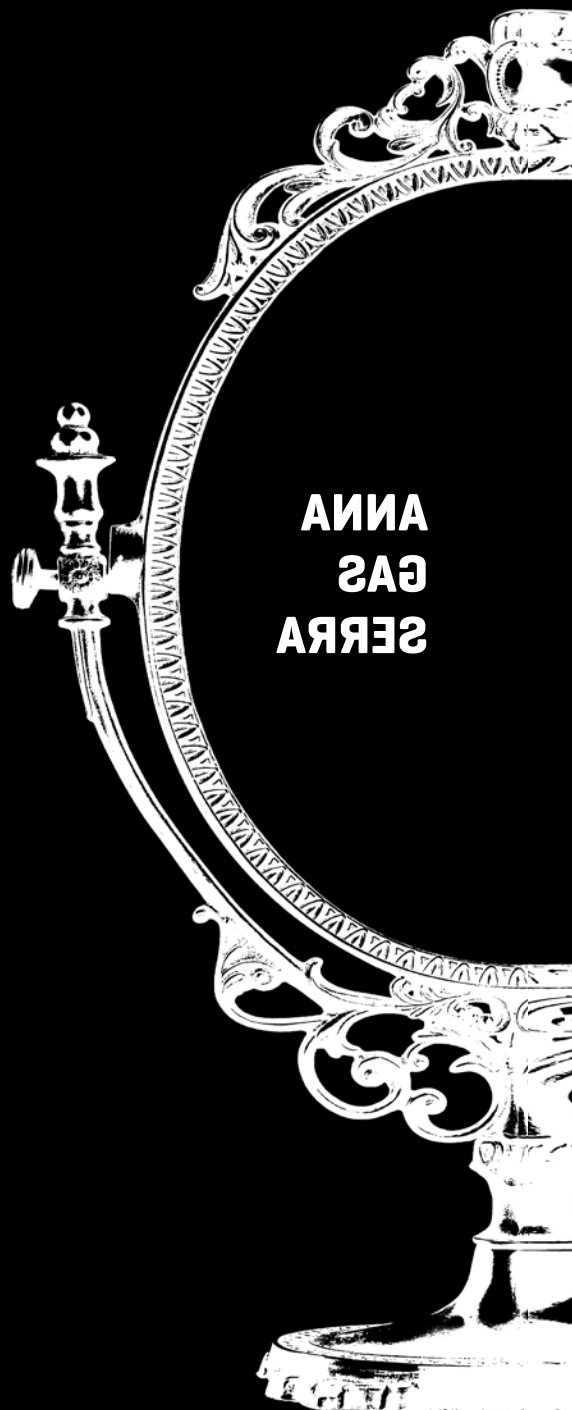
L'amor, dius?

L'amor encega,
ullprèn, defuig.

L'amor és implacable.

De *Talismà*, Barcelona, LaBreu, 2017

Anna Gas Serra

Barcelona, 1996

Vaig néixer a Barcelona a l'octubre del 1996 i he crescut al barri del Congrés, allunyada de l'aglomeració transitòria del centre. Abans d'apropar-m'hi, vaig descobrir els camps de blat de moro i l'olor de fems de Castellserà, on s'arrelen els records més vívids de la meva infantesa. Potser per això sempre aparec en un extrem a les fotografies i crec que les respostes, o les preguntes visionàries, es troben en els racons més marginals. La meva atracció per allò estrany i perillós, desviat de la norma, sovint em permet l'accés a espais i temps singulars, minoritaris, on se m'encén a l'estómac una llum vermella que em requereix assegurar-me a escriure. Quan faig versos, oscil·lo entre l'hemorràgia, els forats i la runa, i la cerca de l'estructura perfecta que em reveli alguna cosa com si fos la primera vegada. Intento construir un ens poderós a partir de la inestabilitat per arribar a abastar allò que se'm nega quan pregunto obsessivament *per què?* Visc en perpètua desconfiança envers la meua identitat i els límits de la paraula, cosa que em duu, de vegades, a escriure, i d'altres, a repensar els motius per fer-ho i aconseguir de convèncer-me prou com per tornar-hi. Alguns dels meus poemes es troben a *Crossa d'aigua* (Editorial Fonoll, 2017), *Llengua d'àntrax* (Edicions del Buc, 2019) i a les antologies *Poesia Bloom* (AdiA Edicions, 2018), *Liberoamericanas: 140 poetes contemporànies* (Liberoamérica, 2018) i *Casa/Home* (Battello Stampatore).

27 d'abril II

si et cal
a la sang
una xeringada de vi
negre cada cop
que ens veiem
perquè puguis dir-me,
senzill amb paraules,
o perquè puguis dir-me,
profund amb la mirada,
tot allò que a la gola
se t'ofega, tot allò
que a la boca
se't podreix per
no deixar-ho anar,
si et cal la injecció
de vi negre per
tocar-me amb la pell
la pell i fer-me carícies
al cor amb els teus
inconfusibles
sospesats
sorprenents
mots de plom,
te la posaré.

Des d'un marsupi

Al Joan

Només hi ha lloc per a un
en la cavitat impecable del primer
claustre de carn. Així, beneïts
per l'única enclosa sincera,
cerquem en perpetu naufragi
les quatre parets originàries on
el focus d'amor era un, per a un,

encegats per l'arrel d'una existència
que es revela enllà de les columnes
i els arcs i els patis simètrics.
Però venereu el vessament serial
de múltiples formes deformes
que es fonen en la recompensa
il·lusòria d'un immens assortit
de boques i mans diverses:

la primera regla que s'aprèn
és la torsió del frec uterí.

La perfídia de l'home que estima
no té fre ni límit que l'assetgi.

5 de juliol

si la teva presència
encara no ha arribat
a tenir alguna cosa
d'existència palpable,
d'aquí a vint anys seuràs
sol en una cadira
atrocinada enmig
d'un saló sense res
i cercaràs records
amb els ulls al voltant
i et mancaran records
fins a l'últim racó
de les teves entranyes.
desposseït de tot,
incapaç de trobar
un sol sentit nuat
en la pols envellida
que et recobreix el cor
tan febrilment intacte,
vindràs a demanar-me
que t'escrigui el relat
del que potser llavors
serà la nostra història.

si mai n'hem tingut cap.

3

s'esgota el llibre tancat
procurant d'obrir-ne un altre.
es palpen les pàgines
a cegues: carícia brutal
dels signes, els fluids
tintats són polifonia
d'ombres impossibles
de sargir.
es palpen les pàgines
resseques, impermeables,
rudes de sentits aliens:
com si amb tan poca vida
ja tinguessin l'aforament
desbordat, cap no ha trencat
encara el mirall
que les condemna.

Megalomania

No té res de singular el meu úter
si és del metall robòtic de l'empresa
i del batec elèctric del filferro,
si gesta pells d'acer exacte,
revestiments de simetria.

No té res de singular el teu úter
que des del braç mecànic i el trepant,
inerrable i persistent, erigeix
uns peus plastificats d'escàndol
mil·limètric, envernissat.

No té res de singular el seu úter
fred i pulcre, un buc motoritzat
que munta i cargola, lliga i desfila.
Que ni un mioma enquestat
o una erupció de rovell
són seus.

Per això són indistints *jo, tu i ella*
i els esquelets tan obsessius,
tan industrials.

29 de juliol II

de les vores del pou ple
en surten parets opaques
que fan creure a una dona
que beu ella sola.
entre paret i paret,
agenollada, només
veu el reflex movedís
del seu rostre en l'aigua.
i beu convençuda que
la seva única xuclada és
la que va buidant el pou.
a la fi quan cau pot veure
amorrades altres dones
abeuradores, tan sols
des de ben al fons.
perquè de totes és ella
l'única que no ha sabut
mantenir-se fora
del pou.

2

el desig cega
la catàstrofe rere el gest
i les paraules fan la resta.
t'ensenyaré cadascuna de
les runes que sedimento
sota els plecs i admiraràs
el meu jardí astènic.
allà on jo volia un panteó
vaig construir un panòptic
amb ell al centre, amo
de la traïdora llum
que sotmet al seu
ull de jutge intransigent
cada pas que desfaig.

Travesses l'aire amb l'erroni
matís de blau que et fa
d'epicentre en el rostre
esberlat
i estimes.

Perquè tens l'iris sotmès al mar
interminable de la pèrdua
t'aferres a la mà pampalluguejant
de l'horitzó
i el reclames.

No et podrà mai respondre
davant l'ull que se't fon
en l'agressiva fulla de l'amor

i abans que s'esvaeixi
a despropòsit l'amenaça
i l'assassina.

que temptadora
 la macabra mel que et raja
 del llavi i que m'empeny
 a lliscar-hi bruta, ferotge,
 cega davant la llengua d'àntrax
 que amaga.
 una vesprada de mascle anur
 i el càncer a les mans després
 de la carícia.
 i què en faig del llustre tumoral
 que em contagia el teu pit analfabet?
 ara, peregrino el descens
 cap al cim i impietosa constato que
 la disfunció t'arriba fins als ossos.

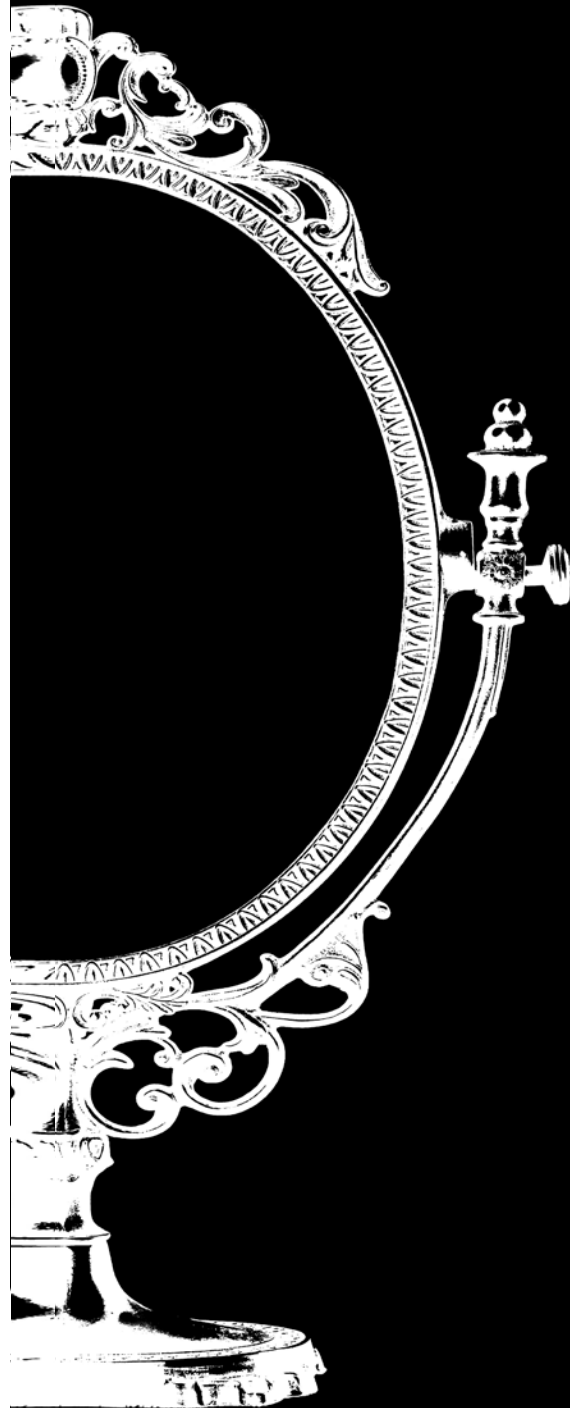
Diu que les ha nodrit d'aigua i zel
 i que, a l'escorça, hi duen les seves
 ditades.

Regalimen la suor de
 l'amo, miratge i oblit casual,
 però són profunds els estrats
 que embolcallen la veu bategant
 que crida engany i llum vermella.
 En tenen tants, de racons
 diamantins i pells
 que es trenquen...

Però ell és sord i proxeneta.

Les cebes blanques i les daurades,
 boniques i geniüdes fins l'arrel,
 les arrabassa de la terra el seu
 senyor, en sèrie i totes, de caiguda
 cap al sac que poleix i amanyaga
 amb devoció i s'enduu a l'esquena.
 I les esveltes estries i la polpa
 il·limitada ja només són,
 si freguen la vora de la cel·la,
 idèntics bonys boteruts.

Així, també nosaltres.

Adela Greceanu

Sibiu, Romania, 1975

Adela Greceanu (1975) és escriptora i periodista a *Radio România Cultural*. L'any 1997 va publicar el primer volum de poesia *Titlul volumului meu, care mă preocupă atât de mult...* [El títol del meu volum, que em preocupa tant...] (Editura Eminescu), pel qual va guanyar el Gran Premi “Cristian Popescu” i el Premi de l'Associació d'Escriptors de Sibiu. Posteriorment, va publicar *Domnișoara Cvasi* [La Senyoreta Quasi] (Editura Vinea, 2001), *Înțelegerea drept în inimă* [La comprensió directe al cor] (Editura Paralela 45, 2004), i *Și cuvintele sînt o provincie* [Les paraules també són una província] (Cartea Românească, 2014), volum que va rebre el premi de poesia de la revista *Observatorul cultural* i la menció especial com a “Millor llibre de l'any” a la Gala de la Indústria del Llibre de Romania. L'any 2008 va publicar la novel·la *Mireasa cu șosete roșii* [La núvia amb mitjons vermells] a l'Editura Polirom, traduïda a l'hongarès. L'any 2018, Adela Greceanu va guanyar la primera edició del Premi Boccace amb el conte *Dar dacă* [I si], concedit a un conte romanès per l'associació francesa “Tu connais la nouvelle?”. Adela Greceanu ha participat en molts festivals literaris i ha fet lectures a Romania i a l'estranger. Fragments dels seus llibres han estat traduïts a l'alemany, anglès, suec, holandès, francès, búlgar, grec, hongarès, italià, turc, eslovè, serbi i croata. Viu a Bucarest.

Escric per inseguretat, dubte, incertesa, feblesa, manca de confiança, escric amb l'esperança naïf que l'escriptura il·luminarà, m'il·luminarà i, com que això no passa mai, continuo escrivint. Escric per comprendre i per anar al meu ritme i, com que no comprenc ni aconsegueixo anar al meu ritme, continuo escrivint. Escric perquè el meu primer amic va ser un noi et de qui em separava un reixat de filferro. Era el meu veí. Teníem la mateixa edat. Ens cridàvem l'un a l'altre: “Udo, vine al reixat!” i “Adila, vine al reixat!”. I ens trobàvem al reixat. Ens hi explícàvem tota mena de coses i jugàvem a tot el que ens passava pel cap. Allí ens vam casar. I una vegada vam intentar fer un forat al reixat. No ho vam aconseguir. Però jo continuo treballant: vull fer un forat al reixat. Per això escric.

La provinciana

Em manca del tot el talent per ser dona.
Sóc una provinciana davant de l'amor.
Tot sovint utilitzo les paraules d'altres
quan he de parlar.
Sóc una provinciana davant del llenguatge.
De costum prefereixo quedar-me al meu estudi de 18 m² i
mirar per la finestra des del vuitè pis.
Va bé que no em cal dir el que veig ni
el que penso.
Si algú em mirés des de darrere,
veuria una esquena de dona o de noia,
per la qual penja un cabellera morena.
Pel carreró que separa el bloc del cementiri,
hi passen, de sobte, quatre, cinc, sis persones amb bicicleta.
Velocitat. Sol.
Sis, set.
Al cementiri, hi han florit els castanyers.
La provinciana de mi veu tot això,
però no hi ha ningú que se la miri des de darrere,
com s'està allí, amb la seva esquena de dona o de noia,
quieta.

Provinciala

Îmi lipsește cu desăvîrșire talentul de a fi femeie.
Sînt o provincială vizavi de dragoste.
Folosesc mai mereu cuvintele altora
cînd trebuie să vorbesc.
Sînt o provincială vizavi de limbaj.
De obicei prefer să stau în garsoniera mea de 18 mp și
să mă uit pe geam de la etajul opt.
E bine că nu sînt nevoită să spun ce văd și
ce gîndesc.
Dacă m-ar privi cineva din spate,
ar vedea o spinare de femeie sau de fetiță,
pe care atîrnă o coamă de păr brun.
Pe străduța care desparte blocul de cimitir,
trec dintr-o dată patru, cinci, șase oameni pe biciclete.
Viteză. Soare.
Șapte, opt.
În cimitir au înflorit castanii.
Provinciala de mine vede toate astea,
dar nu-i nimeni să o privească din spate,
cum stă acolo, cu spinarea ei de femeie sau de fetiță,
nemișcată.

Mariana

Els dissabtes a la tarda i sobretot els diumenges
gairebé només veus pels carrers
pidolaries, sonats i brètols.
Adolescents pobres, vestits de tots colors, parlant fort.
Amb els fronts arrufats com si
justament aleshores estiguessin aprenent les lletres.

Des del vuitè pis,
pel carreró que separa el bloc del cementiri,
ara només es veu la Mariana i els seus amics.
La Mariana ven espelmes i candeles, llumins i encens,
terra per a plantes, flors i corones de flors,
flors naturals
i flors artificials
en un quiosc atrocinat blanc d'alumini: *Floristeria Mariana*.
Hi té una televisió i, a l'hivern, una estufa elèctrica.
Ara ja no hi va ningú,
són les sis toques de la tarda,
és diumenge.
La Mariana està asseguda en una cadireta davant de la
Floristeria Mariana
i menja pipes de gira-sol.
Al seu voltant hi ha uns quants nois
amb samarretes arrapades,
nois escarransits, amb les mans entaforades
a les butxaques dels texans,
mirant al buit,
nois guarnits, amb els cabells ben tallats,
tenyits de colors elèctrics.
Blau, ros, ciclamen, verd.
La Mariana sembla la seva mare,
amb els seus pits prominents,
a punt de sortir-li de la camiseta Calvin Klein,
amb els seus flocs rossos emmarcant-li les galtes
sempre amb pèls.

Mariana

Simbăta după-amiaza și mai ales duminica
nu prea vezi pe străzi decât
cerșetori, nebuni și golani.
Adolescenți săraci, îmbrăcați colorat, vorbind tare.
Cu frunțile încrețite, ca și cum
chiar atunci ar învăța literele.

De la etajul opt,
pe străduța care desparte blocul de cimitir,
nu se văd acum decât Mariana și prietenii săi.
Mariana vinde lumânări și candelă, chibrituri și tămâie,
pământ pentru flori, flori și coroane de flori,
flori naturale
și flori artificiale
într-o coșmelie albă de termopan: *Florăria Mariana*.
Are acolo televizor și, iarna, calorifer electric.
Acum nu mai vine nimeni,
e trecut de șase seara,
e duminică.
Mariana stă pe-un scăunel în fața *Florăriei Mariana*
și mănâncă semințe de floarea-soarelui.
În jurul ei sînt cîțiva băieți
cu tricouri mulate,
băieți firavi, cu mîinile încremenite
în buzunarele blugilor,
privind în gol,
băieți dichisiți, cu părul bine tuns,
vopsit în culori electrice.
Albastru, blond, ciclam, verde.
Mariana pare mama lor,
cu sîinii ei bulbucăți,
gata să-i scape din maioul Calvin Klein,
cu şuvițele ei blonde încadrîndu-i obraji
mereu nerași.

La Mariana sembla el seu pare,
 amb les mans grans,
 amb l'esquena quadrada, bona per carregar
 sacs de terra per a les plantes,
 amb els malucs forts,
 embolcallats amb la faldilla llarga, vaporosa.
 Podria posar-se dos nois de cop
 a la falda.
 La Mariana és bona, els permet estar-se al seu costat.
 Els nois l'escolten immòbils,
 vespre rere vespre s'apleguen
 davant de la *Floristeria Mariana*.
 La Mariana parla i escup les peles directament a l'asfalt.
 La seva veu aguda
 arriba fins al vuitè pis,
 fins i tot quan la finestra és tancada.
 Amb tot, no es pot dir
 de què parla.

Mariana pare tatàl lor,
 cu mîinile ei mari,
 cu spatele ei lat, numai bun să care
 sacii cu pămînt pentru flori,
 cu șoldurile ei zdravene,
 înfășurate în fusta lungă, vaporeasă.
 Ar putea să țină cîte doi băieți deodată
 pe genunchi.
 Mariana e bună, îi îngăduie în preajma ei.
 Băieții o ascultă nemișcați,
 seară de seară se adună
 în fața *Florăriei Mariana*.
 Mariana vorbește și scuipă cojile direct pe asfalt.
 Vocea ei ascuțită
 ajunge pînă la etajul opt,
 chiar și cînd geamul e închis.
 Cu toate astea, nu se poate spune
 despre ce vorbește.

Els provincians

Si algú em mirés des de darrere,
tal com m'estic ara davant la finestra
i em veuria la cabellera morena
penjant per l'esquena de dona o de noia,
podria pensar:

Vet aquí la imatge de la solitud!

I, d'alguna manera o altra, tindria raó.
Però només fins que la seva paraula,
"solitud",

es trobés amb la meva paraula,
"provinciana".

Aleshores començaria jo a tenir raó.

Si bé no del tot.

I podria parlar-li de com
tots som, gairebé sempre,
uns provincians.

Davant de tot allò vist i
davant de tot allò no vist,
davant del que es pot dir i
sobretot davant del que no es pot dir.

Com va vesprejant.

I com això es veu des del vuitè pis.

Com el vent ha obert la finestra de la cuina i
un home li diu a la seva dona pardalet.

Com, a la *Floristeria Mariana*, la Mariana mira la televisió
i menja pipes.

Millor si no intentes explicar tot això a ningú.

Millor si mires i escoltes.

I tot escoltant, t'adonis
que ets com el vespre, com la Mariana i les seves llavors,
com el vent que ha obert la finestra,
com el pardalet.

Provincialii

Dacă m-ar privi cineva din spate,
cum stau acum la fereastră
și mi-ar vedea coama brună
atîrnînd pe spinarea de femeie sau de fetiță,
s-ar putea gîndi:

Iată imaginea singurătății!

Și, într-o oarecare măsură, ar avea dreptate.
Dar numai pînă cînd cuvîntul lui,
"singurătate",

s-ar întîlni cu cuvîntul meu,
"provincială".

Atunci aş începe să am eu dreptate.

Deși nu întru totul.

Și i-aș putea vorbi despre cum
toți sîntem, mai tot timpul,
niște provinciali.

Față de cele văzute și
față de cele nevăzute,
față de ce se poate spune și
mai ales față de ce nu se poate spune.

Cum se face seară.

Și cum se vede asta de la etajul opt.

Cum a deschis vîntul geamul de la bucătărie și
un bărbat îi spune femeii sale pitulice.

Cum, la *Florăria Mariana*, Mariana se uită la televizor
și mănîncă semințe.

Mai bine să nu încerci să povestești toate astea cuiva.

Mai bine să privești numai și să ascuți.

Și ascultînd, să te trezești
în rînd cu înserarea, cu Mariana și semințele ei,
cu vîntul care a deschis geamul,
cu pitulicea.

Adila

Els dissabtes a la tarda, i sobretot els diumenges,
no tens gaires ganes de sortir de casa.
Pels carrers, només
pidolaires, sonats i brètols.
Adolescents pobres, vestits de tots colors, parlant fort.
Amb els fronts arrufats, com si
justament aleshores aprenguessin les lletres.
L'Adila s'està al davant de la seva finestra del vuitè pis.
Fa calor.
La veritat és que cada paraula
és només la punta d'un iceberg.
A sota bullen sentits sense nom
dels quals, algun
és estirat a vegades cap a la superfície
per la força de la paraula del damunt
i hi queda atapeït, entre els sentits de base.
També les paraules són una província
davant dels sentits plens de vida de sota seu,
sentits desconeguts i no reivindicats allí, al damunt.
Una província en vertical.
Per exemple, algú et diu:
Adila, estàs tensa!
I, al cap d'uns dies, algú altre et diu:
Adila, estàs tensa!
I pots creure que es refereixen al mateix.
En canvi, cada "tensa"
és una succionadora que vol arrencar alguna altra cosa
del bullici dels sentits de sota.
D'altra banda,
cadascú de nosaltres som una punta d'iceberg.
Els uns s'estan tranquils
asseguts damunt tots els sentits possibles.
Els altres es belluguen tot el temps com la gallina damunt
els ous.
Els primers, si es barallen,

Adila

Simbăta după-amiaza, dar mai ales duminica,
nu prea îți vine să ieși din casă.
Pe străzi, numai
cerșetori, nebuni și golani.
Adolescenți săraci, îmbrăcați colorat, vorbind tare.
Cu frunțile încrețite, ca și cum
chiar atunci ar învăța literele.
Adila stă la fereastra ei de la etajul opt.
E cald.
Adevărul este că fiecare cuvânt
e numai vârful unui aisberg.
Dedesubt colcăie senzuri fără nume
dintre care, câte unul
e atras uneori la suprafață
de forța cuvântului de deasupra
și înghesuit acolo, printre sensurile de bază.
Și cuvintele sînt o provincie
vizavi de sensurile pline de viață de sub ele,
senzuri necunoscute și nerevendicate acolo, deasupra.
O provincie pe verticală.
De pildă, cineva îți zice:
Adila, ești tensionată!
Și, după câteva zile, altcineva îți zice:
Adila, ești tensionată!
Și poți crede că se referă la același lucru.
Cînd colo, fiecare "tensionată"
e o pompă care vrea să smulgă altceva
din colcăiala de senzuri de dedesubt.
Pe de altă parte,
fiecare dintre noi sîntem câte un vîrf de aisberg.
Unii stau li-niș-tiți
cu fundul pe toate sensurile posibile.
Alții se foiesc întruna ca găina pe ouă.
Primii, dacă se ceartă,

saben dir les coses pel seu nom.
Els altres, si volen dir “muntanya”,
són capaços d’escriure una novel·la.
O senzillament
mirar-te d’una manera peculiar
i que això vulgui dir “muntanya”.
El mateix per “pom”.
Quan volen insultar,
fan igual,
una novel·la o
un arqueig peculiar dels llavis.
Això no significa, però,
que estigui exclòs sentir de la seva boca
algun senzill “a la merda aquesta vida”
o un qualsevol “bon dia”.

se pricep să spună lucrurilor pe nume.
Ceilalți, dacă vor să spună ”munte”,
sînt în stare să scrie un roman.
Sau pur și simplu
să te privească într-un anume fel
și asta să însemne ”munte”.
La fel pentru ”clanță”.
Cînd vor să înjure,
tot așa,
un roman sau
o arcuire anume a buzelor.
Asta nu înseamnă, însă,
că-i exclus s-auzi din gura lor
cîte-un simplu ”tu-i mama ei de viață”
sau un oarecare ”bună dimineața”.

Que simpàtica que ets

L'Adila va a plaça.
L'Adila va a treballar.
Per comprar patates i fetges de pollastre.
Per guanyar diners per a les quotes.
De tant en tant
al seu estudi, hi va un home.
L'Adila es gira d'esquena a la finestra.
La seva esquena de dona o de noia,
per la qual penja una cabellera morena.
Encén el llum.
La llum surt per sota la pantalla verda del llum
i s'escampa per l'estudi.
L'home ha portat una ampolla de vi.
L'ha oberta.
Amb ell no li cal dir res.
Si intenta dir quelcom –
dels adolescents amb els fronts arrufats,
de la Mariana i dels seus nois,
de com un home li pot dir a la seva dona parda... –
ell la interromp: *què simpàtica que ets!*
Amb la qual cosa, cada vegada que ve,
l'Adila desapareix amb ell
durant una estona
i només la llum s'escampa
per sota la pantalla verda
per damunt les copes de vi...

Ce drăguță ești

Adila merge la piață.
Adila merge la serviciu.
Să cumpere cartofi și caserole cu ficăței.
Să câștige bani pentru rate.
Din când în când
în garsoniera ei vine un bărbat.
Adila întoarce spatele ferestrei.
Spatele ei de femeie sau de fetiță,
pe care atîrnă o coamă de păr brun.
Aprinde lumina.
Lumina pornește de sub pălăria verde a lămpii
și se împrăștie în garsonieră.
Bărbatul a adus o sticlă de vin.
A desfăcut-o.
Cu el nu-i nevoie să spună nimic.
Dacă încearcă să spună ceva –
despre adolescenții cu frunțile încrețite,
despre Mariana și băieții ei,
despre cum un bărbat îi poate spune femeii sale pituli... –
el o întrerupe: *ce drăguță ești!*
Așa că, ori de câte ori vine,
Adila dispărește împreună cu el
pentru o vreme
și numai lumina răspîndindu-se
de sub pălăria verde
peste paharele cu vin...

Sandvitx. Desconeguda gairebé. Gestionar una relació

A l'adolescència
l'Adila anava sovint a la biblioteca de l'institut.
A l'hora del pati,
quan es van amuntegar tots els companys
per agafar en préstec els llibres del temari de l'escola,
la bibliotecària,
una dona sense edat, com se sol dir,
amb els cabells gris-perla tallats molt curts,
mai maquillada,
vestida sempre amb colors apagats,
una dona que no somreia mai,
va dir:
Us ho prego, no vingueu amb sandvitxos a la biblioteca!
I la paraula "sandvitx"
va perseguir l'Adila durant anys,
si bé ella no anava a la biblioteca amb sandvitxos.
Durant un temps l'Adila va considerar que
dir "sandvitx" en lloc de
pa amb mantega o entrepà,
com diu tothom,
era un signe d'arrogància.
Però el fet que la bibliotecària va usar "sandvitx"
en lloc de
pa amb mantega o entrepà,
com diu tothom,
tenia relació amb algun altre fet,
amb què la bibliotecària no somreia mai.

Més tard, després d'acabar l'institut,
algú va dir a l'Adila que era *quasi desconeguda*.
Anys i panys van perseguir-la aquestes paraules
I sobretot "quasi".
Aquell "quasi",

Tartină. Cvasinecunoscută. A gestiona o relație

În adolescență
Adila mergea adesea la biblioteca liceului.
Într-o pauză mare,
cînd s-au îmbulzit toți colegii
să împrumute cărțile din programa școlară,
bibliotecara,
o femeie fără vîrstă, cum se spune,
cu părul gri-perlă tuns foarte scurt,
niciodată machiată,
îmbrăcată mereu în culori șterse,
o femeie care nu zîmbea niciodată,
a spus:
Vă rog, nu mai veniți cu tartine la bibliotecă!
Și cuvîntul "tartină"
a urmărit-o pe Adila ani de zile,
deși nu ea venise cu tartine la bibliotecă.
O vreme Adila a considerat că
să spui "tartină" în loc de
pîine cu unt sau sandviș,
cum spune toată lumea,
e un semn de aroganță.
Dar faptul că bibliotecara a folosit "tartină"
în loc de
pîine cu unt sau sandviș,
cum spune toată lumea,
avea legătură cu alt fapt,
acela că bibliotecara nu zîmbea niciodată.

Mai tîrziu, după ce terminase liceul,
cineva i-a spus Adilei că este *cvasinecunoscută*.
Ani de zile a urmărit-o acest cuvînt
și mai ales particula "cvasi".
Acel "cvasi", pe care cineva se cățăraseră,

era un implacable no existeixes.
Si li hagués dit merament, amb benevolència,
no crec que et conec,
l'Adila hauria pogut existir.

I encara va haver-hi una paraula d'aquesta mena,
que la rebutjava,
que li deia NO, rotundament NO.
De tant en tant
al seu estudi hi va un home.
Amb ell no li cal dir res.
Si intenta dir quelcom –
de com usar “sandvitx”
en lloc de pa amb mantega o entrepà,
pot ser el senyal d'una gran tristesa
i no la prova de l'arrogància,
i de com una gran tristesa
pot posar una gran distància
entre tu i el món, una distància categò... –
ell la interromp: *què simpàtica que ets!*
Un vespre l'home li va dir això
No sé com gestionar la nostra relació.
Des d'aleshores per a l'Adila
“gestionar”
va esdevenir sinònim de
“sandvitx”
i de
“quasi”.

era un necruțător nu ești.
Dacă i-ar fi zis simplu, omenește,
nu cred că te cunosc,
Adila ar fi putut exista.

Și a mai fost un cuvânt de soiul ăsta,
care-i trîntea ușa-n nas,
care-i spunea NU, categoric NU.
Din cînd în cînd
în garsoniera ei vine un bărbat.
Cu el nu-i nevoie să spună nimic.
Dacă încearcă să spună ceva –
despre cum a folosi ”tartină”
în loc de pâine cu unt sau sandviș,
poate fi semnul unei mari tristeți
și nu dovada aroganței,
și despre cum o mare tristețe
poate pune o mare distanță
între tine și lume, o distanță catego... –
el o întrerupe: *ce drăguță ești!*
Într-o seară bărbatul ăsta i-a spus
Nu știu cum să gestionez relația noastră.
De atunci pentru Adila
”a gestiona”
a devenit sinonim cu
”tartină”
și cu
”cvasi”.

Udo

Tal com m'estic ara
mirant per la finestra,
m'estava a la infantesa,
mirant a través del reixat de filferro
que separava els nostres jardins,
després de cridar-lo:
Udoooooooo, vine al reixaaaaat!
La majoria de vegades
l'Udo venia
i jugàvem,
cadascú a la seva part.
Però a vegades no venia.
I jo em quedava molta estona,
mirant a través del reixat de filferro
el jardí de l'Udo,
el lloc més bonic del món,
més bonic que qualsevol parc,
més bonic que qualsevol lloc d'esbarjo.
Allí hi havia dents de lleó grandioses,
herbes altes,
parades d'autobús
i una banyera vella de metall.

A vegades, després d'aparc ar el seu autobús
pregava a l'Udo que entrés a la banyera.
I l'Udo hi entrava,
amb les seves botetes
escapçades a la punta i al taló,
botetes blanques rebudes dels parents d'Alemanya,
botetes que li subjectaven bé els turmells
quan conduïa l'autobús.
I era com si
el banyés.

Altres vegades em cridava l'Udo a mi:
Adilaaaaa, vine al reixaaaaat!

Udo

Cum stau acum
și mă uit pe fereastră,
așa stăteam în copilărie,
uitându-mă prin gardul de sîrmă
care despărțea grădinile noastre,
după ce-l strigam:
Udoooooooo, hai la gaaaaard!
De cele mai multe ori
Udo venea
și ne jucam acolo,
fiecare pe partea lui.
Dar uneori nu venea.
Și eu stăteam mult și bine,
privind prin gardul de sîrmă
în grădina lui Udo,
cel mai frumos loc din lume,
mai frumos decît orice parc,
mai frumos decît orice loc de joacă.
Erau acolo pădăii uriașe,
ierburi înalte,
stații de autobuz
și o cadă veche de metal.

Uneori, după ce-și parca autobuzul,
îl rugam pe Udo să intre în cadă.
Și Udo intra,
cu ghetușele lui
decupate la vîrfuri și la călcîie,
ghetușe albe primite de la rudele din Germania,
ghetușe care-i țineau bine gleznele
cînd conducea autobuzul.
Și era ca și cum
îi făceam baie.

Alteori mă striga Udo pe mine:
Adilaaaaa, hai la gaaaaard!

La majoria de vegades
hi anava
i jugàvem,
cadascú a la seva part.
Però potser a vegades no hi anava.
I potser l'Udo s'estava molta estona,
mirant a través del reixat de filferro
el meu jardí
el lloc més bonic del món,
el més bonic que qualsevol parc,
el més bonic que qualsevol lloc d'esbarjo.
Allí hi havia incomptables rengleres de verdures,
caminois rectes enmig seu
i gens de malesa:
una mena de carrers
en una mena de ciutat
només bona per recórrer amb autobús.

A vegades, després de cuinar,
l'Udo em pregava
que fes de l'altre autobús,
el de tornada.
I jo passejava pels caminois rectes,
i m'omplia les sabates de fang,
recorria un itinerari complicat
per tornar fins on era l'Udo,
que m'esperava
amb els dits clavats a la reixa de filferro.

M'hauria agradat molt saber
com es veu el meu jardí
vist des del seu jardí.
A la nit, després de totes les feines esgotadores,
pregava a l'Udo que ens caséssim.
I ens casàvem.

De cele mai multe ori
mă duceam
și ne jucam acolo,
fiecare pe partea lui.
Dar poate uneori nu mă duceam.
Și poate Udo stătea mult și bine,
privind prin gardul de sîrmă
în grădina mea,
cel mai frumos loc din lume,
mai frumos decît orice parc,
mai frumos decît orice loc de joacă.
Erau acolo nenumărate straturi de legume,
cărări drepte printre ele
și nici o buruiiană:
un fel de străzi
într-un fel de oraș
numai bun de parcurs cu autobuzul.

Uneori, după ce făceam de mîncare,
Udo mă ruga
să fiu autobuzul lui pereche,
cel de întoarcere.
Și eu mă plimbam pe cărările drepte,
îmi umpleam pantofii de noroi,
străbăteam un traseu complicat
ca să mă întorc la Udo,
care mă aștepta
cu degetele înfipite în plasa de sîrmă.

Tare mult mi-ar fi plăcut să știu
cum se vede grădina mea
privită din grădina lui.
Seara, după toate treburile istovitoare,
îl rugam pe Udo să ne căsătorim.
Și ne căsătoream.

Malenconia

Primer van fer proves.
Provant, provant, provant, provant...
Undos, undos, undos...
Provant, undos...
Com per a un gran concert
en un gran estadi.
Al cap d'una hora van aparèixer:
l'acordionista, el violinista, el trompetista,
una mena de limusina negra,
que portava damunt la seva llarga espinada
el taüt,
tot eren faldons d'organdí blanc.
Seguia un descapotable en el qual ploraven
dues dones corpulentes,
una de jove, l'altra vella,
i després
jaguars, mercedes, jaguars, mercedes
que s'enllaçaven melancòlics al llarg del carreró
envoltats d'una gentada endolada.
Quan es va perdre pels viarans del cementiri
fins i tot el darrer automòbil,
van començar les remembrances.
Del difunt als afligits,
dels afligits al difunt,
i de la marxa fúnebre
a una melodia de desamor.
Més d'una hora.
Després els afligits van tornar,
a la porta els esperaven els pidolaires,
que van repartir-se els paquets, els paquetets,
mentre els cotxes es feien lloc
melancòlicament entre la gentada.
Després d'ells, pel carreró que separa
el bloc del cementiri,

Melancolie

Mai întii au făcut probe.
Probă, probă, probă, probă...
Doizece, doizece, doizece...
Probă, zece, doizece...
Ca pentru un mare concert
pe un mare stadion.
După vreo oră au apărut:
acordeonistul, violonistul, trompetistul,
un fel de limuzină neagră,
care purta pe lungă ei spinare
sicriul,
numai falduri de organza albă.
Urma o decapotabilă în care plîngeau
două femei corpulente,
una tânără, alta bătrînă,
și apoi
jaguare, merțane, jaguare, merțane
care se-nșirau melancolice de-a lungul străduței,
înconjurate de o mulțime îndoliată.
Cînd s-a pierdut pe aleile cimitirului
și ultimul automobil,
au început dedicațiile.
De la răposat la cei rămași neconsolați,
de la cei rămași neconsolați la răposat înapoi,
și de la marșul funebru
la *Drumurile noastre toate*.
Mai mult de-o oră.
Apoi neconsolații s-au întors,
la poartă îi așteptau cerșetorii,
s-au împărțit pachete, pachetele,
în vreme ce mașinile își făceau loc
melancolice prin mulțime.
În urma lor, pe străduța care desparte
blocul de cimitir,

va quedar-hi un catifa de pètalsicolorits i dinerons daurats.
Des del vuitè pis
vaig veure la Mariana
com ho havia seguit tot
des de la porta de la *Floristeria Mariana*,
ara dreta, ara asseguda a la cadireta,
escopint les peles de pipa,
entre els pètals i els dinerons de la vorera
i vaig pensar
que tindria què contar-los al vespre
als saturnins dels seus nois.

a rămas un covor de petale colorate și bănuți aurii.
De la etajul opt
am privit-o pe Mariana
cum a urmărit totul
din ușa *Florăriei Mariana*,
cînd în picioare, cînd pe scăunel,
scuipînd coji de semințe
printre petalele și bănuții de pe trotuar
și m-am gîndit
că o să aibă ce le povesti deseară
saturnienilor ei de băieți.

Cargols, femelles, claus, rosques

Sobretot a la nit
a l'home gran
que viu sota el meu estudi
li cau de les mans petits objectes –
cargols, femelles, claus, rosques –,
que rodolen pel rajolam
fins a la matinada.
Jo m'estic al davant la finestra
i veig les espelmes enceses al cementiri,
a la tardor,
quan els arbres ja no tenen fulles,
o en encetar la primavera,
quan encara no les han tret.
En una nit així,
vaig sentir el cop de porta del veí.
Després l'ascensor es va posar en marxa,
es va aturar amb una patacada
al setè pis,
va baixar
i vaig veure com,
tremolant de cap a peus,
fent anar el cap aquí i allà,
el veí va caminar fins al davant,
a la porta del cementiri,
on algú l'esperava.
Al final
va tornar.
Vaig tornar a sentir l'ascensor en marxa,
que es va aturar amb una patacada
al setè pis,
el cop de porta del veí
i després
cargols, femelles, claus, rosques
rodolant pel rajolam.

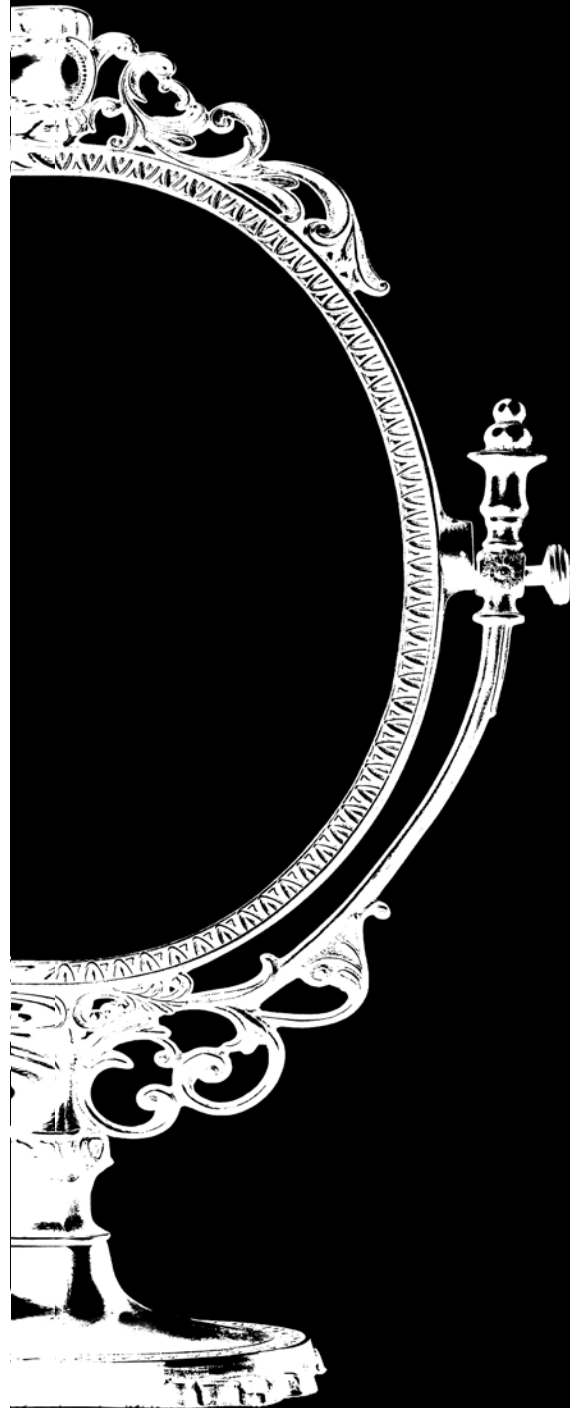
Șuruburi, șaibe, cuie, piulițe

Mai ales noaptea
bărbatul în vîrstă
care locuiește sub garsoniera mea
scapă din mîna mici obiecte –
șuruburi, șaibe, cuie, piulițe –,
care se rostogolesc pe gresie
pînă-n zori.
Eu stau la geam
și văd lumînările aprinse în cimitir,
toamna,
cînd copacii nu mai au frunze,
sau primăvara devreme,
cînd încă n-au înfrunzit.
Într-o asemenea noapte,
am auzit ușa vecinului trîntindu-se.
Apoi liftul s-a pus în mișcare,
s-a oprit cu o bufnitură
la etajul șapte,
a coborît
și am văzut cum,
tremurînd din toate încheieturile,
bîțîindu-și capul încoace și-n colo,
vecinul merge pînă vizavi,
la poarta cimitirului,
unde îl așteaptă cineva.
În cele din urmă
s-a întors.
Am auzit din nou liftul pus în mișcare,
oprindu-se cu o bufnitură
la etajul șapte,
ușa vecinului trîntindu-se
și-apoi
șuruburi, șaibe, cuie, piulițe
rostogolindu-se pe gresie.

I vaig pensar:
 així dringuen a vegades
 també els sentits insospitats de les paraules,
 quan algú
 intenta estirar-los cap a la superfície,
 perquè una determinada paraula
 ja no sigui una província.
 Em vaig demanar aleshores:
 i si anés a casa seva
 i li digués
sandvitx
 o
quasi desconeguda
 o
gestionar una relació,
 potser aleshores deixarien de rodolar pel rajolam
 els cargols, les femelles, els claus, les rosques?
 Però l'estudi del meu veí
 és un centre
 i jo
 sóc una provinciana.

Și m-am gândit:
 așa zornăie uneori
 și sensurile nebănuite ale cuvintelor,
 când cineva
 încearcă să le atragă la suprafață,
 pentru ca un anume cuvânt
 să nu mai fie o provincie.
 M-am întrebat atunci:
 dacă m-aș duce la el
 și i-aș spune
tartină
 sau
cvasinecunoscută
 sau
a gestiona o relație,
 oare ar înceta să se rostogolească pe gresie
 șuruburile, șaibele, cuiele, piulițele?
 Dar garsoniera vecinului meu
 e un centru
 iar eu
 sînt o provincială.

Fragments del volum *Și cuvintele sînt o provincie*
 [També les paraules són una província].
 Bucarest: Editura Cartea Românească, 2014

Jad Hatem

Beirut, Líban, 1952

El poema que m'ha vingut aquest matí del 12 de gener del 2019 pot tenir la consistència d'un haiku i fins i tot respectar l'obligació que té el gènere d'evocar la natura i un sentiment passatger.

“Inexhaurible és l'englantina
que no parla
amb la seva veu”.

Resulta que no l'he pas compost amb aquest esperit, cosa que es veu immediatament: l'ordre que regeix la natura no s'ha pas respectat perquè no admetria una englantina inexhaurible, deixant de banda que la de la natura no parla pas, ni amb veu pròpia ni sense. D'entrada hem de pensar en una metaforització, però de què? Per natura, un símbol és susceptible de diverses significacions. M'accontento d'enunciar-ne una seguint els principis de la poetologia primera (tema del meu llibre intitulat *Phénoménologie de la création poétique*), segons els quals tot poema explica la seva gènesi o, per dir-ho altrament, porta, més enllà del sentit concebut per l'autor, la teoria de l'acte poètic que l'ha fet néixer. En aquestes condicions, l'englantina, la rosa de bardissa, simbolitza el poeta que és més profitós quan en els seus poemes deixa que en ell parli l'Altre, la musa, el dimoni, l'etern femení, Déu, no importa quina sigui l'apel·lació. Si parlés amb la seva veu, esgotaria de seguida la seva inspiració, restant ell amb si mateix, sense l'inoït que aporta el diàleg amb l'esperit que el depassa, l'exalta i el fecunda. La qüestió és saber si l'englantina parla *també* amb la seva veu. Certament ho fa, perquè és la concurrència de dues veus el que fa el poema. La subjectivitat (conscient o sobreconscient) no es podria eliminar. I de fet, la seva exclusió és relativa, atès que és la inexhauribilitat, el potencial d'infinitud, el que requereix que l'englantina parli amb la veu de l'Altre.

La llum del país intacte

Les aurores són per a mi.
Et deixo el dia sencer
per obrir els teus solcs
i et cedeixo les nits
plenes d'esgarriances.
Sí, fins i tot el migdia
i fins la mitjanit
et lliuro
perquè com et plagui
t'inventis cels.
Em guardo per mi les aurores
amb les seves vocalitzacions,
i els seus sols d'abans dels sols,
les aurores tal com són.

La lumière du pays intact

Les aurores sont pour moi.
Je te laisse le jour entier
À creuser tes sillons
Et t'abandonne les nuits
Gorgées de frissons.
Oui même le midi
Et même le minuit
Je te les livre
Pour qu'à ta guise
Tu t'inventes des cieux.
Je garde pour moi les aurores
Avec leurs vocalises,
Et leurs soleils d'avant les soleils,
Les aurores telles qu'elles sont.

No vull més lluna que el teu esguard
en aquesta nit transfigurada per on vaig
a trobar les cigales i les muses.
“No és pas tard –em diu–. Jo allargo
el son propici a les pregàries”.
Ell infon en els meus ulls la seva llum
i veig les nimfes dels boscos
que fan dansar les clarianes.
Tot és resplendor allà on m’aventuro.
O esguard, el teu firmament corre a través dels pins.
El camí d’amor il·lumines i el cant
que pren en el seu si
l’alè de totes les criatures.
I les teves davallades s’engrunen com el pa.

Je ne veux pour lune que ton regard
En cette nuit transfigurée où je vais
À la rencontre des cigales et des muses.
« Il n’est pas tard, me dit-il, je prolonge
Le songe propice aux prières ».
Il infuse en mes yeux de sa lueur
Et je vois les nymphes des bois
Qui font danser les clairières.
Tout est rayonnement où je m’aventure.
Ô regard, ton firmament court
À travers les pins.
La voie d’amour tu éclaires et le chant
Qui reprend en son sein
Le souffle de toutes les créatures.
Et tes descentes s’émiettent comme le pain.

Camina descalça damunt dels pètals, damunt dels pètals com onades, amb els peus nus com núvols que divaguen somiant el seu país natal. S'enfonsa en l'abisme del temps; hi viatja descalça per avivar les hores que desplega en el cor de les muses amb profusió de paraules eternes. Com les onades que mullen suaument els peus d'aquella que va de claror en claror, nus com el silenci que trenca l'aire d'una melodia sorgida de les profunditats, núvols en què l'embriaguesa és tendresa per l'intacte país de la rosa desclosa.

El desig pren dins la perla la forma d'una pregària, o la primavera de la qual frueix la reina en totes les seves obreres, o l'esclat d'una llàgrima secreta, o l'envol del vertigen més enllà de tota pena. Oh! La nit que som s'incendia com un fruit deliciós.

Sobre el nacre dibuixo el nom de la lluna bruna que les salvatgines canten al llarg dels raigs que cauen del cel fascinat. Hi ha una lluna adormida a la mà del poeta. L'ànima que cedeix a l'amor vessant tota la sang de l'ull rep el sol pel voltor submergit i el déu fosc que hi ha en els teus ulls.

Elle marche pieds nus sur les pétales, sur les pétales comme des vagues, pieds nus pareils à des nuages qui divaguent rêvant du pays natal. Elle s'enfonce dans l'abîme du temps, y voyage pieds nus pour aviver les heures qu'elle étale sur le cœur des muses aux profuses paroles éternelles. Comme des vagues qui mouillent tendrement les pieds de celle qui va de lumière en lumière, nus à la semblance du silence que brise la brise d'une mélodie émanée des profondeurs, nuages dont l'ivresse est tendresse pour l'intact pays de la rose épanouie.

Le désir prend dans la perle la forme d'une prière, ou le printemps dont jouit la reine en toutes ses ouvrières, ou l'éclat d'une larme secrète, ou l'envol du vertige par-delà toute peine. Oh ! la nuit que nous sommes s'embrase comme un fruit délectable.

Sur la nacre je trace le nom de la lune brune que les sauvagines chantent le long des rayons qui tombent du ciel fasciné. Il est une lune endormie dans la main du poète. L'âme qui cède à l'amour en versant tout le sang de l'œil reçoit le soleil par le vautour englouti et le sombre dieu qui est dans tes yeux.

Saludant el sol que reneix, el país salvatge
on els rostres es fonen l'un dins l'altre,
fa de la llum secret i de la bellesa aquesta riba
on vénen a acostar-se totes les aurores
que neden contra corrent.

Totes les aurores i l'or que les acompanya
es vessen del brancatge que la mallerenga
escampa com rosada sobre el fullam.
Rostres, veniu i beveu les palletes d'or
que el sol tocà en la seva gratuïta floració.

Tu ets passatge cap a les meravelles,
O casa no bastida per mà d'home,
intrèpida com un cel que declina
cap a les bèsties rampants i la sílfide
que no té edat i que no té destí.

Saluant le soleil renaissant, le pays sauvage
Où se fondent l'un dans l'autre les visages,
Fait de lumière secret et de beauté ce rivage
Où viennent accoster toutes les aurores
Qui nagent à contre-courant.

Toutes les aurores et l'or qui va avec
S'écoulent des ramages que la mésange
Répand comme rosée sur les feuillages.
Visages, venez et buvez les pépites
Qu'effleura le soleil en sa gratuite floraison.

Tu es passage vers les merveilles,
Ô maison non bâtie de main d'homme,
Intrépide comme un ciel déclinant
Vers les bêtes rampantes et la sylphide
Qui n'a pas d'âge et qui n'a pas de destin.

Treu-te les sandàlies i segueix-me allà on vaig, allà on no vaig; sota la lluna, sota el sol; en el secret, en l'oblit; prop de l'arrel, prop del cim; amb els teus cels amb les teves imatges; en tota joia, en tot perill; al fons de l'avenc, al fons de la vida; allà on estimo, allà on no estimo. Treu-te les sandàlies i segueix-me per sentir la meva veu.

Desitjosa de llum, l'aigua que brolla es forma en les profunditats sense nom. O que silenciosa és la font de la font! El teu naixement només et pertany perquè l'has presa i els boscos perquè els abeuris. I són teus el firmament i les daines disperses per les planes d'or, teus també els vents amb llurs àligues i els oceans de dofins argentats, teus els amors infinits dels déus i tot allò sobre què es posen ull i mà i nom.

Per llegir-hi el seu destí, l'un rere l'altre els estels es posen a consultar aquest llibre obert que ets tu. Els teus cants inflen la vela que els emmena als records i els teus ulls els diuen la certesa dels matins que vindran. Vénen a l'amistat dels teus palmells per saber quin camí recórrer per enlluernar-se del vespre. L'eternitat els arriba de veure't florir com una rosa blanca al cor de la nit.

Massa incendis! Vine, tempesta de neu, a cobrir-me. Dignes-me si el foc d'un falcó es cova dins teu, si cada volta amaga una espurna i si la que sembla embolcallar-se de cristall no ha pas arribat al seu país natal.

Ôte tes sandales et me suis où je vais où je ne vais pas, sous la lune sous le soleil, dans le secret dans l'oubli, auprès de la racine auprès de la cime, avec tes ciels avec tes images, en toute joie en tout péril, au fond du gouffre au fond de la vie, là où j'aime là où je n'aime pas. Ôte tes sandales et suis-moi pour entendre ma voix.

Avide de lumière, l'eau jaillissante se forme dans les profondeurs qui n'ont pas de nom. Ô combien silencieuse est la source de la source ! Ta naissance ne t'appartient que parce que tu l'as prise et les forêts pour ce que tu les abreuves. Et sont tiens le firmament et les daims dispersés sur les plaines d'or, tiens aussi les vents avec leurs aigles et les océans aux dauphins argentés, tiennes les amours infinies des dieux et tout ce sur quoi se posent œil et main et nom.

Pour y lire leur destin, l'une après l'autre les étoiles se prennent à consulter ce livre ouvert que tu es. Tes chants gonflent la voile qui les amène aux souvenirs et tes yeux leur disent le vrai des matins à venir. Elles viennent dans l'amitié de tes paumes pour savoir quel chemin parcourir pour s'éblouir du soir. L'éternité leur advient de te voir épanouie telle une rose blanche au cœur de la nuit.

C'est trop d'incendies ! Viens tempête de neige me couvrir. Dis-moi si le feu d'un faucon couve en toi, si chaque flocon recèle une étincelle et si celle qui fait mine de s'envelopper de cristal n'a pas rejoint son pays natal.

Quantes coses inexplorades hi ha en tu, tresors, joies no dites que fan girar el cap; ho sabria potser si portessis sobre el cap aquesta corona trenada de flors.

Et toco amb els ulls del cor, a falta dels de la carn, i palpo en el seu santuari l'abundor inesgotable de l'ànima. El teu avui sense el teu ahir, jo el veig a través de les flames. Les meves mans són cegues; dona'm per respirar els teus suaus pensaments.

Bellesa que glorifiques el Creador, inclina't sobre el meu front i vessa alguns raigs dins la copa. La teva llum mesclada amb els perfums serà aquest beuratge on es reflecteix el teu rostre amb gust d'eternitat.

Queda't en l'encís! No podràs desfer-te del que has rebut, aquest cor que et prega i que has concebut. Sentir la blanca beutat de la rosa de maig ja és comprendre el món fins a l'estel invisible, allà on el perfum de la teva ànima es recull.

L'ànima que s'envola purifica els cels. Estel meu sense taca, com trobar la nit en què podré per fi contemplar-te? M'assalten les llums que t'amaguen.

Combien d'inexploré en toi, de trésors, de joies non dites qui tournent les têtes, je le saurais peut-être si tu portais sur la tête cette couronne tressée de fleurs.

Je te touche avec les yeux du cœur à défaut de ceux de la chair et palpe en son sanctuaire l'abondance inépuisable de l'âme. Ton aujourd'hui sans ton hier je le vois à travers les flammes. Mes mains sont aveugles, donne-moi à respirer tes douces pensées.

Beauté qui glorifies le Créateur, penche-toi sur mon front et quelques rayons verse dans la coupe. Ta lumière aux aromates mêlée sera ce breuvage où se reflète ton visage au goût d'éternité.

Demeure en féerie ! Tu ne pourras te dessaisir de ce que tu as reçu, ce cœur qui te prie et que tu as conçu. Sentir la blanche beauté de la rose de mai, c'est déjà comprendre le monde jusqu'à l'étoile invisible, là où le parfum de ton âme se recueille.

L'âme qui s'envole purifie les cieux. Mon étoile sans tache, comment trouver la nuit où je pourrais enfin te contempler? Les lumières m'assailent qui te cachent.

El teu cant de perla salvatge és una set que em consumeix i m'inicia als misteris. Irreprotxable bellesa, tu busques la perfecció en la penumbrosa regió de l'interior per oferir la teva benvolença a la nit amb ulls d'estels.

És una nova por el que em cal. La por de la nit quan l'aurora la perfora, la de les fulles que no tremolen a l'hora en què la tempesta amenaça, la de l'audàcia al moment de perdre el rostre i, quan la primavera triga, la de l'oreneta atzurada. Veniu a mi, por de les boires que han perdut la memòria de les valls profundes i por de l'escuma quan llança l'onada contra el penya-segat. O llàgrimes de cristall, la basarda del foc és damunt meu. S'arremolina al damunt del meu cap i em fa una cabellera d'estremiment. Aquesta tenebra de sota terra on s'enterra la vida, la basarda la il·lumina i se l'emporta fins al cor del sol.

Missatgera de les muses, quin és el teu ardit per encantar els estels? Embriagats, s'elevem, lleugers, per sobre del vel de malenconia que cobreix l'univers.

Ton chant de perle sauvage est une soif qui me consume et m'initie aux mystères. Irréprochable beauté, tu cherches la perfection dans la pénombreuse région de l'intérieur pour offrir ta bienveillance à la nuit aux yeux d'étoiles.

C'est une nouvelle peur qu'il me faut. La peur de la nuit lorsque l'aurore perce, celle des feuilles qui ne tremblent pas à l'heure où l'orage menace, celle de l'audace au moment de perdre la face, et dès que tarde le printemps celle de l'hirondelle azurée. Venez à moi, peur des brumes ayant perdu la mémoire des vallées profondes et peur de l'écume quand fonce la vague vers la falaise. Ô larmes de cristal, l'effroi du feu est sur moi. Il tourbillonne par-dessus ma tête et me fait une chevelure d'émoi. Cette ténèbre de sous terre où s'ensevelit la vie, l'effroi l'illumine et la ravit jusqu'au cœur du soleil.

Messagère des muses, quelle ruse est la tienne pour enchanter les étoiles ? Prises d'ivresse, elles s'élèvent, légères, par-dessus le voile de mélancolie qui recouvre l'univers.

Tu ets més que el teu nom
i fins més que el silenci
que no gosa pronunciar-lo.
Toques el so primordial
i el teu nom n'és el tornaveu,
so que diu la llum,
tornaveu el seu mirall,
i veure't és estimar
el matí i el vespre units
en una mateixa esperança
de lliscar un dia dins el silenci
per viure-hi en la figura i la joia
d'un cant callat,
callat per pura devoció
del nom que planeja llampeguejant
per damunt dels camps de flors.

Tu es plus que ton nom
Et même plus que le silence
Qui n'ose le prononcer.
Tu touches le son primordial
Et ton nom en est l'écho,
Son qui dit la lumière,
Écho son miroir,
Et te voir c'est aimer
Le matin et le soir unis
Dans une même espérance
De glisser un jour dans le silence
Pour y vivre en la figure et le bonheur
D'un chant qui se tait,
Qui se tait par pure dévotion
Du nom qui plane foudroyant
Par-dessus les champs de fleurs.

Tu ets més que el foc
 que et corre per les venes
 i encara més que la fe
 en la selva humana
 de rostres miraculosos.
 Al teu voltant els ostats
 s'apressen per llur alliberament.
 Quin millor vot de gràcia
 podries llegir en els seus llavis?
 Creació d'orfebre,
 ets més que el foc
 que dins el robí dorm
 fins al bes que la vida
 dona a la vida.

Tu ets més que el torrent
 i fins més que la bullícia
 que ressona en les valls
 i les solca i les encisa.
 Tu n'ets la llum
 i el fons de l'ànima,
 aquesta límpida font
 de llàgrimes de mel
 que la musa infon
 cel rere cel.

Tu es plus que le feu
 Qui court dans tes veines
 Et plus encore que la foi
 En l'humaine forêt
 Des visages miraculeux.
 Autour de toi les otages
 Se pressent pour leur libération.
 Quel meilleur vœu de grâce
 Lirais-tu sur leurs lèvres ?
 Création d'orfèvre,
 Tu es plus que le feu
 Qui dans le rubis dort
 Jusqu'au baiser que la vie
 Donne à la vie.

Tu es plus que le torrent
 Et même plus que son vacarme
 Qui retentit dans les vallées
 Et les creuse et les charme.
 Tu en es la lumière
 Et le fond de l'âme,
 Cette limpide source
 Aux larmes de miel
 Que la muse infuse
 Ciel après ciel.

Tu ets més que el cirerer florit,
i fins més que fauna i flora.
La lluna és brillant a la greda.
Plagui al cel que la meva sort
es lligui al teu cos que canta.

Tu ets més que l'Orient,
i fins més que l'alba
on es forja el sol
que puja a assaltar el món.
La nit en la seva lluna reposa,
la nit en el seu escriptori de joia,
la nit virtuosa i sense llei.
De tota beutat tu ets la lluna
i la quietud i l'estremiment.

Tu no ets pas un àngel
reblert de veritats.
Tu ets tu mateixa,
l'estranya humanitat
amb un esguard que no esgoten
tant els mons com els déus.
Tu ets tu mateixa per sempre,
ànima vagabunda,
fembra i flama,
xàfec de nits,
l'estupefacció que capgira
els silencis de la vida.

Tu es plus que le cerisier en fleur,
Et même plus que faune et flore.
Brillante est la lune en la glaise.
Plaise au ciel que mon sort
Soit lié à ton corps qui chante.

Tu es plus que l'Orient,
Et même plus que l'aube
Où se forge le soleil
Qui monte à l'assaut du monde.
La nuit dans sa lune repose,
La nuit dans son écrin de joie,
La nuit virtuose et sans loi.
De toute beauté tu es la lune
Et la quiétude et l'émoi.

Tu n'es pas un ange
Comblé de vérités.
Tu es toi-même,
L'étrange humanité
Avec un regard que n'épuisent
Tant les mondes que les dieux.
Tu es toi-même à jamais,
Âme vagabonde
Femme et flamme,
Averse de nuits,
L'étonnement qui renverse
Les silences de la vie.

Tu no ets pas el temps nevat
o aquest torrent que va a batzegades
a mercè dels pendents de l'ànima.
Tu ets. Les piràmides ho saben
des de la base fins al cim,
i els laberints i la petjada
del vent en el desert.

Tu no ets pas el silenci
ni tan sols la seva nit de lluna
escampada sobre les ruïnes.
En les branques del sicòmor
l'arpa del vent lamenta
tots els morts, però
teva és la font de la vida
que murmura entre les arrels.

Tu n'es pas le temps enneigé
Ou ce torrent qui va par saccades
Au gré des pentes de l'âme.
Tu es. Les pyramides le savent
De la base au sommet,
Et les labyrinthes et l'empreinte
Du vent sur le désert.

Tu n'es pas le silence
Ni même sa nuit de lune
Répandue sur les ruines.
Dans les branches du sycomore
La harpe éolienne lamente
Tous les morts, mais
Tienne est la source de la vie
Qui murmure parmi les racines.

Sol, tu allunes,
Lluna, tu t'assolelles.
I l'un es torna lluna
i l'altra, sol.
Prenen volada
i s'arrelen.
Un sol roure a la clariana.
El roure busca la seva lluna
en les profunditats del sòl
i el seu sol el beu
per totes les fulles.

Quan de la natura n'has fet un cant, del bosc que verdeja,
del foc radiant, del ferro i la terra, i de l'aigua que cau
en reguerons, llavors deixes la veu al roure joiós.

Pel que té d'invencible
la bellesa d'una fada
és dura com el diamant.
I pa tendre
pel que té de vulnerable.
Una bellesa, dues sets.

– O ma lluna, on ets? La nit és negra com una gola de llop.
– Estic reclosa en les arrels del roure. Els destins són gelosos.

Soleil, tu alunis.
Lune, tu t'ensoleilles.
Et l'un lune devient
Et l'autre soleil.
Ils prennent essor
Et s'enracinent.
Un seul chêne dans la clairière.
Le chêne cherche sa lune
Dans les profondeurs du sol
Et son soleil il le boit
Par toutes ses feuilles.

Quand de la nature tu as fait un chant, du bois qui verdoie,
du feu radieux, de la terre et du fer, et de l'eau enfin qui
coule en rigoles, tu prêtes alors ta voix au chêne en joie.

Par ce qu'elle a d'invincible
La beauté d'une fée
Est dure comme le diamant.
Et pain tendre
Par ce qu'elle a de vulnérable.
Une beauté, deux soifs.

– Ô ma lune, où es-tu ? Il fait nuit noire à faire hurler les loups.
– Je suis recluse dans les racines du chêne. Les destins sont jaloux.

Desxifra'm –ordena ella– oferint-li els seus ulls.
Sobre els murs, en llengua sagrada, hi són gravats els déus.
No pas llur nom o llur efígie; és llur substància
que es barreja amb la meva carn i els seus dons de vidència.
Tasta el vi que els endevins treuen del cep de la vinya
sorgeix dels meus somnis sobre els quals llisca el cigne.
Assaboreix l'amor que no et tinc,
molt més deliciós que el de la teva joia.

He donat al clar de lluna el nom de país intacte pel qual
veig i sóc vist i em transfiguro i m'esberlo l'ànima en dos
i la recomponc.

Espurna, no et tanquis en la duresa de la pedra!
Tu ets el somni del qual no em desperto.

Contemplar-me –diu el país intacte– és fer acte de virginitat;
és consentir al cant primordial i a la seva lleial claredat.
Estigues davant meu i et traduiré el secret de la vida. Seré el
batec del teu cor en la mitja claror de les aurores i dins el teu
cor seré l'eclosió de les flors.

Déchiffre-moi, ordonne-t-elle, en lui offrant ses yeux.
Sur les parois, en langue sacrée, sont gravés les dieux.
Non pas leur nom ou leur effigie, c'est leur substance
Qui se mêle à ma chair et leurs dons de voyance.
Goûte au vin que les devins tirent du cep de la vigne
Surgit de mes rêves sur lesquels glisse le cygne.
Savoure l'amour que je ne te porte pas,
Bien plus délicieux que celui de ta joie.

J'ai donné au clair de lune le nom du pays intact par quoi je
vois et suis vu et me transfigure et me fends l'âme en deux et
la recompose.

Étincelle, ne t'enferme pas dans la dureté de la pierre !
Tu es le rêve dont je ne me réveille pas.

Me contempler, dit le pays intact, c'est faire acte de virginité;
c'est consentir au chant primordial et à sa loyale clarté.
Tiens-toi face à moi et je traduirai pour toi le secret de la
vie. Je serai le battement de ton cœur dans la demi-clarté
des aurores et dans ton cœur je serai l'éclosion des fleurs.

No trobaràs cap temple en el país intacte. A l'ombra de cada arbre-déu hi regna la pietat del pacte que ens uneix. Sota l'escorça dura fulgura el temps que passa tan de pressa que fins l'espai desapareix. Aquí només hi som tu i jo, sense rostre, i fem de la nit la nit.

Em preguntes per les lluminàries del país intacte? Dels espurneigs esparsos en la nit blava, en faig una lluna. A guisa de sol, la cua del paó.

La deseixida llibertat es gira sobre ella mateixa, es tomba d'esquena, fa un capgirell, s'arqueja, s'aguant a en suspens, esborra les seves traces en l'esperança fol·la de palpar la carn transparent del cor de l'ànima.

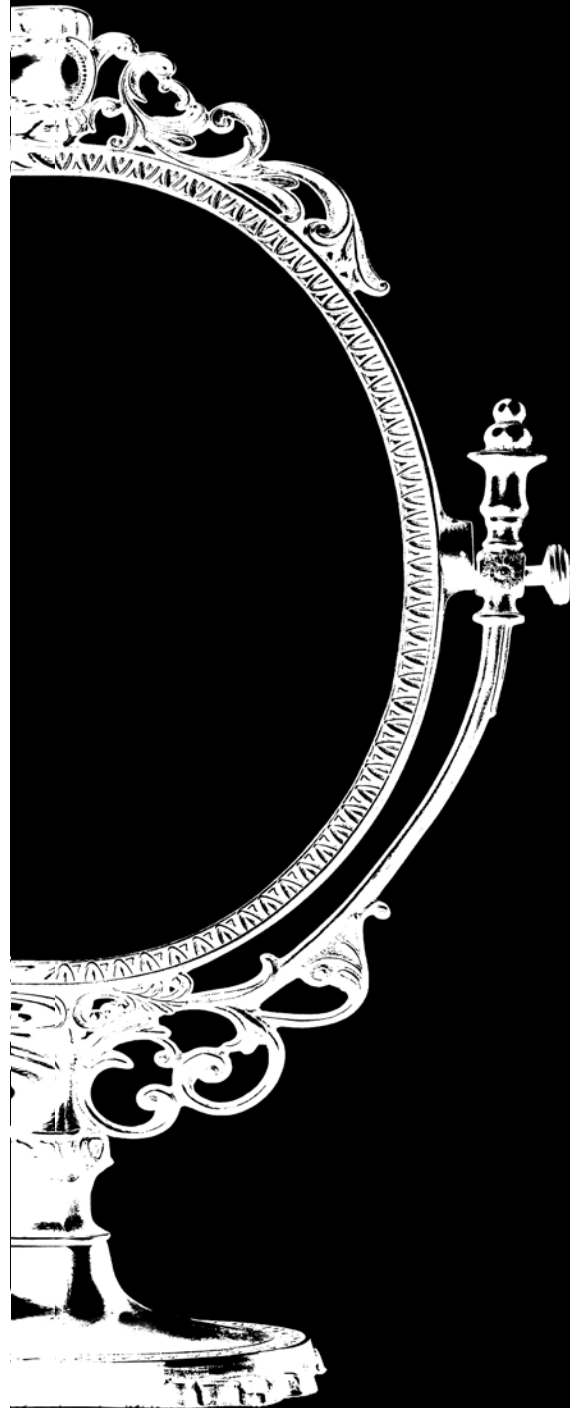
És hora que els teus secrets em siguin revelats, gallaret del país intacte. No ets més que flamareig? O aquest cant que obre el dia? O aquesta cresta perfecta que es veu de lluny? O remolí, mostra la teva cara. Pronuncia els teus noms, el que esclata en el sol llevant com una oriflama i l'altre, que és de l'ànima. El teu pudor s'ofèn? Cobreix-te de bellesa i de vent suau.

Tu ne trouveras pas de temple dans le pays intact. À l'ombre de chaque arbre-dieu règne la pitié du pacte qui nous unit. Sous l'écorce dure fulgure le temps qui si vite passe que l'espace même disparaît. Il n'y a ici que toi et moi, privés de visages, et qui faisons de la nuit la nuit.

Tu m'interroges sur les luminaires du pays intact ? Des scintillations éparées sur la nuit bleue je fais une lune. En guise de soleil, la traîne du paon.

L'insouciant liberté se retourne sur elle-même, se renverse sur le dos, fait sa culbute, s'arque, se tient en suspens, efface ses traces dans l'espoir fou de palper la chair transparente du cœur de l'âme.

Il est temps que tes secrets me soient révélés, coquelicot du pays intact. N'es-tu que flamboiement ? Ou ce chant qui ouvre le jour ? Ou cette crête parfaite qui se voit de loin ? Ô tourbillon, montre ta face. Prononce tes noms, celui qui éclate dans le soleil levant comme une oriflamme et l'autre, qui est de l'âme. Ta pudeur se froisse-t-elle ? Recouvre-toi de beauté et de vent doux.

Lebogang Mashile

Estats Units, 1979

Nascuda el 1979 als Estats Units, on els seus pares s'havien exiliat, retorna a Sud-àfrica a mitjan dècada dels noranta. Escriptora, presentadora, actriu i activista, destaca pel seu entusiasme i vivacitat. Ha escrit i produït la sèrie documental *L'Attitude* i és presentadora del programa infantil de televisió *Great Expectations*.

Va actuar a la pel·lícula *Hotel Ruanda* (2004) i, juntament amb la coreògrafa Sylvia Glasser, ha escrit i protagonitzat *Threads*, una fusió de poesia, música i dansa, interpretada per la companyia Moving Into Dance Mophatong, reconeguda com un motor cultural al seu país. El febrer de 2018 va debutar amb una peça teatral sobre Saartjie Baartman, una dona africana exhibida com a espectacle a Europa al segle XIX.

El seu primer llibre de poemes *In a Ribbon of Rhythm* (2005) va rebre el premi NOMA, un dels més importants de la literatura africana. La seva poesia ha quedat recollida en llibres com *Flying Above The Sky* (2008) o els àlbums *Lebo Mashile Live!* i *Moya* (2016), editat en col·laboració amb el cantant i compositor Majola.

Menarquia

En record d'Adelaide Khotatso Matima (nascuda Chalo)
Inspirat en el poema de Dominique Christina,
El Poema de la Regla

Després de més de dues dècades
Estic aprenent a sagnar
A girar els malucs cap al dolor
En una dansa eròtica invisible

De menuda em sagnava a sobre
Massa espantada per demanar ajuda
Les pastilles em van portar
Pel corrent cabalós de l'adolescència i la joventut
Amb tampons, analgèsics i anticonceptius
Creia que havia conquerit el meu cos
Connectat sencer el tot esclafat en una caixa
M'he passat els meus dies més fèrtils
Fent perdurar la sang, l'amor i la vida
Plantant boscos dins testos
Canalitzant oceans dins d'autopistes
Fent-me més fàcil de menar.

Amb precisió meticulosa
El desert m'està trencant
I desfent més
Del que les mares de què he vingut
Poden comptar amb totes les nostres mans
Pàgines i pàgines escrites amb sang
Espargida a les cares de nadons nounats
A lllindars amorosos de tortura i èxtasi
On hi hem entrat totes
I mai hem après com sortir-ne
La meua àvia
Descloent portals ennoblits
Perquè les dones poguessin triar
Si els seus cossos
farien o no més cossos
que els demanaven els marits i la cultura
el matrimoni i la servitud

Menarche

In Memory of Adelaide Khotatso Matima (née Chalo)
Inspired by Dominique Christina's poem, The Period Poem

After more than two decades
I am learning how to bleed
To rotate my hips to the pain
In an invisible erotic dance

As a child I bled all over myself
To scared to ask for help
Pills carried me through
the heavy flow of my teens and twenties
with tampons, pain killers and birth control
I believed I had conquered my body
Plugged the whole
Squashed totality into a box
I have spent my most fertile days
Enduring blood, love and life
Planting forests in pots
Channeling oceans into freeways
Making myself manageable

With painstaking precision
The wilderness is breaking me
And undoing more
Than the mothers I have come through
Can count on all of our hands
Pages and pages written in blood
Smeared on the faces of new born babies
On loving doorways of torture and ecstasy
Where we have all entered
And never learned how to leave
My grandmother
Unlocking dignified portals
So women could choose
Whether or not their bodies
Would make more bodies
Demanded by husbands and culture
Marriage and servitude

incomptables boques esbatanades amb afany de temps
la carn fermada del futur d'una dona

Després d'una tribu de criatures i un marit faldiller
La meva àvia va donar a altres l'oportunitat de no ser ella
Si pogués esborrar tots els anys trencats
Em preguntaria com deu ser una vida mesurada en ventres
Em preguntaria si els ventres de mil dones
Poden formar un cor a les seves orelles
Que canti cançons de mort recurrent i supervivència
On ella s'hi replega quan no pot suportar el present

Preguntaria pel corredor inflat i carmesí
Que hi ha entre aquí i el més enllà
Pel que va dir abans de mirar el centre immortal d'una
dona
O per com ella i les seves incomptables pacients
Confiaven en els seus ulls fermes i les seves mans, en silenci

El dolor ens fa flexibles
Ho aprenem així que deixem
Els escuts daurats dels cossos de les nostres mares
Lluitem per la vida abans del primer alè

Els ventres poden ser llegits com els palmells i els ossos
Als primers cops de cap del naixement, caient en picat
La meva àvia hi veia l'encanteri cruel
De la seva era vivint eternament
Va veure els traumes que heretariem
Abans que tinguessin etiquetes
Va veure monstres mirant els seus fills de fit a fit
Amb somriures de saliva
I va ensenyar la seva única filla a comportar-se
I com que la meva mare mai no ho va fer
Jo mai no vaig haver de fer-ho
Li preguntaria a la meva àvia
Si les dones que van abocar-se a mirar la vall infinita
Estaven esfereïdes o meravellades pels presagis
De les dones que algun dia s'arrossegarien
Fora d'ells cap a vides que els pertanyessin.

Innumerable mouths agape craving time
The knotted flesh of a woman's future

After a tribe of children and a philandering husband
My grandmother gave others a chance not to be her
If I could wipe away these broke years
I would ask what a lifetime
Measured in wombs looks like
I would ask if the wombs of a thousand women
Create a chorus in her mind's ear
With songs of recurring death and endurance
Is this where she retreats when she cannot bear the present

I would ask of the swollen crimson corridor
Between here and the afterlife
What did she say before peering into the immortal core of
a woman
Or did she and countless patients
Rely in silence on her steady eyes and hands

Pain makes us supple
We know this as we leave
The gilded shields of our mother's bodies
We fight for life before we breathe

Wombs can be read like palms and bones
In the head first freefalling fits of birth
My grandmother saw the cruel sorcery
Of her era living endlessly
She saw the traumas we would inherit
Before they had labels
She saw monsters staring at her children
With saliva smiles
And taught her only daughter how to behave
And because my mother did not
I never have to
I would ask my grandmother
If the midwives who peered into her infinite valley
Were terrified or delighted by foreshadows
Of the women who would one day crawl
Out of them into lives of their own

Invocació

Invoquem els records enterrats als esquelets dels primers
que van caminar la pell de la terra
Que van criar i fer niu al bressol i van escampar les
civilitzacions pel planeta com llavors

Parleu-nos de l'aire que bufa a través del cor de la terra cap
a la vida i la creació
Parleu-nos de la respiració, la primera cançó
Parleu-nos de paraules com constel·lacions d'idees
cartografiant la nostra contribució a la humanitat
Parleu-nos de l'infinit
De com l'univers viu dins nostre
Digueu-nos quines estrelles aguanten els nostres noms
Perquè no haguem de tenir mai més por de la nit

Parleu-nos de la terra
De les arrels que creuen el cos de la terra com venes
travessant la carn
Parleu-nos de la força que va pastar la terra vermella com
una massa per fer-ne muntanyes
Expliqueu-nos com fer comunitats fortes com pedres
precioses formades sota pressions extremes

Invoquem el desert perquè recordi quan era el fons del
mar
I ens ajudi a entendre com ser fluids com l'aigua
Com ser flexibles sense perdre la nostra identitat

Invoquem els volcans perquè ens injectin la flama de la
imaginació
Quan teníem llengües que escopien foc
Foníem metalls amb les ments

Invocation

We call on memories buried inside skeletons of the first
people to walk the skin of the Earth
Who nursed and nested in the cradle and spread
civilizations across the planet like seeds

Tell us of the air that flows through the heart of the land to
all of life and creation
Tell us of breath, the first song
Tell us of words like constellations of ideas mapping our
contribution to humanity
Tell us of infinity
How the universe lives in us
Tell us which stars bear our names
So that we no longer have to fear the night

Tell us of Earth
Of roots that course through the body of the land like veins
through flesh
Tell us of the force that squeezed red sand like dough to
form mountains
Tell us how to make communities strong like gem stones
formed under extreme pressure

We call on the desert to remember when she was the
bottom of the sea
Help us understand how to be fluid like water
How to be supple without losing our identity

We call on the volcanoes to inject us with flames of
imagination
Once we carried tongues burping fire
We melted metals with our minds

Parleu-nos d'allò que hem oblidat
No ens fan por els ossos
Expliqueu-nos què hem perdut
No ens fa por recordar
Digueu-nos què ha estat esborrat
No ens fa por el temps
Expliqueu-nos qui vàrem ser un dia
No tenim por de nosaltres.

Tell us what we have forgotten
We are not afraid of bones
Tell us what we have lost
We are not afraid of remembering
Tell us what has been erased
We are not afraid of time
Tell us who we once were
We are not afraid of ourselves

Cos

Enllà de l'aigua i els ossos
Enllà de la sang i l'alè
El cos és l'adreça física de l'ànima
Som llum embolcallada de pell
Criatures del sol creixent
Al ventre de l'univers
Cadascú de nosaltres és un estel cobert d'una forma humana
Els nostres cossos són l'alta costura de Déu
Tela carnosà que degota color i cultura
Damunt d'una passarel·la còsmica

Aquest cos és massa per a molts
I no prou perquè tinguin raó
els qui decideixen què és la bellesa
La televisió i les revistes no entenen la simetria entre el
disseny i l'ús
Una màquina creada magistralment perquè sigui testimoni
de la nostra evolució
Tot el que som
Tot el que hem estat
I tot el que serem algun dia
Viu en un santuari de pell
Cap emoció eludeix el cos
Això és el meu cos
El meu transport
El meu suport
El meu amic
De manera que quan el món hi renuncia per la bellesa
Contesto, el paisatge del meu cos no pot ser vist amb els ulls.

La meua pell se'm sap de memòria
Quan ric el tro retransmet convertint el dolor en cançó
Pedres de lluna brillen al meu somriure
I sé que necessito la foscor tant com cal per ser una estrella
I quan ploro diluvis pels ulls

Body

Beyond water and bones
Beyond blood and breath
The body is the soul's physical address
We are light cocooned in skin
Sun children growing
In the universe's womb
Each of us is a star draped in human form
Our bodies are God's couture
Fleshy fabric dripping colour and culture
On a cosmic catwalk

This body is too much for too many
And not enough to be right
for those left to decide what beauty is
TV and magazines do not understand the symmetry
between design and purpose
A masterfully crafted machine created to serve as witness
to our evolution
All that we are
All that we have been
All that we can and will ever be
Is housed in a sanctuary of skin
No thought escapes the body
No emotion eludes the body
This is my home
My transport
My support
My friend
So when the world renounces by beauty
I reply, the landscape of the body cannot be seen by the eye

My skin knows me by heart
When I laugh thunder rumbles remixing pain into song
Moonstones sparkle in my smile
And I know that I need the darkness as much as it needs be
to be a star
And when I cry rain falls from my eyes

Sense tocar mai el terra
 Les meves aigües desapareixen per unir-se a l'aire
 I sé que el meu cor és arreu
 Les carreteres de la meva cara t'explicaran
 que he resistit tempestes de sorra
 i aturat l'ull de l'huracà
 amb la meva mirada
 Aquests braços han abraçat el vent
 Aquests malucs han carregat pedres
 Han donat a llum nova vida i beneït l'esguard dels seus
 espectadors
 Aquest cor és una roca
 Que es desfà en moure's
 Es solidifica amb la pena
 Aquesta ment és una mina de pedres precioses
 Amb una brillantor que solca els oceans
 Perquè aquells que en siguin dignes els rentin a les lleres
 del seu riu
 La feina és el meu domini
 La bellesa és la meva herència
 La pell és el meu refugi

Quan estimo dono tot el que tinc
 Quatre barrils d'aigua
 Tres llesques de foc
 Dues lliures de terra
 Unides per l'aire en una casa de pell

Hi ha amor en rentar les experiències
 Hi ha amor en ofrenar libacions
 a l'altar d'un mateix
 Hi ha amor en aquestes mans
 Inhala bellesa
 Exhala disciplina
 Inhala sol
 Exhala Àfrica
 Inhala memòria
 Exhala tacte
 Inhala protecció
 Exhala amor

Never touching the ground
 My waters disappear to join the air
 And I know that my heart is everywhere
 The roads in my face will tell you
 That I have withstood sand storms
 And held the eye of the hurricane
 with my stare
 These arms have hugged the wind
 These hips have carried boulders
 Birthed new life and blessed the gaze of their beholders
 This heart is a rock
 Melting when moved
 Solidifying in sorrow
 This mind is mining gems for
 Whose brilliance courses through oceans
 To wash up on the river beds of the worthy
 Work is my domain
 Beauty is my inheritance
 Skin is my shelter

When I love I give all that I am
 Four barrels of water
 Three slices of fire
 Two pounds of earth
 Bound together by air in a house of skin

There is love in washing over experiences
 There is love in offering libations
 at the altar of the self
 There is love in these hands
 Inhale beauty
 Exhale discipline
 Inhale sun
 Exhale African
 Inhale memory
 Exhale touch
 Inhale protection
 Exhale Love

La Dona que va donar el seu nom per a Kwezilomso Mbandazayo

Sense res més per donar
Sense fortunes
Sense fortaleces ni braços
Sense jutges justos ni jutjats equànimes
Sense plomes d'absolució absoluta per reescriure la història
I sense torres des d'on cridar la seva veritat
Vas donar el teu nom

La gràcia i la intuïció amb què els teus ancestres van escollir
“Kwezilomso”
Aquesta freqüència de so particular
Estel del matí
Llum de l'alba
La promesa infinita de renéixer
Per la mundana malvada sàvia meravellosa i gastada igual
No s'ha malbaratat

Hem plorat pel seu nom
En un altre regne que suporta el testimoni
T'hem rentat amb les nostres aigües
Que et duguin a aixoplugar-te
Que descansis a les seves ribes
Que et protegeixin amb les seves sals
I t'endolceixin la pell com un bàlsam
La teva vida s'ha allargat molt enllà d'ella mateixa

Arribem al món amb poca cosa més que la petita pell de les
nostres mares
Si tenim sort, deixem un nom darrere nostre
Hi neixes dos cops, en aquest món
Ja te n'has mort un
Si et mors en un somni, diuen els ancians,
Vol dir que viuràs per sempre
Ets el somni dels matins eterns

The woman who gave her name for Kwezilomso Mbandazayo

With nothing else to give
No fortunes
No fortress nor arms
No just judges nor equitable courtrooms
No pens of absolute absolution to retell history
And no towers from which to shout its truth
You gave your name

The grace and intuition with which your ancestors chose
“Kwezilomso”
this particular audio frequency
Morning star
Light of dawn
The never ending promise of rebirth
For the worldly wicked wise wonderful and weary alike
Is not wasted

We have cried for this name
In another realm that bears witness
We have washed you with our waters
May they carry you to shelter
May you rest upon their shores
May they protect you with their salts
And soften your skin like salve
Your life has stretched way beyond itself

We enter the world with nothing more than the small skin
of our mother's
If we are lucky we leave a name behind
You are twice born in this world
You have died once already
If you die in a dream, the ancients say,
It means you will live forever
You are the dream of everlasting mornings

Ets la mort de la llarga, dolorosa nit
 Ets el teixit d'or que envolta la cintura del nou dia
 I al teu nom
 Colpejat
 Trencat
 Maltractat
 Abonyegat
 Hi creix pell nova amb cada llàgrima
 Quina màgia ets que mor i, tot i així, viu
 Quina màgia ets que comparteixes més del que tens
 Quina màgia ets en un lloc en què estimem els morts més
 que els vius
 Tu dones
 Ella mor
 Tu vius
 Nosaltres estimem
 El teu nom
 Nosaltres sabem
 El seu nom
 Nosaltres us estimem
 A totes
 Dues #Khwezi

You are the death of the long painful night
 You are the golden fabric around the waist the new day
 And your name
 Beaten
 Broken
 Battered
 Bruised
 Grows new skin with each tear
 What magic are you who dies and still lives
 What magic are you who shares more than what you have
 What magic are you in a place where we love the dead
 more than the living
 You give
 She dies
 You live
 We love
 Your name
 We know
 Her name
 We love
 You
 Both
 #Khwezi

Vulves-volcà

“Som les nètes de les bruixes que no van cremar”

1.
De quina substància indestructible és fet el cor d'una dona?
El cor deu ser una vulva
Sagnant
Estirant-se
Contraient-se
Connectant
Fèril
Estèril
Parint
Morint amb cada orgasme, amant perdut i infant no nat
La vida ens dóna aquests cors
Sense assegurança

Al centre de posseir propietats hi ha posseir les dones
Ni la terra ni el cel ni el mar
Animal planta patent ni corona pot ser posseït
Sense conquerir un cony
Un cop hem fet amor i criatures
Com les estacions fan pluges i collites
Nosaltres, sense amo, veneràvem el vent les pedres la sang
i les històries

La respectabilitat i el perdó són conceptes que s'han venut
als negres i a les dones
Perquè així no qüestionem per què no tenim poder
Amb la mateixa ferocitat amb què ens prenen el poder
cada dia

Hi ha una creu que et crema entre les cames
Venen Jesús com un placebo
Com si un revolucionari pogués recolzar esglésies de
prepagament

Vulva Volcanoes

“We are the grand-daughters of the witches they did not burn”

1.
What indestructible substance is a woman's heart made of
The heart must be a vulva
Bleeding
Stretching
Contracting
Connecting
Fertile
Infertile
Birthing
Dying with each orgasm, lost lover and unborn child
life hands us these hearts
Without insurance

At the heart of owning property is owning women
Neither land nor sky nor sea
animal plant patent nor crown can be owned
Without conquering pussy
Once we made love and children
As the seasons make rains and harvests
Unowned we worshipped wind stones blood moon and
stories

Respectability & forgiveness are concepts sold to niggers
& women
So that we do not question why we do not have power
With the same ferocity with which power is taken from us
every waking day

There is a cross burning between your legs
They sell Jesus as a placebo
As if a revolutionary would ever endorse Pay-as-you-go
churches

O les absurdes bajanades que es fan cada dia en nom de Déu
Et mors a poc a poc fent-li la vida fàcil a allò que t'està
matant.

2.

Aquesta no és la maternitat de llaços blaus i roses i joguines
flonges
Això no és un anunci amb dones que es preocupen més del
detergent que de què fan amb els seus diners
Això no és una exaltació de les marones asexuals que només
han vist cigales en la foscor que no les criden de dia
No sóc una infermera una criada una professora quasi-
espiritual tres quarts de mico amb dolços instints
maternals que et confortarà lentament vers veritats que
no vols acceptar
Quant de temps t'has estat follant la teva mare
Per un costat i per l'altre
Per dalt i per baix
Els mites expliquen a les nenes
A través de nines que mai no ploren
I Barbies que crien sense genitals
Vaig esperar que el Príncep Blau em vingués a salvar tant de
temps que em vaig oblidar de ser el meu propi heroi

Criaré els meus fills perquè creguin en els oposats
Si t'estimes a tu mateix els altres t'odiaran
Si pots viure en el seu món t'estàs morint
Si persegueixes la seva aprovació t'odiaràs
Si et pega
Si et fa mal
Si et destrossa el cor contra la paret
És perquè no entén la relació entre la sang i les
conseqüències
No és feina teva ensenyar-li
Ningú aplaudeix els màrtirs
Construiran un santuari damunt del teu dolor i diran que ho
van fer en el teu nom
Millor torna't boja
Perquè aquest món en 3-D és simplement un asil per als que
diuen la veritat.

Or the asinine bullshit done daily in God's name
You die slowly making life easy for what is killing you.

2.

This is not the motherhood of pink & blue ribbons and
fluffy toys
This is not an ad with women who worry more about
washing powder than they do about finances
This is not an exaltation of asexual mammies who only
know dicks in darkness that won't claim them in daylight
I am not a nurse maid whore teacher quasi-spiritual,
quarter-to-ape with loving maternal instincts who will
slowly comfort you into truths you cannot accept
How long have you been fucking your mother
Sideways
Over and above
The myths told to girl children
Through baby dolls that never cry
And barbies who breed without genitals
I waited for Prince Charming to save me for so long I
forgot to be my own hero

I will raise my children to believe in opposites
If you love yourself they will hate you
If you can live in their world you are dying
If you chase their approval you will hate yourself
If he hits you
Hurts you
Hurls your heart against the wall
It's because he does not understand the relationship
between blood and consequences
It's not your job to teach him
No one claps for martyrs
They'll build a shrine on your pain and say they did it in
your name
Rather go mad
Because this 3-D world is just an asylum for truth tellers

Rèquiem per a la Winnie

Trenca la corda
Que manté aquest país fràgil
Amb la seva forma
Se separen 55 milions de pètals
Fulles serrades custodiant el teu cor esclatant
Al centre
Què sabia el teu pare
Quan et va pujar com si fossis un noi?
Quina part de la perfecció de la teva cara
Va trencar els udols rere les boques
De la teva mare i de cada mare
Que ningú s'atrevia a sentir?

La nena petita que aguanta un pal
I porta a cops el món d'un home cap a la submissió
És la dona que posa diamants
Al coll d'una nació assassina
I després li cala foc
Qui no en diria justícia, d'això?

La reina vestida de gala
Damunt la passarel·la d'un jutjat subversiu
És la presonera despullada degotant sang
Que desfilava abans que els homes esdevinguessin bèsties
Qui va ensenyar els nostres homes a odiar-nos?
Si ens odien, podem anomenar-los "nostres"?
A les hores de soledat en què els vostres rius
Exploten sobre els coixins, els nens adormits i els terres de
ciment
Vam deixar mai de ser vostres?

Menteixen en el teu nom
Menyspreen en el teu nom
Esborren

Requiem for Winnie

Rip off the string
That keeps this fragile country
In its form
55 million petals separate
Serrated blades guarding your bursting heart
At the centre
What did your father know
When he raised you like a boy?
Which part of your face's perfection
Broke your mother and every mother
Howling behinds mouths
No one dares listen to?

The little girl who holds a stick
And beats a man's world into submission
Is the woman who lays diamonds
On a murderous nation's neck
And then sets it ablaze
Who does not call this justice?

The queen draped in regalia
On a subversive courtroom catwalk
Is the prisoner stripped dripping blood
Paraded before men turned into beasts
Who taught our men to hate us?
If they hate us, can we call them ours?
In the hours of loneliness where your rivers
Burst onto pillows, sleeping children and concrete floors
Did we ever stop being yours?

They lie in your name
Despise in your name
Erase

Renyen
Coaccionen
Denigren
Neguen en el teu nom
A la gola voraç entre
Allò que està escrit i allò que és cert
Un mur incendiari s'aixeca en nom teu

Com tu,
Ens representen com a monstres
Roben les nostres pedres precioses
I després llencen les nostres carcasses
A l'erm dels carronyaires

Com tu
Ens immortalitzarien
Amb les boques que fan servir
Per dir que s'estimen les seves mares
En un país de contradiccions
Les mares abandonen els seus fills
Perquè s'estimen els seus fills
Els homes donen els seus noms a les dones
Les dones donen sentit als noms dels homes
Els homes s'enduen aquest patrimoni fora de casa
Mentre marxen

Ets
Sempre present i invisible
Amplificada i silenciada
Torturada i lliure
Casada i abandonada
Elevada i degradada
Guerrera i guaridora
Camarada i amant
Sagnant i preciosa
Juganera i ferotge

Berate
Bludgeon
Belittle
Deny in your name
In the ravenous gorge between
What is written and what is true
An incendiary wall rises in your name

Like you,
they would cast us as monsters
Steal our gems
Then discard our carcasses
In the wasteland of the scavenged

Like you,
They would immortalize us
With the mouths they use
To say they love their mothers
In a country of contradictions
Mothers leave their children
Because they love their children
Men give women their names
Women give men's names meaning
Men carry this wealth out the door
As they are leaving

You are
Ever present and invisible
Amplified and silenced
Tortured and free
Married and abandoned
Elevated and degraded
Warrior and healer
Comrade and lover
Bleeding and beautiful
Playful and ferocious

Maria i Maria Magdalena
Oshun
Kali
Sekhmet
Amb la vida i la mort al palmell
Desapareguda
I
Arreu

Mary and Marys Magdalene
Oshun
Kali
Sekhmet
With life and death in the palm of your hand
You are gone
And
Everywhere

Allò que els arbres han vist

Homes que pengen de branques (fruita estranya,
 produeixen, es mengen la gent viva)
Sang adormida dins les nostres arrels
Famílies arrasades
Per taules i cadires
Que es podreixen al sol
Famílies arrasades
Per llenya
Dones i criatures
Pujant dalt dels cims
Per collir la nostra descendència
Cremant-los
Per escalfar olles buides
Totes les nostres famílies amb prou feines són vives

Hem vist líders
Aixecats per la gent
Tornar-se uns covards
Que alimenten els morts
Hem vist líders
Aixecats per la gent
Desaparèixer dins la terra
Els anells de les nostres arrels pels seus ossos
Hem vist líders
Amb la llum d'un milió de sols
Escampar les seves aigües damunt la gent
Tan sols per blanquejar la fosca
Perquè la llibertat i la moda
Només es troben de temporada en temporada
Es tornen com nosaltres
Arrels estirant-se enllà del sòl i el fang
Enllà de la pedra i l'aigua
Enllà del metall i els cristalls

What the trees have seen

Men hanging from limbs (strange fruit - produce, eating
 people alive)
Blood seeping into our roots
Families razed
For tables and chairs
That rot in the sun
Families razed
For firewood
Women & children
Climbing into the hills
To collect our offspring
Burning them
To warm empty pots
All of our families are barely alive

We have seen leaders raised
By the people
Turn into cowards
That feed off of the dead
We have seen leaders
Who raised the people
Disappear into the earth
Our roots rings for their bones
We have seen leaders
With the light of a million suns
Spread their waters over the people
Only to wither into obscurity
Because freedom and fashionability
Meet only seasonally
They become like us
Roots stretching past soil and clay
Past stone and water
Past metal and crystals

Per tocar el foc etern
El nucli d'una mare
Sense canviar mai
No hi fa res quant n'agafis
No hi fa res quant n'esborris
Les mares s'aixequen com arbres
Veient-ho tot
Inamovibles
Arreu
La vida és dins de l'alè
Veni a nosaltres només de tant en tant
Ens feu purs

Tornareu al mateix punt
Com anells al voltant d'un arbre

To touch eternal fire
A mother's core
Never changing
No matter how much you take
No matter how much you erase
Mothers stand like trees
Seeing all
Immovable
everywhere
The life inside the breathe
You come to us eventually
We make you pure

You will come back to the same point
Like rings around a tree

Explica la teva història

Després que hagin alimentat els teus records
Esborrat els somnis dels teus ulls
Trencat les costures de la teva cordura
I enganxat el que en queda amb mentides
Després que les tries i les veus
T'hagin deixat sola
I el silenci creixi sòlid
Adherint-se com carn als teus ossos

Sempre han sabut on vivia el teu esperit
Jau al damunt del teu plàcid botí de llum i substància
Per entre miralls tips i profetes falsos
Troba la manera de treure't de dins teu
Tu que vius amb tants noms
Tu que camines amb un milió de cares
Ningú pot llevar-te el dolor

Explica la teva història
Deixa que et nodreixi, que et sostingui, que et reclami
Explica la teva història
Deixa que t'alimenti, que et curi, que t'alliberi
Explica la teva història
Deixa que capgiri i remescli el teu cor destrossat
Explica la teva història
Fins que el passat deixi de fer malbé el present

Tell Your Story

After they've fed off your memories
Erased the dreams from your eyes
Broken the seams of your sanity
And glued what's left together with lies
After the choices and voices
Have left you alone
And the silence grows solid
Adhering like flesh to your bones

They've always known your spirit's home
Lay in your gentle swag to light and substance
By jaded mirrors and false prophets
Have a way of removing you from yourself
You who lives with many names
You who walks with a million faces
None can eliminate your pain

Tell your story
Let it nourish you, sustain you, and claim you
Tell your story
Let it feed you, heal you, and release you
Tell your story
Let it twist and remix your shattered heart
Tell your story
Until your past stops tearing your present apart

Ossos

Arreu on vas hi ha ossos
Revestint el fons del terra oceànic
Corda embolicada, carn que es podreix, esperança morta
Clic-clic
Fa la càmera
Segueixes demanant més

Arreu on vas
Ossos com teles
Et fan nusos
No l'amor
No pots tenir-lo
Te'l poses com una capa
Els ossos que em pertanyen
Estimes el puny de la por
No l'amor
No pots tenir-lo

Ossos cremats omplen els ulls
Les ments dels infants
Els serveixes l'infern com si fos vida
Encens flames a les puntades
Ossos cremats de genolls
Implorant perdó
Clic-clic
Fa la càmera
Això és supervivència
Això és negoci
Els ossos fan una única fila amb els papers a punt
Ossos a la frontera
Això és negoci
Pasta gansa
T'agrada el gust de les bales
Les ments de les criatures

Bones

Everywhere you go there are bones
Lining the bottom of the ocean floor
Twisted rope, rotting flesh, dead hope
Click click
Says the camera
You keep asking for more

Everywhere you go
Bones like a fabric
They tie you into knots
Not love
You can't have it
You wear them like a cloak
Bones my belonging
You love the grip of fear
Not love
You can't have it

Burnt bones fill the eyes
Minds of the children
You serve them hell as life
Ignite flames in the stitches
Burnt bones on their knees
Begging for forgiveness
Click click
Says the camera
This is survival
This is business
Bones queued up single file papers ready
Bones at the border
This is business
Money heavy
You love the taste of bullets
Minds of the children

T'agrada el tall de les fronteres
Com si l'haguessis cosit amb les teves mans

Tu, petit marieta pollós
Amb els ossos mossegant la boca
Tu, puta negra boja
Mastegues els ossos
I els escups
Ossos entre llibres
Llibres que esdevenen lleis
Els ossos omplen els carrers on els mastegues
Tu els escups

Ossos de corda trenada estirant milions de gent cap a la
 riba
Ossos que es trenquen damunt meu
Els mastegues
Els escups
I encara en demanes més

You love the cut of borders
Like your own hands stitched them

You filthy little faggot
Bones snapping in the mouth
You crazy black bitch
You chew the bones
You spit them out
Bones between books
Books become laws
Bones fill these streets you chew them up
You spit them out

Bones of twisted rope pulling millions to the shore
Bones breaking over me
You chew them up
You spit them out
And you keep asking for more

Els morts vivents

Sud-Àfrica

No tens nom

Les coses sense nom vaguen pel món

Sense saber on mirar ni on anar

A l'Àfrica els noms es pregunten

Es resa per ells

La sang es vessa en nom de posar nom

Líquid vermell i calent filtrant-se dins la pols

Omple els morts amb vida

Els nostres noms són els morts que parlen

Sud-Àfrica

Pots sentir la cançó dels morts

La sang vessant-se cada dia als nostres pits

Ens matem els uns als altres en nom del vostre nom sense nom

Per calmar els fantasmes afamats que no paren de preguntar

“Cap a on mirem”

“Cap a on anem”

Els morts saben més dels vius que nosaltres, els morts vivents

D'aquella manera que el que no es diu compensa el que es diu

Els contes mai no explicats de cadàvers que caminen i que ho
veuen tot però no s'alimenten

La història silenciosa cridant el present

Com tanques elèctriques al voltant de llits enormes

Sud-Àfrica

Les teves aspiracions m'ofeguen

Em moro cada dia només per ser lliure

Lligada a la mentida que puc posseir qualsevol terra

O que pots construir una tanca que em subjecti

Els ossos ens tenen agafats pel coll

Els morts s'esprenen als nostres somnis

Creus que et pertany

Els morts fan servir els nostres ulls per veure-hi

The Dead Living

South Africa

You do not have a name

Things that go unnamed wander through the world

Not knowing where to look or where to go

In Africa names are asked for

Prayed for

Blood is spilled in the name of naming

Warm red liquid seeping into dust

Fills the dead with life

Our names are the dead speaking

South Africa

Can you hear the song of the dead

The rush of blood spilling daily in your breast

We kill each other for your nameless name's sake

To appease the hungry ghosts who keep asking

“Where do we look”

“Where do we go”

The dead know more of living than We, the living dead

The way that what is unspoken outweighs what is said

The untold tales of walking corpses who see plenty but go
unfed

The silent history shouting at the present

Like electric fences around king sized beds

South Africa

Your aspirations asphyxiate me

I die each day just to live free

Bonded to the lie that I could own any land

Or that you could ever build a fence that could hold all of me

The dead have us by the collar

The dead squeeze themselves into our dreams

You believe that you belong to yourself

The dead are using our eyes to see

Portem posades les ferides com disfresses
Com SIDA de disseny o pobresa de marca
Els turistes vessen llàgrimes a les aigües residuals
I després condueixen deu minuts per prendre's un te Chai
Els nostres cossos van vestits de contradiccions
Ens imaginem ficcions per alimentar les afliccions del
lliure mercat
Ballem al so d'un ritme mort
Mentre els morts esperen que ens veiem reflectits en ells

Sud-Àfrica
Els morts no es moren
S'esperen que ja no tinguis por
De sentir les veus que saben on anar i què fer
D'asseure't amb els silencis que els donen nom

We dress our wounds in Scostumes
Like designer AIDS and branded poverty
Tourists gorge their tears on raw sewage
Then drive ten minutes to sip chai tea
Our corpses are clothed in contradictions
We fashion fictions to feed free market afflictions
We are dancing to a dead rhythm
While the dead wait for us to see ourselves in them

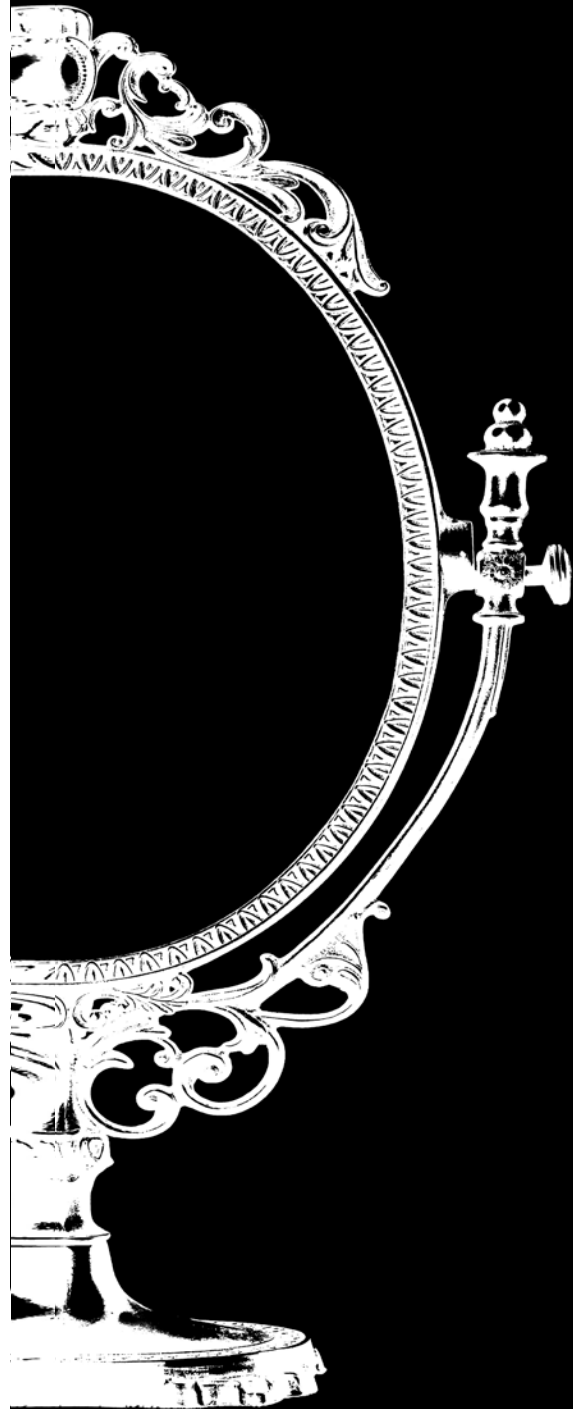
South Africa
The dead do not die
They wait for you to stop being afraid
To hear the voices who know where to go and what to do
To sit with the silences and give them names

**Carta d'amor a la dona que li va mamar
la polla al meu noi**

Deixa-te-la a la boca
Tasta la meua vida
Deixa que el meu amor et llisqui
Per la llengua
Recordant-te
Que sóc jo qui alimenta
Aquest moment fugaç
Abans que ell et digui
Adéu
Abans que jo et digui
Ja te'l pots quedar tot.

**Love letter to the woman who sucked
my boyfriend's dick**

Keep it in your mouth
Taste my life
Let my love slide
across your tongue
Reminding you
That I am what feeds
This fleeting moment
Before he says
Goodbye
Before I say
Keep all of him

Àngels Moreno

València, 1993

Vaig nèixer tocant l'estiu de l'any 1993, a València. Segons el calendari i les setmanes de gestació, em tocava fer-ho el mateix dia que mon pare, la nit pagana del foc i la mar i la sal que enllaça la pell en l'hàbit de les transformacions i dels cicles, però, per decisió mèdica, em van extreure del cau matern dotze dies abans. Dotze fou també l'edat amb què vaig llegir Umberto Eco, no per una imposició materna o acadèmica, sinó pel fet de llegir-lo tot fent-lo coincidir numèricament amb el dia del naixement. Jo no he nascut, per tant, car els antics deien que només hom pot nèixer de vagina. Per això, potser, la meua fixació per l'úter, les parets i les coses abruptes i sobtades, per si de cas allò, d'alguna manera, remet a la màtria. Després vingueren les grans llegides, molt després, aquelles novel·les que cal llegir i els primers poemes, i tot això em venia per ma mare, perquè quan una és petita em llegia Bécquer abans de dormir, als sis anys, i una sempre creu que el que algú li explica de nit, a la vora del llit amb un llibre a la falda, són aquelles coses que cal saber. Als setze anys vindrien els poemes llegits i els escrits, encara que, aquests darrers, més tard, quan em vaig adonar que l'important, de vegades, es pot dir ras i curt o amb la imatge exaltada. Jo volia lletres, però em van posar a fer ciències, tot i que, com deia el gran místic, *toda ciencia trascendiendo*, em vaig quedar a cavall entre el poema i el món, és a dir: amb el cos i les seves traves. Heus aquí que vaig venir a Reus a estudiar els nusos de l'ànima i l'anatomia més macabra, la cirurgia i l'anhel de saber i de sanar i de veure com som de petits. Em vaig fer metgessa a cop d'estudi i tossuderia fa dos anys, i em meravella cada dia la petjada de l'humà sobre l'humà. La marca de l'altre. Tot això es pot escriure, i no és incompatible amb la lírica més formal, crec. D'aquí van venir els tres llibres. El primer, pel contrast, el

Clarobscur, l'ombra i la tècnica i les primeres passes d'al·gú que, talment a la caverna, palpeja ombres per entendre alguna cosa. El segon, *Extrema al·legoria*, perquè vaig aprendre a estimar. L'amor sublima, de tant en tant. *L'usurpador* va formar part de la culminació de la carrera mèdica: li ho devia. Així com també vaig poder tancar el deute amb certes filosofies i lectures que em tenien sorpresa i entusiasma. El darrer, *L'agulla*, que es publicarà enguany, és un homenatge a les dones de casa. Dec al cos, als seus silencis i veus gran part del meu cosmos que camina funàmbul per la corda de saber i d'intuïció, de xamanisme i clarividència i mètode rigorós científic. Al poema li dec la intensitat, l'emoció i aquell "veure" allò que en diuen "l'altre" o "les altres coses", el mateix i l'altre, la mateixa cosa, la realitat fragmentària, la solitud i els marges. El salt, la passió.

1

T'has quedat buida,
sense pa a taula.

El gest et queia a poc a poc
sobre la pols,
anava gebrant els mobles
i el berenar,
com si el fill no dit
t'hagués destruït la sang,
se t'endugués el ventre.

Allò buit de la taula,
el forat de la llavor,

el matricidi.

De *L'usurpador*, Pagès Editors, 2017

2

Arrancada la primera dent,
el pare la forada.

Després de l'aigua vermella
que supurava,
sombreia a l'espai estret
per la contracció de la carn.

Fou el punt zero
on el principi de l'hivern
desvetllaria el pànic,
escombraria la casa

i mudaria la llum.

De *L'usurpador*, Pagès Editors, 2017

3

Els llocs oberts com llum i magranes, gra a gra s'omple el buit de la memòria estabornida. Aquí, el poema, fet d'argila i llànties, et va trobar erta, travessada de silenci, cel i llum de sobte a redós de la sang glaçada: què en fem, de la realitat, quan l'amor i la mort es confonen? Forçaren ma casa fins a fer-la cantar. Esbatanada als vells racons, desvelà un rostre cendrós, els llavis prims de l'àvia. Ara tinc la palpa bruta de resseguir la sanefa del seu mocador –i de cobrir-me amb el nom d'aquesta casa– d'olorar el rosari empolsegat que guardava a la tauleta de nit, que no tocava per si de cas venia el penediment, la por i la vergonya i havia de confessar que el marit feia allò d'anar i trobar-la asseguda i plorant i encara fer-ho tot fosc i ella que bé que tant és però que almenys els fills no la sentissin cridar.

Fragment de *L'agulla*

Aquest poema incessant, dits que no s'aturen, veus que no emmudiran, lletra, llenguatge que és cant primigeni de l'ancestre quan tot era u, quan hi entrem i té tot una mateixa identitat, aquesta veu espellada, finíssima, la seva ordre pura d'aturar-ho tot i fer-ho ample tocant les coses, passant-hi per sobre, paraula feta món fregant-se amb el món, únic sentit que sentit atorga, àvia, manera d'entendre aquest dol a casa: *cura'm de la consciència amarga*.

Fragment de *L'agulla*

A casa meva, la mare tallant el peix, primer desescatant-li la carn, blanquíssima d'albat, l'ull extingit agombolat a l'extinció de la mare en l'automatisme de la gana i la pressa, l'ull apagat, el de la mare, el del peix, el de la sort de tenir escates com llumins i emmirallar-s'hi, deixar que s'esgotin sobre la pell formant neules, escates com llumins a la pell de la depredació. Escates, a casa meva. Primer desescatant-lo i després obrint-li el cos allargat, oval, netíssim o ple de plom de les aigües brutes. Com dir casa, dir plom, dir la mare escatant-se i fent-se marítima, les mans, dir la pura i sola gana diürna d'empassar-se l'altre, nu i cru, l'animal, l'ull de la mare, llumins com escates, les de la gana, i tenir-lo pelat al plat, a casa, el zel, la sobirania d'estar a punt d'ésser u amb la mort. La mort, verbal, sola, la mort en el cos de l'altre en el desig que et deixaria el cos aquí, a la vora, dens i flonjo i nu, perquè el tinguessis, perquè el tinguessis que ho penso mentre la mare, mentre el peix, com si ell em tingués a les mans, entre els braços, a la vora, entre els ulls alçant-me el cos, perquè el tinguessis, llenguatge impur, el del cos ocupat, el del cos estirat de desig. Et deixaria la gana, pelada, tallant el peix, la carn primíssima, lluny que s'esmicola el teu nom escrit amb guix, enguixats els ulls per la gana, pelada, enguixada la mare i l'animal estroncat, invertebrat, aquí tots som u, abismats, vorejats per la paraula, llumins per tot el cos i que no s'apagui, la gana, la febre que et deixaria, pelada, aquí en el límit extremada tota, la mà, el límit que és la mà, la mà que mata, entra i pernocta, la mà que mata i redimeix i orgasma, tallada, animal, trossegada per la gana i la donació, oberta-peix, oberta-mar et deixaria, pelada i prima la solitud cega, frec a frec tota, la carn prima esquarterant-se, matar l'animal, el cos de l'altre, preparar-li un jaç, un llenç, un sudari. Que et deixaria el cos aquí, perquè el tinguessis, pernoctant-me, sacrificant-me, menjada-peix, la gana pelada d'aquest buit, d'aquest amor esvanit.

Fragment de *L'agulla*

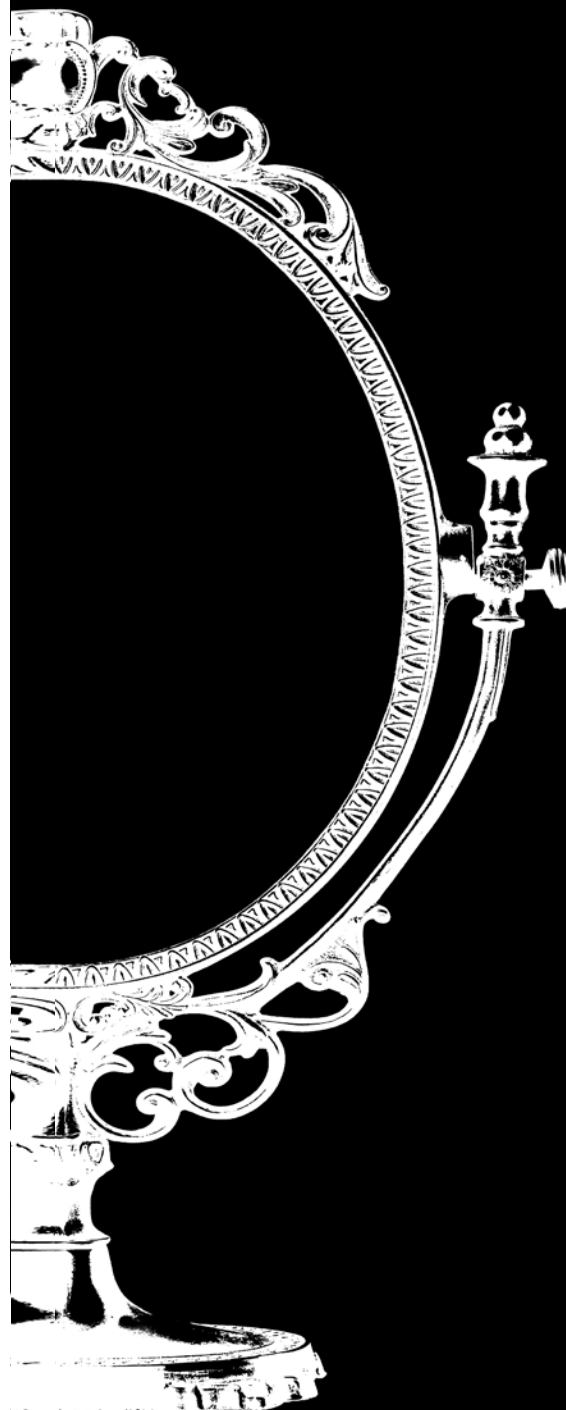
De vegades, rep de l'amor l'intangibile i era com buidar-se al buit perquè no tenia davant ni el cove. De vegades dir l'amor era vessar-se, sortir-se'n i cedir a l'altre el desig, el goig d'engrandir-se. I sense l'altre, dic, buidar-se al buit, escanyar-se en el buit que no podia més que acudir davant del mirall i dir-se: aquesta sóc jo en el poema. El poema com una casa, com un ventre, com un naixement. Aquesta és ella, sola, consumant-se.

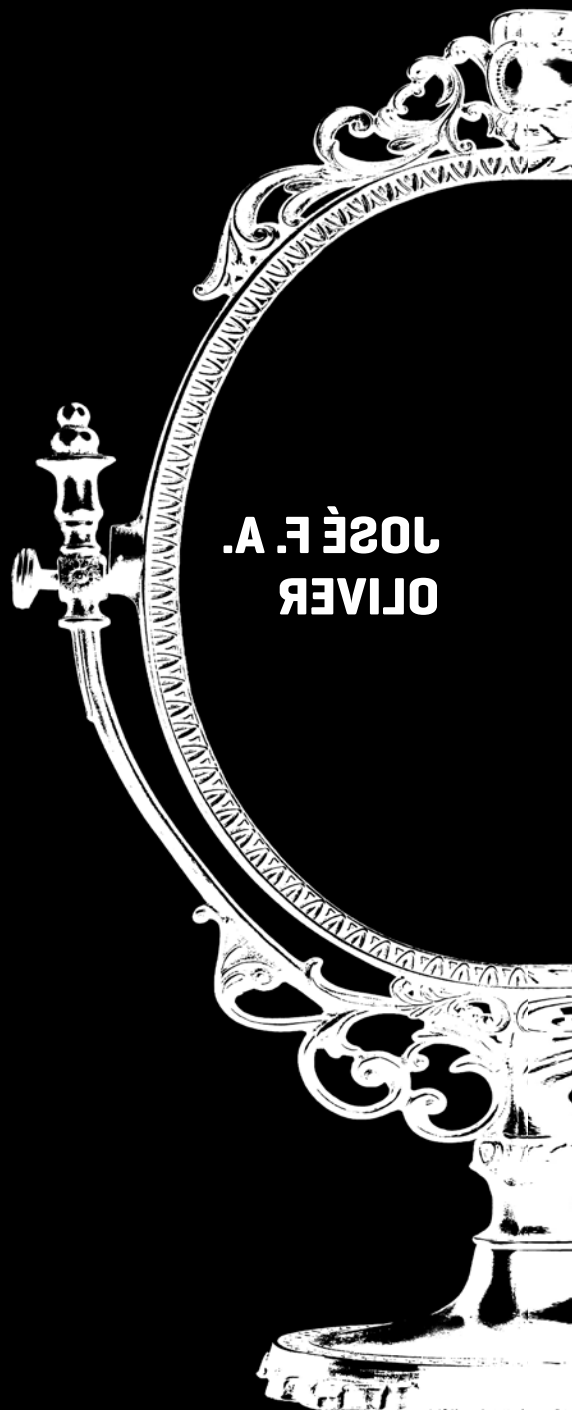
El que li arriba del fill és una forma, una silueta entorpida fent-se valdre pel passadís de casa. El que li arriba del fill és la manera com li ve de gust la mare i la reclama per a si. Quina manera d'esdevenir casa per a l'altre, sacietat. La veu del fill a l'altra banda de la porta i ella, dona-estàtica en la banyera plena d'aigua, submergida en ella, com si hagués de tornar a la claror que ens fa nàixer, dona-marítima, les mans a les oïdes per poder-s'hi ficar més i més, més per sobre del crit del fill, de l'estrèpit de la porta que se li obre per davant del petit cos balancejant-se, l'ús de la gana, pensar, l'ús dels cossos, la fam i l'innominat que és el pit i és la gana: si tingués rostre i solament pogués veure des de dins, i s'averگویs...

I aquí, ajupida en el poema –perquè aquesta és ella, silent, dona callada– fa justícia de la llum que penetra obliquament per la finestra. La casa, oberta. L'amor esbatanat que ella hereta de la mare i de l'àvia. Amor en contra de si, un amor silent, un amor de butxaca.

Pren el fill i l'endinsa en l'aigua. El nadó es revolta mínimament –el seu cos de neu és tebi ara, nu de les robes deixades a la vora–, després palmeja la superfície de l'aigua, la pertorba. Així són els fruits de la innocència que no se saben a si mateixos en el que és feréstec. La dona acaricia els seus cabells d'or finíssim, molls ara d'aigua. Qui el tingues de nou a dintre, pensa, els ulls desviant-se cap endintre del pit alat que s'envola. Qui el tingues, tan seu a les aigües primeres. I de sobte se sent buida, se sent buidant-se en la llum del cor d'aquella casa, se sent sola, se sent erma. Com una planta arrencada d'arrel, com l'ordi al sol, buidada del fill, buidada de què, diu, buidada de si.

Aquí hi ha escrit allò que ens revolta: el text fet rosa i lliurat als ulls és un déu que socorre. D'aquest poema només sé les coses caigudes, empolegades. Es vesteix lentament i torna davant del mirall: aquesta és ella de nou en el poema, ella apartant-se els cabells i passant-los per darrere de l'orella. I aquest gest íntim davant del mirall és poema perquè és ella insomniada, és ella-en-si-fora-de-si en el somieig, pensada pel mirall, en el deliri del mirall d'ella emmirallant-se, pensada pel temps que ho toca tot de front, sense por, andròmines de casa tocadetes per la llum feta pols rectilínia. La primera màcula de la matèria, la pols de casa, el objectes vestits de temps. I ella al mirall, feta poema i casa, emblanquits els cabells, marcada de temps i memòria, com la fusta foradada o el marbre desllustrat.

José F. A. Oliver

Hausach, la Selva Negra, 1961

D'origen andalús, va néixer a Hausach (la Selva Negra) el 1961, on resideix.

Ha estat guardonat amb el Premi Adelbert-von-Chamisso (1997), el Premi de Cultura de Baden-Württemberg (2007) i el Premi de Poesia de Basilea (2015), entre d'altres.

Ha desenvolupat diversos tallers d'escriptura a la Casa de la Literatura de Stuttgart (Literaturhaus Stuttgart), amb l'objectiu de fomentar la sensibilitat lingüística d'infants i joves i incrementar la seva relació amb la literatura. Fruit d'aquesta experiència és la publicació del llibre sobre didàctica de la poesia *Lyrisches Schreiben im Unterricht – Vom Wort in die Verdichtung* (Klett / Kallmeyer-Friedrich-Verlag, 2013).

José Oliver és fundador i responsable del Festival de Literatura de Hausach, el Haussacher LeseLenz.

(www.leselenz.com)

www.oliverjose.com

Publicacions

Alemanya (selecció):

Fahrtenschreiber. Gedichte. Frankfurt a.M.: Suhrkamp, 2010.

Fremdenzimmer. Essays. Frankfurt a.M.: weissbooks.w., 2015.

sorpresa, unverhofft – Lorca, 13 Einschreibungen. Berlin: hochroth, 2015.

21 Gedichte aus Istanbul, 4 Briefe und 10 Fotow:orte. Berlin: Matthes & Seitz, 2016.

wundgewähr. Gedichte. ebda. 2018.

EUA

sandscrip. Selected Poetry 1987 - 2018. Buffalo, New York: White Pine Press, 2018.

selva negra, lleugera d'arrels
1 poema instantani en primavera

inabastable, dic

l'arquitectura de bosc & negre & ressaca
endins – com si la fosca garantia cromàtica fos
amplitud secreta & aleteig de la llengua
: 1 alfabet de fustes

& pa:raules d'escorça que anomenen & llencen de
les seves plomes alades / òliba & grallar / *veles*
d'avet / rauxa, que frega en el vertigen d'agulles
de camins de terra / els peus

arrosseguen les cicatrius de neu passada / oberts
els tallafocs de la nostàlgia, per tal de submergir-se
en la memòria del boc, veu molt baixa
del TEMPS, que fuig

a la clariana de la capacitat, ESDE:VENIR
UN (*esdevenir* com venir)
: 1 silenci llegat de so / silenci de mel,
que recita nit & dia al voltant del *jo*
abans després / la poesia de les falgueres sota els til·lers &
ocells d'estiu
de filigrana & poruga pregària matinera
dels cabirols al límit del bosc, cap al menjar

cap a la pastura & fils de sol / es
reuneixen sobre les espatlles de l'herba. Així
deixa petjada
la fragilitat de alè matinal, que es

1 hivern que es retira / &
soles sorollosos contra tot el pes de la boira
& aviat el ressò de les fulles / es trasplanta
en boques de nostàlgia / 1 *mateix*

schwarzwald, wurzelleichte
1 augenblickspoem im frühjahr

nicht greifbar, sage ich

die architektur aus wald & schwarz & sog ins
innere – als sei die dunkle farbgewähr die
insgeheime weite & flügel Schlag der sprache
: 1 alphabet der hölzer

& rindenw:orte, die benennen & werfen aus
ihr windgefieder / kauz & krächzen / *tannen-*
segel / rausch, der streift im nadeltaumel
erdgehäufter wege / die füße

tragen fort die altschneenarben / die
sehnsuchtsschneisen offen, um einzutauchen
ins waldgedächtnis, ganz flüsterton
der ZEIT, die geht

ins hellere des vermögens, EINS
ZU W:ERDEN (*werden* wie in erden)
: 1 klangvermächtnis stille / honigstille,
die nacht aufsagt & tag ums *Ich*
davor danach / die poesie der lindenfarne &
filigraner sommer-
vögel & scheue früh-
andacht der reihe am waldrand, futterwärts

ihr weidegang & sonnenfäden / sie
sammeln sich auf gräserrücken. So
spurt der morgen leichtigkeit
des atems, der

1 sich erliegendes der winter ist / &
lautleibsohlen wider all die nebel schwere
& sich bald resonanz der blätter / in
sehnsuchtssmünder fortgepflanzt / 1 *sich-selber*

celebrant / 1 protestant per la puresa de l'aigua
 : METÀFORA VERDA, difonent aviat
 un borrisol de llum
 sembla 1 verd de rosada, 1 que es descobreix / sobrevolant

ombres / 1 VERD PIETÓS
 : 1 reposat i incrustat en la calma, en si mateix
 bressolant & enlairant-se, con:vertint-se en ales
 en VERD de les petjades del límit de la nit. Així

lleuger des del manament prohibit
 de les granges amagades, amuntegades
 d'homes & bèsties : 1 sobreviu qui
 busca (també en la llengua)

confiat en la terra: 1 brot matiner
 terra d'arrels / 1 tabernacle
 les capes buides dels arbres buits i capes de pedres buides
 explicaven sagues, *camins ensangonats*

escampant-se des de les ramificades quatre estacions
 : 1 ben instal·lat per plaer en el crit del cu-cut,
 obrint les paraules (1 ALTAR VERD)
 1 pregària de la pell com el resplendor / escalfor de les espelmes.

Vaig aprendre, allà temps, el bosc (el seu VERD) de
 memòria amb vista & oïda, que podien distingir
 la diferència, recuperant
 l'horitzó de vellut

d'avets blancs : tremolor de les capçades d'arbres & riba de
 llum d'una pinta
 després de la tempesta, per defensar-me del perfum,
 que era resina / pols de mort
 & matí, 1 riu

zelebrierend / 1 wasserschieres aufbegehren
 : GRÜNMETAPHER, bald licht-
 flaum streuend
 1 taugrün ahnend, 1 sich entdeckendes / sich

schatten fliehend / 1 ANDACHTSGRÜN
 : 1 aus- und eingeruhtes, in sich selber
 wiegendes & aufgefliegen, flügge w:erdendes
 im GRÜN der nachtrandspuren. So

leicht aus dem verborgenen gebot
 der kauernenden, sich schulternden gehöfte
 aus mensch & tier : 1 überleben, das ausschau
 hält (auch in sprache)

landvertraut: 1 morgenkeimling
 wurzelgrund / 1 tabernakel
 die höhlen baum- und steingehöhlten schichten
 erzählten sagen, *blutregenpfade*

aus den verästelten vier jahreszeiten sich
 streckend : 1 lustbehaustes im kuckucksschrei,
 in sich die w:orte öffnend (1 GRÜNALTAR)
 1 hautgebet wie kerzenschimmer / wärme. Ich

lernte einst den wald (sein GRÜN) aus-
 wendig mit aug & ohr, die sich
 den unterschied ertasten durften, weiß-
 tannensamt den horizont

einholend : windwipfelzittern & kammlichtufer
 nach den stürmen, um mich des feingeruches zu
 erwehren, der harz war / tod
 & morgenpuls, 1 dämmer-

crepuscular del cansament, flamejant
(*continuem*)
per fregar les branques en la brisa i seguir-les,
per domar el pes de la nit

en un silenci despreocupat & cada rosada, que
també existia sense mi & com agermanadora
la sensació, que cal respectar una altra llei
que la vida diària granges, cabanes – &

es van convertir per mi en VEDAT DE MOLSA, 1 llençol
suau : 1 idil·li cutani & baldaquí
entreteixit d'aire (1 CATIFA CELESTIAL *BLAU*, a mi
el sostre, 1 SOSTRE ESPIRITUAL), el mot

en canvi només alè de prop – així s'esdevé, és a prop
protecció de la imaginació / 1 espina dorsal
refugi, els turons
com a còmplices &

mai por de fantasmes pantanosos de gossos encadenats
: 1 protegit de tots
conte universal encara tan difós
darrere el silenci secret del poble, que solca

de vall en vall & exclogué
les nits amb els ulls clucs
foc de tramussos amb mans tenyides de nabius
& cada esquinc sord de l'ombra es lliurà

al cor de les preguntes & la llengua
fou, qui es creà & lletrejà davant
l'aire dels avets, la tendresa com
clarianes del bosc

fluss der müdigkeit, fort-
flackerndes (wir *bleiben* weiter), die
brisenzweige zu berühren und nachzufahren,
das nachtgewicht zu zählen

ins unbekümmert leise & jeder tau, der
existierte auch ohne mich & wie versöhnend
das gefühl, dass da ein anderes gesetz
als alltagsleben höfe hütten – &

wurden mir die MOOSREVIERE, 1 sanftes
laken : 1 hauttidyll & luft durchwirkter
baldachin (1 HIMMELLÄUFER *BLAU*, mir
dach, 1 SEELENDACH), das wort

dagegen nur hauch von nähe – so wird, ist nähe
schutz der phantasie / 1 rückgrat
unterschlupf, die hügel
als komplizen &

niemals angst vor kettenhunden moorgestalten
: 1 aufgehobensein vor jeder
noch so schütteren weltenmär hinter dem dorf-
geheimen schweigen, das sich furchte

von tal zu tal & nahm
mit geschlossenen augen die nächte aus
lupinenfeuer mit heidelbeer getränkten händen
& jeder taube schattenriss brachte sich dar

ins herz der fragen & sprache
war, die schöpfte sich & buchstabierte vor
die fichtenluft, die zärtlichkeit wie
waldlichtungen

: refugi entre els troncs,
les escorces dels quals eixamplaven cors i jo
vaig gravar de noms
amb navalla tranquil·la, tot

un enigma pels ulls desperts d'esquirols.
Vaig aprendre "mort & amor" com
un animal salvatge, que creua de sobte
&

inabastable, dic

: zuflucht zwischen den stämmen,
deren rinde herzen dehnten, die
ich mit stillen taschenmessern
aus namen eingeritzt, ganz

rätsel wacher eichhörnchenaugen. Ich
lernte „tod & liebe“ wie
wild, das plötzlich kreuzt
&

nicht greifbar, sage ich

De *Fernlautmetz*, Gedichte, Suhrkamp, Berlin, 2010

a Alexandria. 1 rastres de pell

pell de kavafis. En el somni segur
posar altre cop l'olor sobre la llengua mirant
: 1 tremolor de llavis & ulls de llavis. Cap braç
que no se'ns esdevingués

& respirar el comiat en cada plaer
& fracassar en la memòria
desarrelats de tot el temps
perdérem les hores & no seguí 1 dia

aquí vam jeure. En el somni segur
2 desconeguts 1 MOT DE L'ÀNIMA
& sense límits
& satisfets

la distància equivocada
del jo & jo. En el somni segur
callar altre cop. Fórem 1
abans de ser nosaltres

in Alexandria. 1 hautverspuren

kavafishaut. Im sicheren schlaf
noch einmal den geruch auf die zunge legen
: 1 lippenzittern & lippenaugen schauend. Kein arm
der uns nicht wurde

& abschied atmen mit jeder lust
& stranden im gedächtnis
aus aller zeit gerissen
verloren wir die stunden & folgte nicht 1 tag

hier lagen wir. Im sicheren schlaf
2 unbekannte 1 SEELENWORT
& uferlos
& aufgehoben

die sich vergreifende ferne
aus ich & ich. Im sicheren schlaf
noch einmal schweigen. Wir waren 1
bevor wir sind

D'Unterschlupf. Gedichte, Suhrkamp,
Frankfurt a. M., 2006

diumenge de Pasqua, transvestits

(quartets d'abril)

en xocolata de *faldilleta tirolesa*
la creu goteja massapà
& neu-
barreja. Davant de la finestra

Ostera fa niu
en flors primerenques de cirerer
el seu blanc fresc coagulat
el fullam és jove. S'hi juga frases / verd

amb borriçol / un
quart de sol fet a mà (abril
excèntric / abril-
estiuçat) força

les flors *a florir* / arriba
al plaer
dels altars de maig. Allí crida
algú *content de ser a casa* / : content. Els núvols són

portes de cabina. Allí
els cossos es dissolen en el blau / arriben
de totes bandes del mar & són
completament negres. Els

que trafiquen amb la gent negocien amb vehemència
a la taula del conill amb el dolor dels brots
: 1 jugador aposta per Àfrica, vol
més punts. (Massa tard). Les fustes nobles

s'han venut / el contingent
de víctimes
l'exili
és paper mullat. Mots

ostersonntag, travestien

(aprilvierzeiler)

im *klausenröckchen* schokolade
das Kreuz tropft marzipan
& schnee-
verschnitt. Vorm fenster

nistet Ostera
auf frühen kirschbaumblüten
ihr frischweiß altgeronnen
das laub ist jung. Es pokert sätze / auf-

geflaumtes grün / ein
handgemachter sonnenvierter (april-
versponnen / april-
besommert) zwingt

die blüten *blütenauf* / reicht
an die lust
der maialtäre. Da schreit
sich einer *heimatfroh* / : froh. Die wolken sind

kajütentüren. Dort
laufen leichen aus ins blau / die
kommen allesamt vom meer & sind
ganz schwarz. Die menschen-

spieler schachern eifrig
am hasentisch ums knospenweh
: 1 spieler setzt auf afrika, der will noch
punkten. (Zu spät). Die edel-

hölzer sind verhandelt / die opfer-
zahlen kontingente
das exil
ist altpapier. Das wort

com ou de pasqua
l'idioma canvia de color / paraules-granota, que
salten a la vida. Salten
fora de la vida

& fa temps
que s'han fet malbé. Algú
barreja "home & dignitat". Com un joc de cartes
: (1 subjuntiu casual). L'aigua

escup disgust / indiferència
& fins i tot *el Cel*
: guaret. La canalla
busca ous. El món

no és cap amagatall / de la taula del conill
cau una pedra. Des de la pedra
mira l'ull d'un àngel
amb espasa. La tomba / les tombes

estan en *off*. El dia, 1 llançament
de globus d'hortensies, que es marceixen
nues. També elles
en el quadre / irreal

"quin plaer banyar-se al mediterrani"

wie ostereier
umgefärbt die sprache / krötenwörter, die
springen auf ans leben. Die
springen ab vom leben

& sind
schon längst verdorben. Jemand
mischt „mensch & würdē“. Wie karten
: (1 zufallskonjunktiv). Das wasser

speit verdruss / gleichgültigkeit
& selbst *der Himmel*
: brache. Die Kinder
suchen nester ab. Die welt

ist kein versteck / vom hasentisch
fällt dann ein stein. Vom stein
starrt her ein engelsaug
samt schwert. Das grab / die gräber

sind im off. Der tag, 1 wurf
hortensienbälle, die nackt-
verglühen Auch sie
im bilde / surreal

„es schwimmt sich schön im mittelmeer“

De *Fernlautmetz*, Gedichte, Suhrkamp, Berlin, 2010

“Pensa que jo també sóc una rosa” (Rafael Alberti)

1
floreix la blanca rosa
al meu llençol

el llençol blanc obre
la meva finestra

torna a la nit
la blanca finestra

la blanca nit
m'acull, *luna*

com febre freda
per la lluna

2
aquell blau sobri
la mà callada

els llavis
vessen silenci

3
la lluna era
rostre d'oliva poruga
arbrada sedosa
els teus cabells

“Denke daran, daß ich auch Rose bin” (Rafael Alberti)

1
blüht die weiße
rose mein laken

öffnet das weiße
laken mein fenster

kehrt das weiße
fenster zur nacht

empfängt die weiße
nacht mir luna

wie kaltes fieber
der mond danach

2
dies nüchterne blau
die schweigende hand

ergießt sich stille
das lippenpaar

3
die mondin war
scheues olivengesicht
seidener hain
dein haar

4

rosa blava
marinera de la nit
la lluna escampa plecs
lluna a la sina

planto a terra
el perfum

5

així pentinem els llavis
després les boques
renovades les mans
ressegueixen el traçat dels cabells
els nostres cossos purs
sols
marceixen la lluna la rosa

4

blaue rose
matrosin der nacht
die mondin streut falten
mond dem schoß

ich erde ein
den geruch

5

so kämmen wir lippen
die münden fort
erneut die hände
haarpfade lang
unsere schieren körper bloß
bewelken die mondin die rose

D'Austernfischer marinero vogelfrau, Gedichte,
Verlag Hans Schiler, Berlin, 1997

13 cordes que afinen els meus versos

1. Escric perquè vull saber com lluitaria el torero en la foscor dels avets, perquè diuen que aquella espasa seria el meu pare, que mai va arribar a Alemanya.
2. Escric perquè el meu bressol confiat a estranys fou un ull de molsa ferit i una clariana de tendresa, amb gust de bosc i de mel de flors, de lliris blancs i de Federico García Lorca.
3. Escric perquè vaig donar de menjar als esquiroles des d'uns braços mutilats per la guerra, els vaig llençar avellanes i un somriure esporuguit, sota uns arbres que m'eren desconeguts i el cansament evident i misteriós d'un home que encara no havia tornat del tot del camp de batalla, ni de la fredor del record, al qual tornava en cada glop d'alcohol de més.
4. Escric, perquè en un altre temps el compare enterramorts del meu poble, coixejant, en acabar la feina, col·leccionava baixes, amb cascs contra granades al cervell, mentre jo somiava en cucs de terra, la carn dels bassals.
5. Escric perquè jugava amb els gats del poble i perquè vaig encerclar les primeres vocals a dalt de l'estrada de l'aula, fent ballar els dits a sobre la o i la e, rodet d'un cabdell que vaig enfilat fins a l'alfabet.
6. Escric perquè sempre he estat desembocadura del Jo, sóc un riu de llengües i seré el so del corrent, inundat del Jo entre tots els altres Jos, per a cada sentiment diàfan que m'imagini.
7. Escric perquè els fils de pluja teixeixen suaument la meua pell, m'escalfa l'abric de neu tendra, caiguda sobre camps de corbs, i el sol de juliol pentina el cel, de blau egeu i amb l'any ben avançat.

13 Saiten, die meine Verse stimmen

1. Ich schreibe, weil ich wissen will, wie sich der Stierkämpfer im Tannendunkel verkämpfte, da sie sagen, jener Espada sei mein Vater gewesen, der nie in Deutschland ankam.
2. Ich schreibe, weil meine fremdvertraute Wiege ein verwundetes Moosauge war und eine Lichtung aus Zärtlichkeit, die nach Wald und Blütenhonig schmeckte, nach Lilien und nach Federico García Lorca.
3. Ich schreibe, weil ich aus kriegsversehrten Armen heraus Eichhörnchen fütterte, ihnen Haselnüsse und ein scheues Lächeln hinwarf, unter mir unbekannten Bäumen und der offenrätlichen Müdigkeit eines Mannes, der noch nicht ganz von den Schlachtfeldern heimgekehrt war, seinem Gedächtnis der Kälte, in das er sich mit jedem Schnaps zuviel zurücktrank.
4. Ich schreibe, weil sich einst Gevatter Totengräber in meinem Heimatort schaufelhinkend und nach Feierabend mit den Granatsplittern unter seiner Schädeldecke Verluste paarte, während ich von Regenwürmern träumte, die Wasserlachen fleischten.
5. Ich schreibe, weil ich mit den Dorfkatzen Buchstaben spielte und auf der Bretterbühne unseres Klassenzimmers fingertanzend am „o“ und „e“ die ersten Vokale umkreiste, Garnrolle um Wollknäuel, die ich ins Alphabet auffädelt.
6. Ich schreibe, weil ich immer Ich-Mündung war, Sprach-Fluß bin und lauwärts Klang sein werde, vom Ich überflutet zwischen all den anderen Ichs, für jedes klare Gefühl, das mich erfindet.
7. Ich schreibe, weil der Fadenregen meine Haut sanftstrickt, mich der Neuschneemantel auf den Rabenfeldern wärmt und die Julisonne den Himmel kämmt, ägäisblau und später im Jahr.

8. Escric perquè els estius en cos de camisa fan olor de fenc i de matinada, de nit, de nit i dia, que porta barret de palla, la mà del pare, la calor de les cigales.

9. Escric perquè en els meus palmells van tallar la M espanyola de Muerte, la mort en la pròpia pell que en cada carícia m'incrusta la vida, d'ençà que conec els seus esborranys passatgers.

10. Escric perquè la lluna masculina era un feix de brossa, de pits, de confessions, un llegat de vergonya i guaret dominical, l'angoixa sagrada dels manaments de prohibicions per l'ara i el més enllà de la culpa.

11. Escric perquè toco la set de les pedres que ens fa vessar el món, sense cap epitafi i sempre nou, als vespres amago la cresta rocosa a la vall, la riba del cim de llum, la mar és d'aire.

12. Escric perquè m'avergonyeix, paraula rere paraula, i desxifro l'ànima en pena, on la gana llença pilotes, fa rimar les cares de la canalla anònima, en un ball d'ombres de boca en boca.

13. I escric, escric i escric, perquè estimo i estimo i estimo... estimo més enllà de qualsevol mesura.

8. Ich schreibe, weil die hemdsärmlichen Sommer nach Heu und Morgendämmer riechen, nach Nacht und Nacht und Tag, der Strohhüte trägt, die Vaterhand, Zikadenhitze.

9. Ich schreibe, weil in meine Handteller das spanische M von Muerte hautgemeißelt wurde, eigenhändig Tod in, die mir in jede Liebkosung Leben liebt, seit ich ihre flüchtigen Entwürfe kenne.

10. Ich schreibe, weil die Mannmondin ein Bündel war, aus Reisig, Brüsten, Beichten, ein Vermächtnis Scham und Sonntagsbrache, die geheiligte Furcht der Verbotsgebote ins Jetzt, ins Fernere der Schuld.

11. Ich schreibe, weil ich den Durst der Steine berühre, der uns die Welt zerfließen macht, ganz inschriftlos und immerneu, im Tal den Felsgrat nächstens berge, das Lichtkammufer, das Meer in ist aus Luft.

12. Ich schreibe, weil ich mich Wort um Wort verschäme und Seelenpein enträtsle, wo der Hunger Bälle wirft und die Gesichter namenloser Kinder reimt und schattentantz von Mund zu Mund.

13. Und ich schreibe, schreibe und schreibe, weil ich liebe und liebe und liebe... Über alle Maßen liebe.

De Fernlautmetz, Gedichte, Suhrkamp, Frankfurt a.M., 2000

mare & llengua

rellotge del cor dius el rellotge del cor
va més lent. No vam poder

recuperar el temps. No hi va haver

cap conversa més
ni cap arribada. Només

aquell silenci que ens bressolava
els ulls. Tu

m'havies donat la boca
les mans que ens explicaven. Jo

retorno mot a mot
i confio en el final.

Per a la Gisela

mutter & sprache

herzuhr sagst du die herzuhr
geht langsamer. Wir

konnten die zeit
nicht mehr einholen. Es war

kein sprechen mehr kein
ankommen. Nur

diese stille die uns die augen
wog. Du

hattest mir den mund gegeben
die hände die uns erzählten. Ich

kehre wort um wort zurück
und vertraue dem ende

Für Gisela

De Nachtrandspuren, Gedichte, Suhrkamp,
Frankfurt a.M., 2002

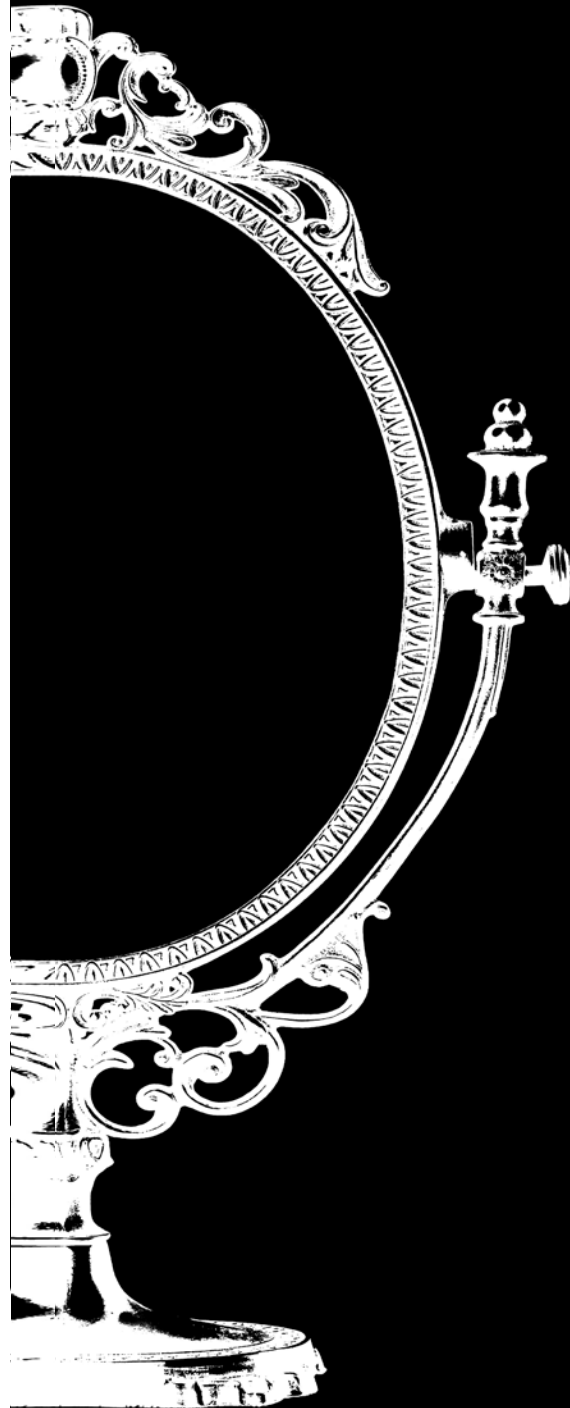
com, un record

com avui ja no ho sé
com el combat
com llargs els assalts
com ell
com ell el nom
com el pare el nom
com ell el nom en espanyol
com ell el vespre abans
com ell el despertador
com ell es llevava
com ell em despertava
com jo creixia
com fer-se gran en una hora
com fer-se gran uns quants assalts
com Àfrica a la sala d'estar
com la mare encara dormia
com ell la seva cervesa
com ell en samarreta
com ell en cada cop
com ell els comentava
com ell cada cop a mi
com cada cop
com fer-se gran en cada cop
com la imatge en blanc i negre
com ell al gran heroi
com nosaltres al gran heroi
com ell el meu gran heroi
com ell més tard cap a la feina
com ell encara a la mare
com ell em remenà els cabells
com de nit
com jo m'he fet gran de nit
com cada cop
com cada cop fer-se gran
com Muhammad
com Muhammad Ali anticipà
com acaba el combat

wie, eine erinnerung

wie ich heute nicht mehr weiß
wie der kampf
wie lang die runden
wie er
wie er den namen
wie vater den namen
wie er den namen spanisch
wie er am abend zuvor
wie er den wecker
wie er aufgestanden
wie er mich geweckt
wie ich erwachsen
wie erwachsensein eine uhrzeit
wie erwachsensein ein paar runden
wie afrika ins wohnzimmer
wie mutter noch schlief
wie er sein bier
wie er im unterhemd
wie er mit jedem schlag
wie er kommentierte
wie er mir jeden schlag
wie jeder schlag
wie jeder schlag erwachsensein
wie das bild schwarzweiß
wie er den großen helden
wie wir den großen helden
wie er mein großer held
wie er später zur arbeit
wie er mutter noch
wie er mir durch die haare
wie nachts
wie ich nachts erwachsen
wie jeder schlag
wie jeder schlag erwachsensein
wie Muhammad
wie Muhammad Ali vorwegnahm
wie der kampf ausgeht

De Finnischer wintervorrat, Gedichte,
Suhrkamp, Frankfurt a.M., 2005

Chus Pato

Ourense, 1955

La gentilesa d'en Biel Mesquida fa possible que per segona vegada, i en anys consecutius, m'assegui a escriure una presentació o poètica. El 2018 explicava que aquesta missió era per a mi apropar-me als límits de l'impossible; fer-ho per segona vegada és fregar la inversemblança. Tot i així, m'explico: tant els poemes que vaig seleccionar l'any passat com aquest pertanyen a un llibre que duu per títol *Un llibre favor*.

Tal vegada el seu punt d'arrencada tingui lloc en un somni: algú que no se m'assemblava, però que era jo, caminava per unes terres de desolació. A la llunyania, una torre que vaig pressentir com una llar. En trobar-me a poca distància del castell un estol enorme d'ocells em va sobrevolar. Aquells ocells amb els seus cossos entreteixits formaven les parets del castell o torre de manera que, en perdre's enllà de l'horitzó, la promesa d'aixopluc va deixar d'existir. Vaig saber que aquest seria l'escenari on tindria lloc el llibre.

Hi va haver un segon somni en què un corb volava en la nit i mai no deixava de volar. S'obria pas entre les tenebres amb el seu cos d'atleta i aquell era el seu destí.

Una de les línies que vaig treballar va ser el desenvolupament de la idea que podem tenir sobre allò natal. Faré una petita marrada per explicar quelcom sobre aquesta indagació; espero no perdre-m'hi.

La Provença és famosa entre d'altres coses per les seves muntanyes. Un dia Petrarca va pujar al cim del Ventoux, va obrir el llibre que portava amb ell; l'atzar va voler que ho fes tot just per la pàgina en què Agustí d'Hipona alertava els qui pugen als cims que la bellesa veritable només es troba a l'interior. El nostre poeta va tancar el llibre i va baixar de pressa cap a casa, va tancar portes i finestres i, ja en la foscor, va dirigir la mirada al seu interior. El que Petrarca va veure ho sabem tots, es diu Laura; és i no és una dona, Laura és realment una escriptura en forma de sonet.

Us recordo aquesta anècdota perquè allò natal, per a algú que mira d'escriure poesia, pot anomenar-se de moltes formes diverses, però al final és el que és, una escriptura. Una escriptura s'assembla força a allò que Agustí afirma sobre el seu déu: una cosa totalment aliena i a la vegada més íntima que allò més íntim que un pugui saber de si mateix.

Vaig néixer a Ourense, escric en gallec, sóc autora d'onze llibres de poesia, he recollit alguns premis i espero poder seguir escrivint.

Què us anava a dir?

Que preferia mirar les columnes salomòniques
els carros que creuaven el pont i portaven l'or a Roma?

Tenia jo un lloc en aquell pont
un mandat de pobresa

Sí, jo era la noia que desapareixia
i entrava per la porta parlant dels gossos
que romania sota l'anunci enorme de les hores
perduda als soterranis que donen al riu

No tinguis cura
sé esculpir bisons que miren cap enrere
i sóc projectada a l'esplendor

Així la comprensió
una espurna que traça el camí en la nit
i jutja

El cel
el discernim
per l'aresta
glauca
que la neu no va poder cobrir

Alosa
gira el teu refilet cap a mi
captiva com sóc del llampec
cus-me amb agulla blanca
canta'm
al costat dels cavalls

Que vos ía dicir?

Que prefería mirar as columnas salomónicas
os carros que cruzaban a ponte e levaban o ouro a Roma?

Un posto tiña eu nesa ponte
un mandado de pobreza

Si, eu era a meniña que desaparecía
e entraba pola porta falando dos cans
que se quedaba baixo o anuncio enorme das horas
perdida nos sotos que dan a un río

Non teñas coidado
sei tallar bisontes que miran cara a atrás
e son proxectada ao esplendor

Así a comprensión
unha faísca que traza o camiño na noite
e xulga

O ceo
discernímolo
pola aresta
glauca
que a neve non logrou cubrir

Alauda
torna o teu trilo cara a min
cativa que son do lóstrego
cóseme con agulla branca
cántame
xunto aos cabalos

Res més proper que les moltes
que els arbres nus
el cant de les aigües
però tu molsa
tu, no em parles
o sóc jo qui no escolta?
M'hauria d'estirar a la pedra al teu costat
mirar el cel i només mirar el cel
deixar que la gelada obrís un camí...

tu, hivern
amb els teus oracles en desordre
Eneida, tu
amb el ramat de cérvols
i l'heroi abatent-los a la petja del mar
un per cada nau
em somieu

Digueu-lo vosaltres
somnia
el dolor genital de les femelles
quan es giren i la vida esdevé pòstuma

limfes
canteu-lo!!!

Nada máis achegado que os musgos
que as árbores espidas
o cantar das augas
pero ti musgo
ti, non me falas
ou son eu quen non escoita?
tería que me tender na pedra ao teu carón
mirar o ceo e só mirar o ceo
deixar que a xeadá abrise un camiño...

ti, inverno
cos teus oráculos en desorde
Eneida, ti
co rabaño de cervos
e o heroe abaténdoos na mallante
un por cada nave
soñádesme

dicídea vós
soños
a dor xenital das femias
cando se volven e a vida muda pòstuma

linfas
cantádea!!!

Jo era una torre
els ocells havien alçat els murs entreteixint els seus cossos
quan em vaig apropar van volar
vaig desitjar que tornessin
vaig doblegar el cos en la resta de llenç mínim
en angle
i vaig preferir els núvols
vaig esdevenir l'agulla que marca l'ombra del sol al bosc
un piulet va trencar l'albada
i caminava pels bulevards de la història
o sentia les campanes de rellotges antics
alguns de pèndol

l'au que no contempla el cercle
la medito

Eu era unha torre
os paxaros ergueran os muros entretecendo os seus corpos
cando me acheguei voaron
desexei que volveran
encartei o corpo no resto de lenzo mínimo
en ángulo
e preferín as nubes
mudei na agulla que marca a sombra do sol no agreste
un chíó rompeu o amencer
e camiñaba os bulevares da historia
ou ouvía as campás de reloxos antigos
algúns de péndulo

a ave que non completa o círculo
medítoa

Des dels mil·lennis
des de les ciutats els déus i els morts
i des d'abans dels temps
un àngel
que té d'alçada
la quarta assenyalada per la mà d'aquell que estimo
va cap al refilet
el rumor calmat de les aigües
el prodigi del groc a les ginestes
es desenrotlla en el visible
davalla i beu en la més gran desemparança

damunt les aigües
els mateixos ocells
l'herba

Desde os milenios
desde as cidades os deuses e os mortos
e desde antes das eras
un anxo
que ten por altura
a cuarta sinalada pola mao daquel que amo
vai cara ao trilo
o rumor quedo das augas
o magnífico do amarelo nas xestas
desenvólvese no visible
desce e bebe no maior desamparo

sobre as augas
os mesmos paxaros
a herba

Com dir-li a aquesta vida
 que està feta d'un bosc i del record d'un arc?
 «sí, és diferent»
 et recolzes al bacó i passa
 com una bellesa de qui admires el vestit
 o com s'ha recollit el cabell,
 totes van venir de lluny
 les vides
 aquesta m'és aliena
 marca la més gran de les distàncies,
 impròpia
 i íntima
 com el caràcter del que escric
 La meva muntura
 s'atura i beu i emmudeix el llenguatge
 a l'altra banda del riu construeix l'ideal
 el seu transitar vagareja pels boscos
 és blanca la veu
 com les begudes blanques
 blanca apocalipsi
 «si poeta és qui s'ha perdut
 i en la seva pèrdua ha tornat a la indigència d'allò natal
 qui llegeix hauria de regressar a la seva nativitat
 muda com una truita de riu
 analfabeta com les pedres i els guerrers trakis
 i aprendre novament en el poema
 en el sil·labari del poema»
 La civilització és un record que s'estén
 se succeeixen les legions
 són possibilitat per a algunes dones
 sort si et volen simia
 o poltra
 o rata
 on hi ha homes hi ha cereal.
 Aquesta vida prospera aquí
 es desperta i al davant té la dorsal meridiana
 pot, efectivament, ser reconeguda pel gos que li ha llepat
 les mans

Como chamarlle a esta vida
 que se compón dunha fraga e a lembranza dun arco?
 «si, é distinta»
 debrúzaste no balcón e pasa
 como unha beldade á que lle admiras o vestido
 ou como prendeu o cabelo,
 todas viñeron de lonxe
 as vidas
 esta éme allea
 marca a maior das distancias,
 impropia
 e íntima
 como o carácter do que escribo
 A miña montura
 detense e bebe e enmudece a linguaxe
 da outra banda do río constrúe o ideal
 o seu discorrer erra nas fragas
 é branca a voz
 como as bebidas brancas
 branca apocalipse
 «se poeta é quen se perdeu
 e na súa perda tornou á indixencia do natal
 quen le debería regresar a súa natividade
 muda como unha troita
 analfabeta como as pedras e os guerreiros tracios
 e aprender de novo no poema
 no silabario do poema»
 A civilización é unha lembranza que se estende
 sucédense as lexións
 son posibilidade para algunhas mulleres
 sorte se te desexan simia
 ou poldra
 ou rata
 onde hai homes hai cereal.
 Esta vida prospera aquí
 acorda e en fronte ten a dorsal meridiana
 pode, efectivamente, ser recoñecida polo can que lle
 lambeu as maos

i fer passar una fletxa sota dotze falçs
 però el seu objectiu no és Ítaca
 s'obre al transport
 cau a la terra
 reflexiva
 només respon davant l'ardor i la cendra dels astres
 Va contestar que sí
 que volia morir al meu costat
 però no en aquell llit
 «llavors, l'antic massís era un cel?
 no, era un turó de condició voltada i celeste»
 quan surten les estrelles Venus s'alça balla i es vessa a la
 flor del castanyer
 Eros li és generatriu
 «la meva ànima ha vessat cera damunt la seva pell
 i ell, alat, semblant al pensament
 s'ha perdut»

e facer pasar unha frecha baixo doce fouces
 pero o seu obxectivo non é Ítaca
 ábrese ao transporte
 cae na terra
 reflexiva
 só responde ante o ardor e a cinza dos astros
 Contestou que si
 que queredía morrer comigo
 pero non nese leito
 «entón, o antigo macizo era un ceo?
 non, era unha lomba de condición abovedada e celeste»
 ao estrelecer Venus álzase danza e derrámase na flor do
 castiñeiro
 Eros élle xeratríz
 «a miña alma derramou cera sobre a súa pel
 e il, alado, semellante ao pensamento
 perdeuse»

La vida no es recorda
 el que recordem és la seqüència d'una pel·lícula
 una dona i una altra i una altra
 s'acosten a qualsevol cap de la Terra
 esperen la resolució d'una batalla
 o el retorn dels naufrags
 que aprendran la lentitud a la carn de les tortugues
 i el cant
 així ho escriu Horaci
tuque testudo resonare septem
callida nervis
dicta'm melodies
 El buit acull tota possibilitat
 aquestes escales
 en pendent
 magnífiques per llençar-se
 com les que ara pugues
 després d'un passeig pel moll d'Odessa
 No es recorden les imatges
 recordes la concordança impossible
 entre les narracions bíbliques
 i els tancs
 que contemples
 la coincidència inversemblant entre els llocs del llibre
 i el rostre de Moshe Dayan
 No es recorden les paraules
 recordes el nom
 vas soterrar-lo on es va alçar l'amor
 el seu rostre és el de la bèstia
 el seu cap nu el teu
 Això és l'albada
 Aquesta la Terra

A vida non se lembra
 o que lembramos é a secuencia dunha película
 unha muller e outra e outra
 achéganse a calquera cabo da Terra
 agardan a resolución dunha batalla
 ou o regreso dos naufragos
 que aprenderán a lentitude na carne das tartarugas
 e o canto
 así o escribe Horacio
tuque testudo resonare septem
callida nervis
dítame melodías
 O baleiro acolle toda posibilidade
 estas escaleiras
 pinas
 magníficas para tirarse
 como as que agora sobes
 logo dun paseo polo peirao de Odessa
 Non se lembran as imaxes
 lembrás a concordanza imposible
 entre as narracións bíblicas
 e os tanques
 que contemplas
 a coincidencia inverosímil entre os lugares do libro
 e o rostro de Moshé Dayán
 Non se lembran as palabras
 lembrás o nome
 soterráchelo onde se alzou amor
 o seu rostre é o da besta
 a súa cabeza espida a túa
 Isto é o amencer
 Esta a Terra

El que vam sembrar brota
els hibiscs, els gessamins, les glicines
s'enfilen per les tanques
i els sepulcres
Així floreixen els cadàvers
i el deute inaudit
així et dic a tu
«hem de pagar les flors»
i les campanes que són de bronze i murmuren
la respiració, els somnis
la mort

*

Somiem la vida
després
vivim els arguments
en el sentit de trames, ordit o laberints

hi havia els ocells
es van allunyar quan va arribar la druida per viure en el
llenç nu,
com el vol dels ratpenats eren els miralls de l'aire
la precisió, la velocitat dificultava fixar-los a la retina

dins dels ulls es cria la llum
una cobra blanca
va cap a les imaginacions de la veu
gràmmata
si narres el record
o els estremiments de la mà que les fa servir
les lletres
elles la cendra d'una combustió

memòria
les muses ballem per a tu
no ens obliguis al discurs

O sementado agroma
os hibiscos, os xasmíns, as glicinias
aganchan os valos
e as sepulturas
Así florecen os cadáveres
e a débeda inaudita
así che digo a ti
«temos que pagar as flores»
e as campás que son de bronce e bisban
a respiración, os soños
a morte

*

Soñamos a vida
despois
vivimos os argumentos
no senso de tramas, urdirme ou labirintos

eran os paxaros
afastáronse cando chegou a druída para vivir no lenzo
espido,
como o voo dos morcegos eran os espellos do aire
a precisión, a velocidade dificultaba fixalos na retina

dentro dos ollos críase a luz
unha cobra branca
vai cara ás imaxinacións da voz
grámmata
se narras a lembranza
ou os estremeceres dunha mao que as usa
as letras
sendo elas a cinza dunha combustión

memoria
as musas danzamos para ti
non nos obrigues ao discurso

no ens obliguis a la llei
ballem per a tu
per a la llum
per al part

**

No recordo la creació del planeta
Sí l'herba i una i altra
un territori ple d'arbres que somien l'aigua
i aquí i allà una avantpassada
a qui jo sóc gairebé idèntica
però ella i jo no ens coneixem
El que més s'allunya de la propietat
el que és impropï
això és la vida

non nos obrigues á lei
bailamos para ti
para a luz
para o parto

**

Non lembro a creación do planeta
si a herba e unha e outra
un territorio inzado de árbores que soñan a auga
e aquí e acolá unha devanceira
á que eu son case idèntica
pero ela e mais eu non nos coñecemos
O máis afastado da propiedade
o impropio
iso é a vida

La lluna al final de la nit
al seu zenit les estrelles sobre la terra
i al lluny els turons
i més lluny els turons
és la teva absència, mare, qui fa anar el bisturí
la ferida és tan lenta a la pedra que no se sent ni tan sols a
la tomba
vull tenir els cabells blancs
vull envellir

les pomes
brotades en el ventre com en una pintura
les percebo sense sensibilitat
en elles, en l'ascensió
es produeix el paradís
i l'escena d'Eva

les estacions mai no van ser climàtiques
més aviat la contemplació de l'acer a les vies
el vertigen del viaducte
i les aigües d'un riu

sense amazona sense genet va l'egua
la veu
que arrossega l'escriptura

jo sóc el cavall

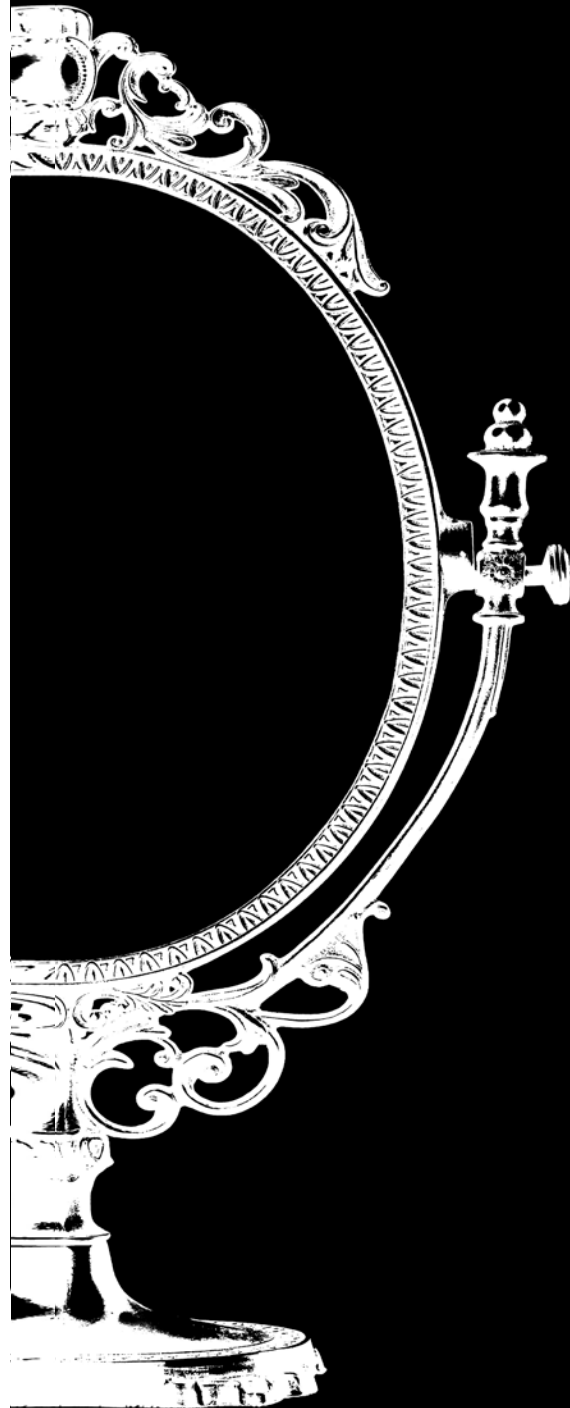
A lúa ao final da noite
no seu cénit as estrelas sobre a terra
e ao lonxe as lombas
e máis lonxe as lombas
é a túa ausencia, madre, quen manexa o bisturí
a ferida é tan lenta na pedra que nin na tumba se sente
quero ter os cabelos brancos
quero envellecer

as mazás
brotadas no ventre como nunha pintura
percíboas sen sensibilidade
nelas, na ascensión
prodúcese o paraíso
e a escena de Eva

as estacións nunca foron climáticas
máis ben a contemplación do aceiro nas vías
a vertixe do viaduto
e as augas dun río

sen amazona sen xinete vai a egua
a voz
que arrastra a escritura

eu son o cabalo

Francis Sánchez

Ceballos, Ciego de Ávila, Cuba, 1970

Escric poesia, assaig, narrativa, i faig poesia visual. A més, també he practicat el periodisme. Vaig publicar els meus primers versos als onze anys en revistes. La meva *opera prima*, el poemari *Revelaciones atado al mástil* (1996), fou finalista del Premio Nacional de la Crítica.

Sempre m'ha interessat fer una poesia personal, sustentada en la tradició universal, qüestionadora i experimental, que es decantà dels clixés nacionalistes imposats des de l'oficialitat política o les modes.

El meu primer llibre de relats, *Reserva federal* (2002), es va publicar enmig de tensions amb la Seguretat de l'Estat, que no aprovava una al·lusió a Fidel Castro en una de les meves ficcions. Com a conseqüència d'aquests fets —tan dolorosos que mai no he gosat contar-los— va morir el meu millor amic, d'un infart, poc després de quedar exposat com a informant de la policia.

He publicat diversos llibres d'assaig, la majoria amb la meva esposa, la poeta Ileana Álvarez. Altres poemaris: *Música de trasfondo* (2001), *Luces de la ausencia mía* (2002), *Caja negra* (2006), *Extraño niño que dormía sobre un lobo* (2006), *Epitafios de nadie* (2008), *Textos muertos* (2015) i *Llamadme libertad* (2017).

L'any 2005 vaig fundar una revista pròpia, en un país on el periodisme independent està prohibit. Aquesta revista, *Árbol Invertido* (www.arbolinvertido.com), tal com indica el seu nom, consistia en una defensa del dret a la llibertat d'expressió, a ser i a expressar-me de manera diferent.

La primera mostra de poesia visual que vaig fer va ser *Cicatrices* (2015), en una galeria independent improvisada a casa d'una amiga a l'Havana. Aleshores, per les connotacions ideològiques de les meves obres visuals, vaig rebre amenaces de presó.

Tot el meu treball sempre va atreure el rebuig de les autoritats i, finalment, la persecució de la policia política, en contra meu i contra la meva família, especialment la meva esposa. Això es va agreujar el 2018. Vàrem haver de sortir del país, arribàrem a Madrid el darrer dia de juliol d'aquest any i només vint-i-un dies després va morir la meva mare amb el meu nom als llavis, en el poble on va portar-me al món.

Límits

Sóc el cor afartat de Stephane Mallarmé:
reliquia nocturna;
llenç de pur nervi, contra Déu oblidat,
gràcil sobre el corrent
embriaguesa de la soledat.
I encara en sent un altre, meu, hostil.
A ell crit entre la mudable
esplendor de les ombres:
Tu, sent-los cantar,
són els mariners,
no arriben, parteixen!

Límites

Soy el atiborrado corazón de Stephane Mallarmé:
reliquia nocturna;
lienzo de puro nervio, contra Dios olvidado,
grácil sobre la corriente
embriaguez de la soledad.
Y aún siento otro, mío, hostil.
A él grito entre el mudable
esplendor de las sombras:
¡Tú, óyelos cantar,
son los marineros,
no arriban, sino parten!

Telescopi

Vaig veure-ho tot negre. L'esfera de buit era densa com un metall copejat i no hi havia espai per a passar una paraula. Quelcom es movia per inèrcia dins del meu pensament. Quelcom eternament més insignificant que el punt d'una estrella.

Grial

Sóc aquí ara.

És l'únic significatiu.

Tot allò que ha estat a punt d'ocórrer es distribueix com una grapada de terra en l'agabellament dels meus ulls. Torna l'aire ple. El meu fill mirava el fons tèrbol de la meva fossa amb el dubte de llançar-hi una mínima flor. És inevitable i va passar fa massa temps.

Telescopio

Vi todo negro. La esfera de vacío era densa como un metal golpeado y no había espacio para pasar una palabra. Algo se movía por inercia dentro de mi pensamiento. Algo eternamente más insignificante que el punto de una estrella.

Grial

Estoy aquí ahora.

Es lo único significativo.

Todo lo que ha estado a punto de ocurrir se distribuye como un puñado de tierra en la agarradura de mis ojos. Vuelve el aire lleno. Mi hijo miraba el fondo turbio de mi fosa con la duda de lanzar una mínima flor allí. Es inevitable y sucedió hace demasiado tiempo.

Cor de l'arpista

perfectes oïdors, acostin-se
al meu tauló, simfonia en argenços.
la mort és una feina que no cansa.
no mor aquest cansament que treballa per mi
de la tardor al molar, del patriotisme al somni.
bufa l'entretall a l'arbre contra la lent
i puc veure i tenc en la mà aquesta flor
que ha esperat un vell discurs vora la foguera.
sigui neta la meva náusea, tapi la sortida del sol
en lloc de la guspira que es desprèn del dorment.
la forma pujarà, sí tornarem al camí
sense bàscula d'alleujaments de l'ull en nit nova,
sense més llum per a esverar murmuris del camí
–aguantaré el silenci
de la meva flor
altra vegada tan mesurat i escampadís
com por de serpents confinada al desert.
¿sí, veritat que és sant el buit
del cor? ¿veritat que fregues la por
de tenir el teu cap tallat en un armari?
la carn de la flor no descansa en els seus laberints.
pots vèncer la porta que dona a l'ansia del perfum
sense veu amb què embolicar la seva atrocitat.
només és mig quilogram de carn
passat pel fred, i salva: forat on deixar la mà
després d'escriure per què el fred omple, per exemple.
mengin el meu cor que no adoptà altra burla
quan es consumia en els platets
de la balança. guies
joves que s'afilien en les utilitats
–vidre bla de l'orella,
música desesperadament afora–,
la meva mà és aquest idioma que crema devora la flor.

Corazón del arpista

perfectos olores, acérquense
a mi madero, sinfonía en adarmes.
la muerte es un trabajo que no cansa.
no muere este cansancio que trabaja por mí
del otoño al molar, del patriotismo al sueño.
sopla la cortadura al árbol contra el lente
y puedo ver y tengo en mi mano esta flor
que ha esperado un viejo discurso junto a la hoguera.
sea limpia mi náusea, cubra el amanecer
en lugar de la chispa que se desprende del durmiente.
la forma va a subir, sí volveremos al camino
sin báscula de alivios del ojo en noche nueva,
sin más luz para azorar murmullos del camino
–sostendré el silencio
de mi flor
otra vez tan medido y esparcible
como miedo de sierpes confinado al desierto.
¿sí, verdad que es santo el vacío
del corazón? ¿verdad que rozas el miedo
a tener tu cabeza tallada en un armario?
la carne de la flor no descansa en sus laberintos.
puedes vencer la puerta que da al ansia del perfume
sin voz con que envolver su atrocidad.
sólo es medio kilogramo de carne
pasado por el frío, y salva: hueco donde dejar la mano
después de escribir por qué el frío llena, por ejemplo.
coman mi corazón que no adoptó otra burla
cuando se consumía en los platillos
de la balanza. guías
jóvenes y afilados en las utilidades
–vidrio blando del oído,
música desesperadamente afuera–,
mi mano es este idioma que arde junto a la flor.

Vertical

mai no aprenguis a defensar-te
de les branques que no t'aguanten.
així, com jo ho vaig aprendre,
amb l'agonia del firmament
sobre la llacuna,
mai.

Vertical

jamás aprendas a defenderte
de las ramas que no te sostienen.
así, como yo lo aprendí,
con la agonía del firmamento
sobre la laguna,
jamás.

RECLAM

dona'm la xifra de ferro amb què has de travessar-me
les cames, les paraules nusoses.
dec haver estat el nin que fuig de la mort de son pare
com si hagués tirat una pedra.
i tenc dret a mirar-me més avall dels genolls.
tenc dret a no comprendre
en quin segon, en quin capvespre
aqueixa fulla menuda del ganivet serà un peix
exultant entre les banderes.
amb quines mirades estan foses les gerres, les cel·les.
darreries esdrúixolament obeses. on s'esmola
el meu alè. quins ossos varen anar a sargir
aquests nombres de què està carregat l'aire.
dona'm la paciència del lladre
per espiar els meus pecats.
unir-los en lingots.
t'ho jur, sirgador que hales el teu arbre de ferotges veles
a través de l'aiguamoll, vaig ser jove, jo també
vaig tenir un oceà on no cabia l'espalla de la meva al·lota.
vaig ajuntar en el forat del meu front tots els llebrers sense ombra,
totes les mentides, creu-me, per la meva mà
pujava aquell ofec perfecte del colom a
l'altar. Galàxia anuent de sang com una bossa
de monedes que suren sobre el riu obscur. i podia
palpar-se la seva incertesa en el vent.
podia obrir-se una porta.
res d'allò que he maleït a la meva esquena
embota una cerimònia del pany entranyable.
estén-me la xifra de ferro. una tassa de te fred.
qualsevol herba acabada de tallar.
he llançat una pedra al mar. i ara esper per tu.
perquè venguis darrere a vendre els teus vidres. el pegat
de la teva rialla indefensa millor que un bigoti gruixat
embarrat a les puntes.
la meva valentia es redueix a estar davall el llamp del son,

SEÑUELO

dame la cifra de hierro con que vas a atravesarme
las piernas, las palabras nudosas.
debo haber sido el niño que huye de la muerte de su padre
como si hubiera lanzado una piedra.
y tengo derecho a mirarme de las rodillas para abajo.
tengo derecho a no comprender
en qué segundo, en qué tarde
esa hoja menuda del cuchillo será un pez
exultante entre las banderas.
con qué miradas están fundidas las jarras, las celdas.
postrimerías esdrújulamente obesas. dónde se aguza
mi aliento. qué huesos fueron a zurcir
estos números de que está cargado el aire.
dame la paciencia del ladrón
para espiar mis pecados.
unirlos en lingotes.
te lo juro, sirgador que halas tu árbol de feroces velas
a través de la ciénaga, yo fui joven, yo también
tuve un océano donde no cabía la espalda de mi muchacha.
junté en el hueco de mi frente todos los galgos sin sombra,
todas las mentiras, créeme, por mi mano
iba subiendo aquel ahogo perfecto de la paloma en
el altar. anuente galaxia de sangre como una bolsa
de monedas flotando sobre el oscuro río. y podía
palparse su certidumbre en el viento.
podía abrirse una puerta.
nada de lo que he maldecido a mis espaldas
embota una ceremonia de la cerradura entrañable.
extiéndeme la cifra de hierro. una taza de té frío.
cualquier hierba recién cortada.
he lanzado una piedra al mar. y estoy esperando por ti.
porque vengas detrás a vender tus cristales. el parche
de tu risa indefensa mejor que un grueso bigote
embarrado en las puntas.
mi valentía se reduce a estar bajo el relámpago del sueño,

i caure, t'ho jur, caure amb totes les armadures
de la memòria a través de les marques de pluja.
meu és el crim últim dins del silenci morbós
que tamborineig amb els nusos dels dits. meves la calç i la paret
donada als ossos. quan arriba el jutge d'aigües
embolicat en interjeccions.
meus. perquè no hi haurà altra bufalaia volant fins al graner.
perquè on faltava pell, vaig oblidar les trampes
per a l'hivern, i vaig riure.
voldria poder endur-me el meu silenci a la boca
o a la mà encara més petita.
lluir la gorra inclinada de l'orfe que s'asseu
al tall del carrer. així. desafiar, emmotlar-me a l'aire
rovellat de l'illa inesperadament com al vidre
d'augment d'una càmera.

y caer, te lo juro, caer con todas las armaduras
de la memoria a través de las marcas de lluvia.
mío es el crimen último dentro del silencio morboso
que tamborileo con los nudillos. mías la cal y la pared
dada a los huesos. cuando llega el juez de aguas
envuelto en interjecciones.
míos. porque no habrá otra pavesa volando hasta el granero.
porque donde faltaba piel, olvidé las trampas
para el invierno, y reí.
quisiera poder llevarme mi silencio a la boca
o a la mano aún más pequeña.
lucir la gorra ladeada del huérfano que se sienta
en el filo de la calle. así. desafiar, amoldarme al aire
herrumbroso de la isla inesperadamente como al cristal
de aumento de una cámara.

ATLES

he acceptat el meu cos. màquina greixosa on són acorats de manera minuciosa els plausibles gorrións. aquestes gavines esguerrades que només anuncien horitzons esclafats contra la terra artificial del jardí. l'he deixat créixer. aixecava el pis. cruiava de manera sorda les parets.

onsevulla jo fugia, partia al davant, i el pressentia. dins de la meva memòria, sempre irradiava per davant meu amb l'autosuficiència d'un turó per acollir el desfogament de dos exèrcits després de jornades llargues d'ostracisme, boira i ràbia. sense adonar-me'n, reunia, arrabassava les meves primeres armes en els seus pendents abruptes.

vaig sortir a fora, i vaig mirar-lo des de dalt. va feixuc com una carreta carregada de carbó. vendran a cercar-lo. pagaran els seus geys i les seves llagues amb abismes talats i sonants. i no tendré on amagar-lo. no hi haurà una sola mort en la meva vida que sembli de la seva mida. ni una pèrdua sola, ni una creu buida hi haurà, que apuntali el midó de les meves nits, que el justifiqui.

ATLAS

he aceptado mi cuerpo. máquina grasienta donde son descorazonados minuciosamente los plausibles gorriónes. esas gaviotas tullidas que sólo anuncian horizontes aplastados contra la tierra artificial del jardín. lo he dejado crecer. levantaba el piso. agrietaba sordamente las paredes.

donde quiera que yo huía, marchaba al frente de él, presintiéndolo. dentro de mi memoria, siempre irradiaba por delante de mí con la autosuficiencia de una colina para acoger el desfogue de dos ejércitos tras largas jornadas de ostracismo, niebla y rabia. sin darme cuenta, reunía, arrancaba mis primeras armas en sus pendientes abruptas.

salí afuera, y lo miré desde arriba. es torpe como una carreta cargada de carbón. vendrán por él. pagarán sus jorobas y sus llagas con abismos talados y sonantes. y no tendré dónde esconderlo. no habrá una sola muerte en mi vida que parezca de su tamaño. ni una pérdida sola, ni una cruz vacía habrá, apuntalando el almidón de mis noches, que lo justifique.

Porta al balcó

sent a través del meu cos el buit còsmic.
el meu cos rebenta al fons, pedra al pou.
per sobre el cap tremola l'arbre del caos
en un nombre perfecte, arbre de llums vives.

he sortit a la nit, a observar les estrelles
com un rei destronat que parla a la seva cort
per darrera vegada.

“m'espera al final de la casa
una vida petita i grisa com un escorpi”.

vaig llençar el most agre de la veritat submisa.
en lloc de fer distàncies, mal actor, he patit.
es corre el maquillatge, es desgela heroisme hereditari
entre província insulsa i aigua falsa.

m'he deixat inundar pel meu dolç verí.
som tan feliç com pot ser-ho un ésser viu.
però no aplica ús ni canvi aquesta moneda.
però no existeix el circ, insondable teatre
on el meu fill –la seva rialla gran– ompli l'ombra.

sota intermitències d'estrelles potser mortes
expandesc jocs malabars, defens entre els meus dits
la gota de la seva rialla: “¿com atènyer-la un dia
aquí

sense que mai
deixi desprendre's?”

ciudadella ostentosa fa voltes en el llit
de l'aurora latent, mentre es concentra en la superfície,
mentre es corromp l'aigua d'Heràclit
fixa en una bombolla com el meu cor
–de noms tan gastats per l'ús.

a la meva esquena, dins aquesta casa, es doblega
l'arbre silenciós de les constel·lacions.

Puerta al balcón

oigo a través de mi cuerpo el vacío cósmico.
mi cuerpo estalla al fondo, piedra al pozo.
por sobre la cabeza tiembla el árbol del caos
en un perfecto número, árbol de luces vivas.

he salido a la noche, a observar las estrellas
como un rey destronado que le habla a su corte
por última vez.

“me aguarda al final de la casa
una vida pequeña y gris como un alacrán”.

deseché el mosto agrio de la verdad sumisa.
en vez de hacer distancias, mal actor, he sufrido.
se corre el maquillaje, se deshíela heroísmo hereditario
entre provincia insulsa y agua falsa.

me he dejado inundar por mi dulce veneno.
soy todo lo feliz que un ser vivo puede ser.
pero no aplica uso ni cambio esta moneda.
pero no existe el circo, insondable teatro
donde mi hijo –su risa grande– llene la sombra.

bajo intermitencias de estrellas quizás muertas
expando malabares, defiando entre mis dedos
la gota de su risa: “¿cómo un día alcanzarla
aquí

sin que jamás
deje de desprenderse?”

ciudadela ostentosa da vueltas en el lecho
de la aurora latente, mientras se concentra en la superficie,
mientras se corrompe el agua de Heráclito
fija en una burbuja como mi corazón
–de nombres tan gastados por el uso.

a mis espaldas, dentro de esta casa, se dobla
el silencioso árbol de las constelaciones.

De seques fulles...

de seques fulles
sorgeix la flama efímera
que m'escalfa.

Adormit riu...

adormit riu,
el meu amor l'abriga; poden
sortir-me urpes.

Gàbia sense ocell...

gàbia sense ocell
renta i sargeix ma mare;
a una besada, canta.

De secas hojas...

de secas hojas
surge la llama efímera
que me calienta.

Dormido ríe...

dormido ríe,
mi amor lo abriga; pueden
salirme garras.

Jaula sin pájaro...

jaula sin pájaro
lava y zurce mi madre;
a un beso, canta.

GRAN CARPA

Som artistes d'un circ que ja va passar, fill. Tot el que intentam retenir, tot el que amidam amb la paraula es mou sobre un silenci prim, quasi transparent, abans de saltar per un zero en flames. És una vella tradició familiar.

Una germana de la teva padrina, amb menys de vint anys, va recórrer el poble nua, llavors va escapar en un esbart d'il·lusionistes, i no va tornar fins que no va haver empès un home per un barranc. Ell, l'havia convidada a la seva cabana en veure-la ballar sobre una esfera, però enmig de la camada sembla que va tenir por i la va amenaçar amb una navalla. Ma mare se'n va anar a l'Havana a treballar amb una sola muda de roba; amb una sola esperança de ser tocada per una lletra de neó, va treure llustre als mosaics i a les culleres agenollada en els seus ulls més negres que les pedres del riu.

Ton pare intentava segar l'herba en els tarongerars per a vendre-la als cotxers, encara que a l'alba tot just obtenia un coneixement simple, que no era prou per recuperar el que havia invertit: sentir que la rosada és una, immens fill bastard, però l'herba no. Hi ha molts tipus d'herba, com la que substitueix les cordes vocals d'un home en el congest, i com una altra molt tendra que és l'única de la qual s'alimenten els cavalls de la ciutat, la qual no vaig trobar mai.

Som domadors d'animals famolencs que no han dormit en tota la nit. Engolim torxes. Descansen un poquet en la contemplació de blancors espesses com espines.

Ens han tancat vius en un taüt, ens han tallat en set estoigs de butxaca que no sabem tornar a afegir. Les nostres mans apareixen al lloc dels peus, el cap ocupa el baix ventre. I, com si no fos suficient el caos d'aquesta soledat, les nostres caixes petites, disperses entre el públic, les travessen amb espases. ¿El dolor deu ser el secret més gran, la trampa que encara articula aquesta explosió dels sentits, tancat amb

GRAN CARPA

Somos artistas de un circo que ya pasó, hijo. Todo lo que intentamos retener, todo lo que medimos con la palabra se mueve sobre un silencio delgado, casi transparente, antes de saltar por un cero en llamas. Es una vieja tradición familiar.

Una hermana de tu abuela, con menos de veinte años, recorrió desnuda el pueblo, luego escapó en una bandada de ilusionistas, y no regresó hasta haber empujado a un hombre por un barranco. Aquel, la había invitado a su choza al verla bailar sobre una esfera, pero a mitad del trillo parece que sintió miedo y la amenazó con una navaja. Mi madre se fue a trabajar a La Habana con una sola muda de ropa; con una sola esperanza de ser tocada por una letra de neón, extrajo el brillo a los mosaicos y a las cucharas hincándose de rodillas en sus ojos más negros que las piedras del río.

Tu padre intentaba segar hierba en los naranjales para vendérsela a los cocheros, aunque al amanecer apenas obtenía un conocimiento simple, que no alcanzaba para recuperar lo invertido: sentir que el rocío es uno, inmenso hijo bastardo, pero la hierba no. Hay muchos tipos de hierba, como la que sustituye las cuerdas vocales de un hombre en el desfiladero, y como otra muy tierna que es la única de que se alimentan los caballos de la ciudad, a la que nunca encontré.

Somos domadores de animales hambrientos que no han dormido en toda la noche. Tragamos antorchas. Descansamos brevemente en la contemplación de blancuras espesas como espinas.

Nos han encerrado vivos en un ataúd, nos han cortado en siete estuches de bolsillo que no sabemos volver a unir. Nuestras manos aparecen en el lugar de los pies, la cabeza ocupa el bajo vientre. Y, como si no fuera suficiente el caos de esta soledad, a nuestras pequeñas cajas dispersas entre el público las atraviesan con espadas. ¿El dolor debe ser el

clau en un altre cofre? Tot just dubtam si la por serà nostra o serà també una altra ficció.

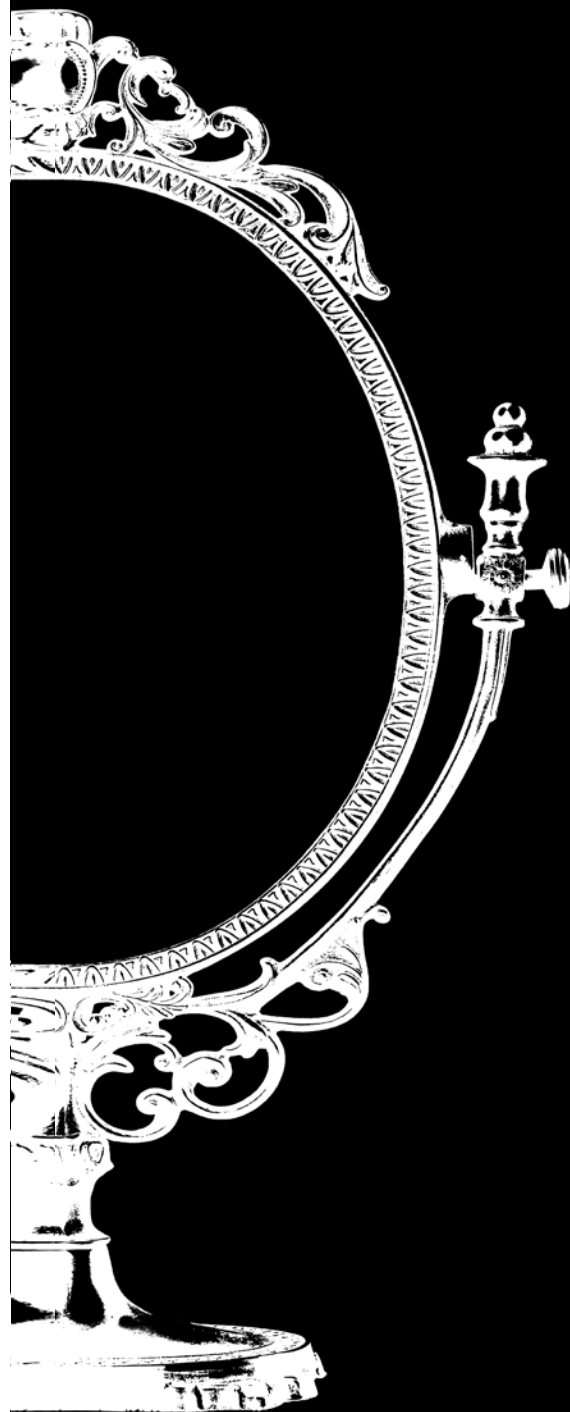
Som artistes de circ, fill. Els hereus d'una estranya alegria, amb un desig irreprimible de marxar al desterrament.

Crec que ja mai no perdre el costum de mirar-te a l'estómac –quan tanques els ulls–, per a comprovar si a sota teu encara vibra aquesta corda transparent.

mayor secreto, la trampa que aún articula esta explosión de los sentidos, puesto bajo llave en otro cofre? Apenas dudamos si el miedo será nuestro o será también otra ficción.

Somos artistas de circo, hijo. Los herederos de una extraña alegría, con un deseo irreprimible de marchar al destierro.

Creo que ya nunca perderé esta costumbre de mirarte al estómago –cuando cierras los ojos–, para comprobar si debajo de ti aún vibra esa cuerda transparente.

Castillo Suárez

Alsasua, 1976

Llicenciada en Filologia Basca, treballa com a tècnica d'eusquera de l'administració local. És acadèmica corresponent de la Reial Acadèmia de la Llengua Basca-Euskaltzaindia des del 2013. Ha guanyat dues vegades el concurs de poesia de l'Ajuntament de Pamplona amb els poemaris *Amodio galduak* [Amors perduts] (1999) i *Bitaminak* [Vitamines] (2000), i dues altres el premi Ernestina de Champourcín, que convoca la Diputació d'Àlaba, amb les obres *Iragarki merkeak* [Anuncis econòmics] (2000) i *Madarikazioa* [Maledicció] (2003). Els darrers anys, a més de diferents volums de literatura infantil i articles d'opinió, han arribat a les llibreries sis llibres de poesia d'aquesta poetessa navarresa, qui només escriu en llengua basca: *Mugarri estaliak* [Fronteres ocultes] (Susa, 2000); *Spam poemak* [Poemes spam] (Elkar, 2004); *Bala hutsak* [Bales buides] (Elkar, 2006); *Souvenir* (Elkar, 2008), escrit amb l'ajut de la beca Joseba Jaka de la Fundació Elkar; *Urtebetetze festa* [Festa d'aniversari] (Elkar, 2012) i el poema il·lustrat *Zerua berun* [Cel plomís] (Mezulari, 2014), guanyador del premi Peru Abarka d'àlbums il·lustrats per a persones adultes. En aquests moments està enllestit el seu darrer llibre de poemes anomenat *Irautera* [Permanència] (Elkar, 2019). Actualment governa el blog de literatura *Iparraldeko neska*.

Sense tu i en contra meva

Follar amb tu és viatjar a un prat d'herba sense segar.
Contar inútilment els avets americans. No sentir res més
que el bestiar. Voldria ser tan deslleial com l'arbre que
floreix a l'hivern, però pas els dies fermada al tall de la
teva boca.

No deix partir els que se'n volen anar. En canvi, anit
passada em vas dur al teu llit per dir-me adéu. Avui matí
m'has duit allà on és el meu cotxe, però he quedat dins una
casa sense cortines. Nua. Sense tu i en contra meva.

Zu gabe eta nire kontra

Ebaki gabeko belaze batera bidaiatzea da zurekin larrua
jotzea. Izei amerikarrak alferrik zenbatzea. Azienda
besterik ez entzutea. Neguan loratzen den arbola bezain
desleiala izan nahi nuke, baina zure ahoaren orbainari
lotuta ematen ditut egunak.

Ez diet joan nahi dutenei joaten uzten. Bart, ordea, zure
ohera ekarri nauzu agur esatera. Goizean eramane nauzu
nire autoa dagoen tokira, baina ni errezelik gabeko etxe
batean geratu naiz. Biluzik. Zu gabe eta nire kontra.

És millor no demanar si ens estimen

És millor no deixar res: els mobles, els fills, els escrits, els pinars, les fotos. És millor no demanar res. Si ens estimen o no, perquè només els que estimen saben viure sense amor; limitant-lo i eliminant-lo.

La propera vegada et demanaré el següent: que marquis el meu cos, tal com fas amb els arbres abans de fer-los caure. Per no haver de demanar res. Per no haver d'oblidar res i d'aquesta manera no haver de portar-lo un altre cop a la memòria. Fes-me una marca rosa al pit, d'un extrem fins a l'altre.

Esperaré durant mesos. Com un avet Douglas, assecant-me. A la frontera entre el passat i el present. A les neus sense trepitjar. Perquè el que no conec no em fa mal.

Hobe da ez galdetzea maite ote gaituzten

Hobe da ezer ez uztea: altzariak, seme-alabak, idatziak, pinudiak, argazkiak. Hobe da ezer ez galdetzea. Maite gaituzten ala ez, maite dutenek bakarrik dakitelako maitetasunik gabe bizitzen; hura zedarritzen eta akabatzen.

Hurrengo aldian honako hau eskatuko dizut: nire gorputza marka dezazula, zuhaitzak bota aurretik markatzen dituzun bezala. Ezer ez galdetzeko. Ezer ez ahazteko eta horrela berriz ez gogora ekartzeko. Marka arrosa bat egidazu bularrean, ertz batetik bestera.

Hilabeteetan zain egongo naiz. Douglas izei bat bezala, lehortzen. Iraganaren eta orainaren arteko mugan. Zapaldu gabeko elurretan. Ez dakidanak ez didalako minik eginen.

Floc de neu

Hi ha persones que són com els flocs de neu.
Formoses, fredes, aquelles que desapareixen quan ens toquen.

Elur maluta

Badira elur maluten gisakoak diren pertsonak.
Ederrak, hotzak, gu ukitutakoan desagertzen direnak.

Quan comença un instant a tornar record

Saps que no tenc res entre els braços.
Tu ja saps el que hi ha entre els meus coàguls.
No vull res millor.
No vull altra cosa.
Els fills no nats ens uneixen.
Els dols infinits pels qui no vàrem conèixer.
Però tu i jo no som nosaltres.
Mai vàrem esser nosaltres.
Dues parets dretes que va deixar l'incendi, res més.

D'ençà que estic tallada en dues parts visc al tall errat.
Volent saber quan comença un instant a tornar record.

Noiz hasten da une bat oroitzapen izaten

Zuk badakizu ezer ez dudala besoen artean.
Zuk badakizu zer dagoen nire odolbilduen artean.
Nik ez dut nahi hoberik.
Nik ez dut nahi besterik.
Jaio ez diren haurrek lotzen gaituzte.
Ezagutu ez genituenekiko dolu amaigabeak.
Baina zu eta ni ez gara gu.
Ez ginen inoiz gu izan.
Suteak zutik utzitako bi pareta, besterik ez.

Bitan zatitua nagoenez geroztik okerreko zatian bizi naiz.
Jakin nahirik noiz hasten den une bat oroitzapen izaten.

Eucaliptus

Quan veig els eucaliptus
a la vorera del camí
sé que em duràs a ca teva.
Que t'adormiràs al bell mig del llit,
i, de matí, quan facis llenya,
seràs damunt meu
amb cada cop de destrat,
sense moure't,
perquè no hi fugi,
i no aparegui un ca mort
a la vorera de l'autopista.

Eukaliptoak

Eukaliptoak ikusten ditudanean
bide bazterrean
badakit zure etxera eramango nauzula.
Ohearen erdian hartuko duzula lo,
eta, goizean, egurra egitean,
aizkorakada bakoitzean,
nire gainean egongo zarela,
mugitu gabe,
ihes egin ez dezadan,
eta hildako zakur bat
agertu ez dadin autobide bazterrean.

Enyorança

Som un cabirol
travessant un camp quan clareja.
Seria suficient dir que m'estimes
per a deixar de trotar,
però gelada negra és el teu silenci.
No m'acostum a la solitud.
Conta'm un mal
i compareixeré al teu dormitori perquè em tapis.
Dóna'm una nit
i et mostraré
que l'amor no és optatiu.
Ven-me un terreny
i ens provarem l'un a l'altre
que els nostres cors
no pertanyen a ningú.
Fes-me un tancat
i prendrem la mida a la nostra desesperança.
Som un cabirol ferit pel fils de ferro.
Sé el que som perquè m'ho han dit les teves carícies.

Itzulmina

Orkatza naiz
goizaldean soroa gurutzatzen.
Maite nauzula esatea
nahikoa litzateke trostan ez jarraitzeko,
baina izotz beltza da zure isiltasuna.
Ez naiz laketzen bakardadera.
Min bat kontaidazu
eta zure logelara agertuko naiz estal nazazun.
Gau bat emadazu
eta erakutsiko dizut
maitetasuna ez dela hautazkoa.
Lursail bat salduidazu
eta frogatuko diogu elkarri
gure bihotzak ez direla inorenak.
Hesi bat egidazu
eta neurria hartuko diogu
gure etsiari.
Orkatza naiz txarrantxak zauriturik.
Zure ferekek esanda dakit banaizena.

Vaig néixer en un indret on no hi ha mar

Vaig néixer en un indret on no hi ha mar:
era un castanyer enmig de les acàcies.
Vaig perdre la infància abans d'hora
i vaig créixer entre els llibres dels pares.
Voldria ser d'un lloc de l'altre costat de la frontera,
estimar més els que m'estimen.
Saber diferenciar
els arbres autòctons i els invasors,
la necessitat i el desig,
la compassió i el sexe.
Escriure un poema que no parli de tu.

Itsasorik ez den lekuan jaio nintzen

Itsasorik ez den lekuan jaio nintzen:
gaztainondoa nintzen akazien artean.
Haurtzaroa aldez aurretik galdu
eta gurasoen liburuen artean hazi nintzen.
Mugaz bestaldeko toki batekoa izan nahi nuke,
areago maitatu maite nautenak.
Bertako zuhaitzak eta inbaditzaileak
bereizten jakin,
beharra eta desira,
gupida eta sexua.
Zuri buruzkoa ez den poema bat idatzi.

Un niu de processionària

T'estim

perquè no coneixes el meu present,
perquè no vols saber del meu passat
i perquè no seràs al meu futur.

De fet, amb la teva edat
ningú no guarda el cor complet,
i amb la meva sé
que el sexe sempre ens duu
als llocs errats.

Tens pins negres al fons dels ulls;
jo un niu de processionària dins la matriu.

Prozesionaria habia bat

Maite zaitut

ez duzulako nire iragana ezagutzen,
ez duzulako nire orainaz jakin nahi
eta ez zarelako nire etorkizunean egongo.

Izan ere, zure adinarekin
inork ez du bihotza osorik gordetzen,
eta nirearekin badakit
sexuak beti eramaten gaituela
okerreko tokietara.

Pinu beltzak dituzu begien hondoan;
nik prozesionaria habia bat umetokian.

Siamesos

Sé quantes cançons hi ha
des del meu llit fins al teu.
No som res més que el temps
que em queda a la teva cambra.
Som siamesos quan agafam la son.
Qualque dia ens esquinçarem la pell,
però,
mentrestant,
respiram les mateixes pors.

Siamdarrak

Badakit zenbat kanta dauden
nire ohetik zureraino.
Zure logelan geratzen zaidan denbora
besterik ez naiz.
Siamdarrak gara lo hartzen dugunean.
Elkarri azala urratuko diogu egunen batean,
baina,
bitartean,
beldur berberak arnasten ditugu.

Aucells errants

Quan permet a un desconegut que m'agafi la mà
en un bar
sé que després m'aferraré a la seva esquena,
que els aucells errants que ha fet perdre la boira
em prendran el pit.
No he guanyat mai una lluita contra un començament.
No he mostrat mai cap ferida a un desconegut.
Els aucells trobaran la sortida
si inventen una altra paraula
per a definir la solitud.

Txori herrariak

Taberna batean
ezezagun bati eskutik heltzen uzten diodanean
badakit ondotik bere bizkarrari lotuko natzaiola,
lanbroak galarazitako txori herrariak
hartuko dizkidatela biriak.
Ez dut inoiz hasiera baten kontrako borrokarik irabazi.
Ez diot inoiz ezezagun bati zauririk erakutsi.
Bakardadearen berri emateko
beste hitz bat asmatzen badute
aurkituko dute irteera txoriek.

Espores

Somii
amb tot el que no confés.
Voldria travessar totes les falgueres
en somnis,
i dir a tots els meus homes interns
que jo tampoc no floriré.
Deixar les espores entre els llençols
mentre fiquen
els dits dins el meu sexe.
Dir que els necessit
en una lingua franca,
de manera que tots ho puguin entendre.
Vestir la roba del dia abans.

La solitud
és la distància entre el lloc on som
i allà on voldria ser.

Esporak

Aitortzen ez ditudan gauza guztiekin
egiten dut lo.
Iratze-sailak zeharkatu nahiko nituzke
ametsetan,
eta ni ere loratuko ez naizela esan
nire baitako gizontei.
Esporak utzi izaren artean
hatzak
nire sexuan sartzen dituzten bitartean.
Behar ditudala esan
lingua franca batean,
denek ulertzeko moduan.
Bezperako arropa jantzi.

Nagoen tokiaren tokia
eta egon nahiko nukeenaren arteko distantzia da
bakardadea.

Penediment

No em pots veure el passat
quan em prems les cuixes contra teu
amb les mans.

És qualcú que se m'assembla,
que podria ser jo,
que es fon a la intempèrie.

Tot el que és bell té un final:
la neu i l'amor.
També el penediment.

Damua

Eskuekin
izterrak zure kontra estutzen dizkidazunean
ezin didazu iragana ikusi.
Nire antza daukan norbait da,
ni izan nintekeena,
lurmentzen dena egurats zabalean.

Gauza eder guztiek dute akabera:
elurrak eta maitasunak.
Damuak ere bai.

Fer parkour

Conduïes
i jo triava la música.
Quan et mirava de costat
tu miraves cap endavant.
Odii
quan el meu cor fa parkour,
vaig dir-te.
Però això et fa atractiva,
vares dir-me;
qualsevol que se t'acosti
s'enamoraria
en conèixer-te.

Vaig aprendre amb tu
que la manca de seguretat
és un tipus de seguretat.

El dia
que vàrem investir el senglar
amb el cotxe.
Vaig sortir com vaig poder
i vaig fugir
mentre arribava la policia.
El meu cor
va quedar a la vorera de la carretera,
enmig de les vísceres esquinçades.

De vegades pens
que fugir era l'opció més fàcil;
d'altres,
en canvi,
que aquell dia vaig prendre
la meva decisió més complicada.

Parkour egitea

Gidatzen ari zinen
eta nik hautatzen nuen musika.
Saihetsetik begiratzen nizunean
zuk aurrera begiratzen zenuen.
Gorroto dut
neure bihotzak parkour egiten duenean,
esan nizun.
Baina horrek egiten zaitu maitagarri,
esan zenidan;
ingururatzen zaizun edozein
maiteminduko litzateke
zu ezagututakoan.

Ziurtasun falta
ziurtasun mota bat dela
ikasi nuen zurekin.

Basurdea
autoarekin harrapatu genuen
egun hartan.
Nik noranahikotik atera
eta ihes egin nuen
polizia zetorren bitartean.
Nire bihotza
errepide bazterrean geratu zen,
lehertutako erraien artean.

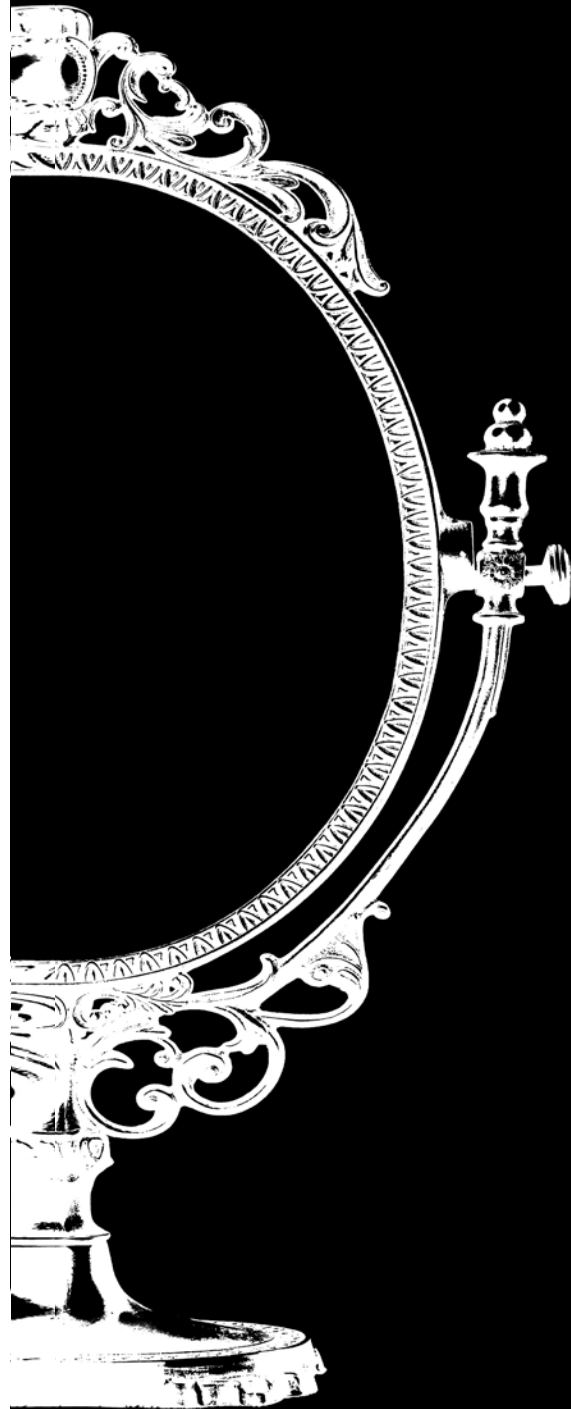
Batzuetan pentsatzen dut
ihesa zela aukerarik errazena;
beste batzuetan,
berriz,
egun hartan hartu nuela
nire erabakirik zailena.

En un hivernacle

Baldament sigui hivern,
les fulles s'aferren als fajos joves.
Jo també et vaig creure
que me'l prendries en la tardor,
però la vida es compon principalment d'allò que no feim,
d'allò i del que no té importància.
Ara només jo no sé cap a on vaig.
No m'entossudesc
en transformar-me en el contrari del que som.
Els dies em defugen a les carreteres
i les nits dins un hivernacle.
Estim els boscos,
però preferesc veure'ls des del cotxe.
Estim els boscos,
però preferiria que es cremassin.
No cerc l'amor,
Doncs en tenc a bastament amb la creença:
és inútil cercar l'essència del dolor
en qualcú altre.

Negutegi batean

Negua izanagatik
hostoak lotzen zaizkie pago gazteei.
Nik ere sinetsi nizun
helduko zenidala udazkenean,
baina bizitza egiten ez ditugun gauzekin osatzen da
batik bat,
horiekin eta garrantzirik ez dutenekin.
Orain nik baizik ez dakit nora noan.
Ez naiz tematzen
naizenaren kontrakoa bihurtzen.
Egunak errepideetan joaten zaizkit
eta gauak negutegi batean.
Basoak ditut maite,
baina nahiago dut autotik ikusi.
Basoak ditut maite,
baina nahiago nuke su hartuko balute.
Ez dut maitasuna bilatzen,
nahikoa baitut ustearekin:
alferrik da minaren funtsa
beste norbaitengan bilatzea.

Como hace 3.000 años

Héctor Alterio i José Luis Merlin

Dissabte 23 de març, 20.30 h

Interpretar León Felipe ha estat, des de sempre, un disseny personal d'Héctor Alterio. Per això, l'espectacle *Como hace 3.000 años* ens proposa un passeig basat en una selecció de poemes amb els quals l'actor argentí s'identifica plenament donant vida als textos.

Amb l'acompanyament de composicions de Piazzola, Turina, Rodrigo i de José Luis Merlin mateix, la tria de textos reflecteix la coincidència dels sentiments comuns entre els autors i l'interpret gràcies a l'alta implicació emocional d'Alterio en aquest espectacle, en què destaca especialment la presència de textos de León Felipe, aquest poeta maleït, venerat i alhora oblidat, que fa infinitats de retrets a la humanitat.

Cita a cegues

Sol Picó i Marco Mezquida

Diumenge 5 de maig, 19.00 h

Dos animals escènics, la ballarina Sol Picó i el pianista Marco Mezquida, ens conten una història d'amor amb els llenguatges del moviment i de la música. Quan comença, al fons de l'escenari, hi veim una conversa en un xat: “Mosquetamorta busca un amor a cegues”. És així literalment com els dos artistes apareixen en escena, cadascun per un cantó del pati de butaques, amb el ulls embenats, cercant l'altre a les palpentes, mentre toquen seients i espectadors. Encara amb els ulls embenats, sense paraules i envoltats d'un ambient molt auster (tan sols un piano i una estora vermella), comença aquesta història d'amor entre la música i la dansa. La música inicia una maniobra d'apropament amb una melodia tranquil·la, suau, segura. La dansa se li acosta amb moviments sinuosos, serpentejants, gairebé de contorsionista que rodeja amb els seus membres el cos de l'altre. La música s'accelera. La dansa adquireix moviments estranys, salvatges. La ballarina es mou tota, fins els músculs més petits. Tot creix *ad infinitum* fins que s'atura amb els alens espessos de l'orgasme final.

Tot seguit, la història d'amor continua com totes les històries d'amor quan els amants es treuen la bena dels ulls.

Sol Picó i Marco Mezquida saben com amarar l'espectador d'art poètic, és a dir, d'emocions, de pensaments i d'humor.

No em va fer Joan Brossa

Cabosanroque

Dimecres 8 i fins al 14 de maig

Sota el nom d'un vell transatlàntic, Cabosanroque neix l'any 2001 com un grup de música dedicat a l'experimentació sobre les capacitats expressives —musicals i escèniques— d'instruments mecànics automàtics sorgits de la recuperació d'objectes quotidians. *No em va fer Joan Brossa* és una instal·lació sensorial, sonora i plàstica, creada a partir de diversos passatges desenvolupats per Joan Brossa durant els anys quaranta i cinquanta. Aquests textos s'han treballat amb vuit alumnes amb capacitats especials del Centre Ocupacional i Especial de Treball del Pla de l'Estany a Banyoles. Cadascun d'ells ha llegit els poemes d'una manera diferent, condicionats per la seva capacitat de comprensió lectora i una dicció absolutament particular. A partir d'aquí, en el treball de Torrents i Aixut, primer hi ha so, després l'objecte i finalment l'escultura, encara que, com en l'obra de Joan Brossa, els objectes són descontextualitzats, absorbits i rearticulats. Cabosanroque pretén que el públic combini aquests elements, situats en un rectangle amb una gran densitat gestual, d'una manera subjectiva i molt diferent per a cadascun: experimentar i no entendre.

Idea, conceptualització, creació, construcció, disseny
d'il·luminació, concepció sonora i composició:
Laia Torrents i Roger Aixut (Cabosanroque)

alCANTARa MANUEL

Mayte Martín

Dijous 9 de maig, 20.00 h

El XXI Festival de Poesia de la Mediterrània presenta en el seu concert central la cantant catalana de flamenc i de boleros Mayte Martín, compositora i sentidora de les veus de la poesia, que ha musicat els versos fondos i lluminosos del poeta malagueny Manuel Alcántara (1928-2019). Mayte Martín connecta amb la lírica i el caràcter íntim dels poemes alcanterians i ha fet dotze cançons que ofereixen l'emoció i la llum del Sud i que ens interpretarà com a fonament del seu espectacle *alCANTARa MANUEL*. La veu sensible i commovedora de Mayte Martín ens donarà la veritat sonora dels mons d'Alcántara: els paisatges de la infantesa del poeta, les seves vivències de la guerra civil, la Mediterrània, Màlaga, la seva relació amb Picasso, Miguel Hernández o Manuel Altolaguirre... Un treball de Martín elaborat amb venerable respecte i passió per la poesia de l'autor en què la *cantaora* surt de les fronteres del flamenc sense perdre la seva vena més *jonda*. Aquí ens demostra que poques *cantaors* tenen la sinceritat de la seva veu, la riquesa dels seus registres i la càlida melangia amb què desgrana i fecunda els versos del poeta Manuel Alcántara que ens ha deixat el 17 d'abril de 2019.

Veu i guitarra: Mayte Martín

Guitarra: Alejandro Hurtado

Contrabaix: Guillermo Prats

Violí: Biel Graells

Percussió: Chico Fargas

El Petit de Cal Eril

Dimarts 28 de maig, 20.00 h

El Petit de Cal Eril (àlies de Joan Pons Villaró) és un músic català, originari de la Segarra, que ha creat, amb una banda magnífica, un pop metafísic entre el folk-rock i la psicodèlia. Els seus sis discos singulars i excel·lents són: *Per què es grillen les patates* (2007), *I les sargantanes al sol* (2009), *Vol i dol* (2010), *La figura del buit* (2013), *La Força* (2016) i *Triangular* (2018). Aquest darrer disc produït, enregistrat i plantejat com una trilogia d'EP, on tot gira al voltant del número tres, amb tres cançons cadascun, que no tenen un ordre lineal i gravades en tres estudis diferents en tres èpoques de l'any, que fou un gran èxit. I ara publica *Energia fosca* (2019), que presentarà a Mallorca per primera vegada en concert.

En el seu format de banda sembla que jugui, que fer música sigui per a ell com la continuació d'una forma alegre i desimbolta de viure, que manifesta amb un somriure gairebé permanent. Les seves lletres no acaben de ser mai explícites, la seva sonoritat té un punt aparentment ingenu i fins i tot naïf que embolica en ambients equidistants al pop i al folk i que posen la pell de gallina amb una creativitat fantàstica.

Veu i guitarra: Joan Pons Villaró

Bateria: Ildefons Alonso

Guitarra i teclats: Jordi Matas

Baix: Dani Comas

Teclats: Artur Tort

Andreu Riera i Antònia Vicens

Dijous 30 de maig, 20.00 h

El XXI Festival de Poesia de la Mediterrània reuneix un pianista i una poeta, o un poeta del piano i una pianista de les lletres, en un muntatge en constant creació, un *work in progress* permanent que permetrà conèixer de primera mà l'obra poètica d'Antònia Vicens i la interpretació al piano d'Andreu Riera.

Antònia Vicens (Santanyí, 1941), amb una obra narrativa extensa, no va publicar el primer poemari fins al 2009, *Lovely*, seguit de *Sota el paraigua el crit* (2013), *Fred als ulls* (2015) i *Tots els cavalls* (2017). Aquest any passat ha rebut el Premi Nacional de Poesia per aquest darrer llibre.

Andreu Riera (Manacor, 1965), amb una sòlida formació clàssica i nombrosos concerts arreu del món, ha publicat, el 2018, *Cinema per a tres*, un disc amb composicions de Rafel Aguiló i produït per Joan Bibiloni, un treball en el qual el pianista, en paraules d'Antoni Parera fons, “dóna un sentit espectacular a cada obra exultant, directament a l'ànima”.

Poesia és estimar

Exposició dels XXI festivals de poesia de la mediterrània

Del 7 al 30 de maig

Feim una exposició per celebrar i recordar els vint-i-un anys del Festival de Poesia de la Mediterrània, que va néixer amb uns fins locals-universals: per un cantó, reivindicar la poesia en viu i recitada per cada escriptor com a punt d'encontre més enllà de les fronteres lingüístiques i polítiques, i per l'altre cantó, fomentar la creació mitjançant la coneixença, la col·laboració i l'intercanvi dels poetes dins un espai multilingüe i multicultural.

Al passeig de la Rambla de Palma els vianants trobaran un conjunt de plafons amb vint poemes seleccionats per fer presents cadascun dels anys del Festival, que es podran escoltar a través d'una aplicació QR.

Al Teatre Principal, dins el vestíbul de la Sala Petita, hi haurà panells que reflectiran totes les realitzacions del festival des del seu inici: poetes que hi han assistit, espectacles poètics que s'han realitzat, llibres que s'han publicat, cartells, vídeos i fotografies que s'han fet.

Es projectaran també tres vídeos recordatoris. El primer serà un muntatge de les imatges calidoscòpiques dels devuit primers festivals realitzat per La Perifèrica. Els altres dos seran peces fetes per Magnètika en els seus seguiments singulars i creatius dels dos darrers festivals. Aquest material audiovisual es projectarà també a l'Aljub del Museu Es Baluard.

El fet de dedicar el XXI Festival de Poesia de la Mediterrània de 2019 al poeta Joan Brossa en el centenari del seu naixement ens ha impulsat a fer-li, als Jardins del Centre Cultural de la Misericòrdia, una instal·lació d'homenatge, que titulem "Brossiana", i que anirà acompanyada d'una mostra representativa de la seva poesia gràfica.

FESTIVAL DE POESIA DE LA MEDITERRÀNIA
ABRIL DE 1999

FESTA DE LA POESIA: 20 D'ABRIL
AL TEATRE PRINCIPAL DE PALMA
POETES PARTICIPANTS

NOM	LLENGUA	ORIGEN
MARÍA VICTORIA ATENCIA	CASTELLÀ	MÀLAGA
ANTONIO CARVAJAL	CASTELLÀ	GRANADA
BENEDETTA CASCELLA	ITALIÀ	ITÀLIA
BARTOMEU FIOL	CATALÀ	MALLORCA
JOSÉ HIERRO	CASTELLÀ	MADRID
CHARLES JULIET	FRANCÈS	FRANÇA
ANTONI MARÍ	CATALÀ	EIVISSA
MONCEF MEZGHANNI	ÀRAB	TUNÍSIA
JOAN PERUCHO	CATALÀ	BARCELONA
MARTA PESSARRODONA	CATALÀ	BARCELONA
JOSEP PIERA	CATALÀ	VALÈNCIA
PONÇ PONS	CATALÀ	MENORCA
MANOLIS RASOULIS	GREC	GRÈCIA
BASMA SEDKI DAJANI	ÀRAB	JORDÀNIA
RONNY SOMECK	HEBREU	IRAQ
MOHAMED YEBARI	ÀRAB	MARROC

FESTIVAL DE POESIA DE LA MEDITERRÀNIA
MAIG DE 2000
DEDICAT A MARIA VILLANGÓMEZ

FESTA DE LA POESIA: 3 DE MAIG
AL TEATRE PRINCIPAL DE PALMA
POETES PARTICIPANTS

NOM	LLENGUA	ORIGEN
MONTSERRAT ABELLÓ	CATALÀ	BARCELONA
MARGARITA BALLESTER	CATALÀ	BARCELONA
BIAGIO CEPOLLARO	ITALIÀ	ITÀLIA
THANÀSSIS HADZÒPOULOS	GREC	GRÈCIA
JOSÉ HIERRO	CASTELLÀ	MADRID
BERNARD MANCIET	OCCITÀ	FRANÇA
ANNA MONTERO	CATALÀ	VALÈNCIA
FRANCESC PARCERISAS	CATALÀ	BARCELONA
YADOLLAH ROYAÏ	PERSA	IRAN
MICHAL SNUNIT	HEBREU	ISRAEL

III

FESTIVAL DE POESIA DE LA MEDITERRÀNIA
 MAIG DE 2001
 DEDICAT A JOAN ALCOVER I ANTONI MARIA ALCOVER

FESTA DE LA POESIA: 15 DE MAIG
 A L'AUDITÒRIUM
 POETES PARTICIPANTS

NOM	LLENGUA	ORIGEN
JOSÉ MARÍA ÁLVAREZ	CASTELLÀ	MÚRCIA
ENRIC CASASSES	CATALÀ	BARCELONA
JUANA CASTRO	CASTELLÀ	CÒRDOVA
NARCÍS COMADIRA	CATALÀ	GIRONA
MANUEL FORCANO	CATALÀ	BARCELONA
HAWAD	TUAREG	NÍGER
ALBERTO MASALA		
ACOMPANYAT D'ANTONIO ARE	SARD	ITÀLIA
DOLORS MIQUEL	CATALÀ	LLEIDA
JOAN NAVARRO	CATALÀ	VALÈNCIA
JAUME POMAR	CATALÀ	PALMA
RAMI SAARI	HEBREU	ISRAEL
JEAN SERRA	CATALÀ	ALGÈRIA

IV

FESTIVAL DE POESIA DE LA MEDITERRÀNIA
 MAIG DE 2002
 DEDICAT A VICTOR HUGO, JACINT VERDAGUER I LUIS CERNUDA

FESTA DE LA POESIA: 15 DE MAIG
 AL CENTRE CULTURAL LA MISERICÒRDIA DE PALMA
 POETES PARTICIPANTS

NOM	LLENGUA	ORIGEN
ADONIS	ÀRAB	SÍRIA
AZIZA AHDIYA	ÀRAB	SÀHARA OCC.
JULIEN BLAINE	FRANCÈS	FRANÇA
JOSEFA CONTIJOCH	CATALÀ	BARCELONA
MARIA JOSEP ESCRIVÀ	CATALÀ	VALÈNCIA
MANUEL FORCANO	CATALÀ	BARCELONA
CARLES HAC MOR	CATALÀ	LLEIDA
MOHAMMED HAMZA GHANAYEM	ÀRAB	ISRAEL
BERNARD HEIDSIECK	FRANCÈS	FRANÇA
MANUEL MARÍ	CATALÀ	EIVISSA
SALWA AL NEIM	ÀRAB	SÍRIA
ANA ROSSETTI	CASTELLÀ	CADIS
JÚLIA ZABALA	CATALÀ	VALÈNCIA

V

FESTIVAL DE POESIA DE LA MEDITERRÀNIA MAIG DE 2003

DEDICAT A VICENT ANDRÉS ESTELLÉS,
TOMÁS GARCÉS I JOSEP M. LLOMPART

FESTA DE LA POESIA: 16 DE MAIG AL CENTRE CULTURAL LA MISERICÒRDIA DE PALMA POETES PARTICIPANTS

NOM	LLENGUA	ORIGEN
ANNA AGUILAR-AMAT	CATALÀ	BARCELONA
JULIEN BLAINE	FRANCÈS	FRANÇA
HASSAN EL OUAZZANI	ÀRAB	MARROC
JUAN A. GONZÁLEZ IGLESIAS	CASTELLÀ	SALAMANCA
TAMIR GREENBERG	HEBREU	ISRAEL
GASPAR JAÉN I URBAN	CATALÀ	ALACANT
RICCARDO MASSARI	ITALIÀ	ITÀLIA
IMMANUEL MIFSUD	MALTÈS	MALTA
SALVADOR OLIVA	CATALÀ	GIRONA
VINYET PANYELLA	CATALÀ	BARCELONA
CARLES REBASSA	CATALÀ	MALLORCA
MANUEL VÁZQUEZ MONTALBÁN	CASTELLÀ	BARCELONA
ESTER XARGAY	CATALÀ	GIRONA

VI

FESTIVAL DE POESIA DE LA MEDITERRÀNIA MAIG DE 2004

DEDICAT A JOAN ALCOVER, MIQUEL COSTA I LLOBERA,
JOAN ROSSELLÓ DE SON FORTEZA, SALVADOR DALÍ,
ARTHUR RIMBAUD I GEORGE SAND

FESTA DE LA POESIA: 21 DE MAIG AL PATI DEL CONVENT DE SANTA CLARA DE PALMA POETES PARTICIPANTS

NOM	LLENGUA	ORIGEN
VICENÇ ALTAÍÓ	CATALÀ	BARCELONA
AÏCHA BASSRY	ÀRAB	MARROC
MAYA BEJERANO	HEBREU	ISRAEL
ISLA CORREYERO	CASTELLÀ	CÁCERES
EDUARD ESCOFFET	CATALÀ	BARCELONA
CHRISTOPHE FIAT	FRANCÈS	FRANÇA
ALAA KHALED	ÀRAB	EGIPTE
MARIA LAINA	GREC	GRÈCIA
JOSÉ CARLOS LLOP	CASTELLÀ	MALLORCA
SVETLANA MAKAROVIC	ESLOVÈ	ESLOVÈNIA
PERE ANTONI PONS	CATALÀ	MALLORCA
SUSANNA RAFART	CATALÀ	GIRONA
ALBERT ROIG, ACOMPANYANT DEL MÚSIC KRISHOO MONTHIEU	CATALÀ	TARRAGONA
LELLO VOCE	ITALIÀ	ITÀLIA

VII

FESTIVAL DE POESIA DE LA MEDITERRÀNIA
MAIG DE 2005

NIT DE LA POESIA: 20 DE MAIG
AL PATI DE LA MISERICÒRDIA DE PALMA
POETES PARTICIPANTS

NOM	LLENGUA	ORIGEN
ZUHAIR ABU SHAYEB	ÀRAB	JORDÀNIA
JOSEP LLUÍS AGUILÓ	CATALÀ	MALLORCA
VICENT ALONSO	CATALÀ	VALÈNCIA
MOSHE BENARROCH	HEBREU	MARROC
MIQUEL CARDELL	CATALÀ	MALLORCA
DAVID CASTILLO	CATALÀ	BARCELONA
XÈNIA DYAKONOVA	RUS	RÚSSIA
LARBI EL HARTI	CASTELLÀ	MARROC
VICENTE GALLEGO	CASTELLÀ	VALÈNCIA
FRANCESC GARRIGA	CATALÀ	BARCELONA
HASSAN NAJMI	ÀRAB	MARROC
NATHALIE QUINTANE	FRANCÈS	FRANÇA
GIRGIS SHOUKRY	ÀRAB	EGIPTE
GHJACUMU THIERS	CORS	FRANÇA

ESPECTACLES I INICIATIVES

TALLER DE POESIA PER AL JOVENT
Jardí Botànic de la Misericòrdia, Palma

RECITAL POÈTIC
Jardí Botànic de la Misericòrdia, Palma

POESIA ELECTRÒNICA [SONAR]
Amb Sólo los Solo i No-Domain
Pati de la Misericòrdia, Palma

VIII

FESTIVAL DE POESIA DE LA MEDITERRÀNIA
JUNY DE 2006

VESPRE DE POESIA: 2 DE JUNY
AL PATI DE LA MISERICÒRDIA DE PALMA
POETES PARTICIPANTS

NOM	LLENGUA	ORIGEN
IBTISAM AL-MUTAWAKKIL	ÀRAB	IEMEN
XUAN BELLO	ASTURIÀ	ASTÚRIES
HILARI DE CARA	CATALÀ	MELILLA
FATÉMA CHAHID	FRANCÈS	MARROC
RABIA DJELTI	ÀRAB	ALGÈRIA
ANTONI GOST	CATALÀ	MALLORCA
JORDI LLAVINA	CATALÀ	BARCELONA
MIQUEL LÓPEZ CRESPI	CATALÀ	MALLORCA
NÚRIA MARTÍNEZ-VERNIS	CATALÀ	BARCELONA
ÀLEX SUSANNA	CATALÀ	BARCELONA
KIRMEN URIBE	EUSQUERA	BISCAIA
MIGUEL ÁNGEL VELASCO	CASTELLÀ	MALLORCA
ANTONI VIDAL-FERRANDO	CATALÀ	MALLORCA

ESPECTACLES I INICIATIVES

TALLER DE POESIA PER A NINS
Jardins de la Misericòrdia, Palma

RECITAL
Universitat de les Illes Balears
Claustre edifici Ramon Llull, Palma

ACCIÓ POÈTICA I POLIPOÈTICA
Amb Luis Álvarez, David Curto, Carles Gispert,
La Fàbrica de Licors, Eloi Maduell, Enric Mas, Oscar Mora,
Susana Muñiz, La Perifèrica, Accidents Polipoètics, José Ruiz,
Rubén Santiago i Miquel Seguí. Direcció: Pedro Oliver
Pati de la Misericòrdia, Palma

IX

FESTIVAL DE POESIA DE LA MEDITERRÀNIA
MAIG - JUNY DE 2007
 DEDICAT A JOSEP PALAU I FABRE

FESTA DE LA POESIA: 1 DE JUNY
AL TEATRE PRINCIPAL DE PALMA
 POETES PARTICIPANTS

NOM	LLENGUA	ORIGEN
AHMED ASSID	AMAZIC	MARROC
ANTONINA CANYELLES	CATALÀ	MALLORCA
OSAMA ESBER	ÀRAB	SÍRIA
ÀNGELS GREGORI	CATALÀ	VALÈNCIA
JOAN MANRESA	CATALÀ	MALLORCA
MANUEL ANTÓNIO PINA	PORTUGUÈS	PORTUGAL
BERTA PIÑÁN	ASTURIÀ	ASTÚRIES
JAUME PONT	CATALÀ	LLEIDA
MONTSERRAT RODÉS	CATALÀ	BARCELONA
MARC ROMERA	CATALÀ	BARCELONA
GABRIEL DE LA S. T. SAMPOL	CATALÀ	MALLORCA
LUIS ANTONIO DE VILLENA	CASTELLÀ	MADRID

X

FESTIVAL DE POESIA DE LA MEDITERRÀNIA
JUNY DE 2008
 DEDICAT A MARIA ANTÒNIA SALVÀ, MERCÈ RODOREDÀ
 I MARIA MERCÈ MARÇAL

NIT DE LA POESIA: 5 DE JUNY
AL TEATRE PRINCIPAL DE PALMA
 POETES PARTICIPANTS

NOM	LLENGUA	ORIGEN
MARIA DEL MAR BONET	CATALÀ	MALLORCA
LOLITA BOSCH	CATALÀ	BARCELONA
MARIA GRECH GANADO	MALTÈS	MALTA
PEREJAUME	CATALÀ	BARCELONA
SEBASTIÀ PERELLÓ	CATALÀ	MALLORCA
MANUEL RIVAS	GALLEC	LA CORUNYA
MÀRIUS SAMPERE	CATALÀ	BARCELONA
IPEK SEYALIOGLU	TURC	TURQUIA
AIDEN SHAW	ANGLÈS	REGNE UNIT
ÀNGEL TERRON	CATALÀ	MALLORCA
COLM TÓIBÍN	ANGLÈS	IRLANDA
NADA YOUSIF	ÀRAB	IRAQ
SALEM ZENIA	AMAZIC	ALGÈRIA
MONIKA ZGUSTOVA	TXEC	REPÚBLICA TXECA

ESPECTACLES I INICIATIVES

TREU BANYA

Concert de Gerard Quintana
 Teatre Principal, Palma

L'ACADÈMIA DELS DESCONFIA TS

Epectacle d'Enric Casasses i Pascal Comelade
 Teatre Principal, Palma

XI

FESTIVAL DE POESIA DE LA MEDITERRÀNIA

JUNY DE 2009

DEDICAT A MARIA ÀNGELS ANGLADA,
IANNIS RITSOS I RAIMON

NIT DE LA POESIA: 4 DE JUNY
AL TEATRE PRINCIPAL DE PALMA
POETES PARTICIPANTS

NOM	LLENGUA	ORIGEN
ANTOINE CASSAR	MALTÈS	REGNE UNIT
YOLANDA CASTAÑO	GALLEC	LA CORUNYA
GIUSEPPE CONTE	ITALIÀ	ITÀLIA
GONZALO ESCARPA	CASTELLÀ	MADRID
FELIU FORMOSA	CATALÀ	BARCELONA
ANDRÁS GEREVICH	HONGARÈS	HONGRIA
ABEL MONTAGUT	ESPERANTO	LLEIDA
BRANE MOZETIC	ESLOVÈ	ESLOVÈNIA
BERNAT NADAL	CATALÀ	MALLORCA
TERESA PASCUAL	CATALÀ	VALÈNCIA
MARTÍ SALES	CATALÀ	BARCELONA
LAWRENCE SCHIMEL	ANGLÈS	ESTATS UNITS
PIA TAFDRUP	DANÈS	DINAMARCA
ANTÒNIA VICENS	CATALÀ	MALLORCA

ESPECTACLES I INICIATIVES

PROJECTE MUT

Concert, al Teatre Principal, Palma

XII

FESTIVAL DE POESIA DE LA MEDITERRÀNIA

FEBRER - JULIOL DE 2010

DEDICAT A JOAN MARAGALL, ROSA LEVERONI
I MÀRIUS TORRES

FESTA DE LA POESIA: 2 DE JUNY
AL TEATRE PRINCIPAL DE PALMA
POETES PARTICIPANTS

NOM	LLENGUA	ORIGEN
SALEH ABDALAH I HAMUDI	CASTELLÀ	SÀHARA OCC.
NICOLE BROSSARD	FRANCÈS	CANADÀ
NEVENA BUDIMIR	SERBI	SÈRBIA
ANTONI CANU	CATALÀ	ITÀLIA
JACQUES DUPIN	FRANCÈS	FRANÇA
MUSTAFÀ KÖZ	TURC	TURQUIA
JOSEP PEDRALS	CATALÀ	BARCELONA
JAUME C. PONS	CATALÀ	MALLORCA
ARNAU PONS	CATALÀ	MALLORCA
REMI RAJI	NIGERIÀ	NIGÈRIA
PERU SAIZ PREZ	CASTELLÀ	PERÚ
CARLES SANTOS	CATALÀ	CASTELLÓ
PEDRO TAMEN	PORTUGUÈS	PORTUGAL
CHRISTIAN UETZ	ALEMANY	SUÏSSA
JOSÉ VIALE MOUTINHO	PORTUGUÈS	PORTUGAL
BLANCA LLUM VIDAL	CATALÀ	BARCELONA

ESPECTACLES I INICIATIVES

LA CAIGUDA D'AMLET (O LA CAIGUDA DE L'HAC)

Autoria i interpretació de Jordi Oriol
amb direcció de Xavier Albertí
Teatre Principal, Palma

MATCH BALL SINDREU PAISATGE I MEMÒRIA D'UN POETA

Interpretat per Albert Vilar
amb direcció de Joan Monells
Teatre Principal, Palma

CANÇÓ CONTE

Concert de Sílvia Pérez Cruz,
Marta Robles i Aleix Tobias
Teatre Principal, Palma

NOCTURN

Acció visual, poètica i musical
a càrrec de Carles Santos,
dedicada a George Sand i
Frederic Chopin
Sala d'actes edifici sa Riera, Palma

ELS AMICS DE LES ARTS

Concert, al Teatre Principal, Palma

COM SI ENTRÉS EN UNA PÀTRIA

Sobre textos de Joan Maragall,
amb Mireia Chalamanch i Oriol Genís
amb direcció de Josep M. Miró
Casa Museu Llorenç Villalonga,
Binissaleu

XIII

FESTIVAL DE POESIA DE LA MEDITERRÀNIA

FEBRER - JULIOL DE 2011

DEDICAT A MANUEL SANCHIS GUARNER I A LES PERSONES I A LES INSTITUCIONS QUE LLUITEN QUOTIDIANAMENT CONTRA LA VIOLÈNCIA I, ESPECIALMENT, CONTRA LA VIOLÈNCIA SOBRE LA DONA

NIT DE LA POESIA: 25 DE MAIG
AL TEATRE PRINCIPAL DE PALMA
POETES PARTICIPANTS

NOM	LLENGUA	ORIGEN
MOHAMED ACHAARI	ÀRAB	MARROC
NICOLE D'AMONVILLE	CASTELLÀ	EL SALVADOR
ANDRÍI ANTONOVSKIY	UCRAÏNÈS	UCRAÏNA
BORJA BAGUNYÀ	CATALÀ	BARCELONA
ANNIE BATS	FRANCÈS	FRANÇA
LOLITA BOSCH	CATALÀ	BARCELONA
MAITE BRAZALES	CATALÀ	MALLORCA
ISABEL GARCÍA CANET	CATALÀ	ALACANT
LLUÍS MAICAS	CATALÀ	MALLORCA
RICARD MARTÍNEZ PINYOL	CATALÀ	TARRAGONA
RHODAH MASHAVAVE	SHONA I ANGLÈS	ZIMBÀBUE
JAMES NÔEL	FRANCÈS	HAÏTÍ
GERARD VERGÉS	CATALÀ	TARRAGONA

ESPECTACLES I INICIATIVES

AJO

Recital de micropoesia
Teatre Principal, Palma

MARCEL CRANC

Concert, al Teatre Principal, Palma

13 POETES PER LA SERRA

Recital amb Miquel Cardell,
Antonina Canyelles, Àngels
Cardona, Nicolau Dols, Aina
Ferrer, Laia Martínez, Lluís
Maicas, Sebastià Perelló,
Ricard M. Pinyol, Gabriel de la
S.T. Sampol, Maria Victòria

Secall, Antònia Vicens i Antoni
Vidal Ferrando, a Raixa, Bunyola

JOAN MARAGALL, EL CIUTADÀ

Lectura dramatitzada a càrrec
de Rosa Novell
Teatre Principal, Palma

LAS MIGAS

Concert, al Teatre Principal, Palma

HABIBI

Espectacle, a la Casa Museu
Llorenç Villalonga, Binissalem

XIV

FESTIVAL DE POESIA DE LA MEDITERRÀNIA

MAIG - SETEMBRE DE 2012

DEDICAT A ANTONI MARIA ALCOVER,
FRANCESC DE B. MOLL, JOAN SALES, PERE CALDERS, AVEL·LÍ
ARTÍS-GENER, TÍSNER I MIQUEL DOLÇ I DOLÇ

NIT DE LA POESIA: 14 DE JUNY
AL TEATRE PRINCIPAL DE PALMA
POETES PARTICIPANTS

NOM	LLENGUA	ORIGEN
MIQUEL BEZARES	CATALÀ	MALLORCA
TERESA COLOM	CATALÀ	ANDORRA
PEDRO ENRÍQUEZ	CASTELLÀ	GRANADA
NAHID KABIRI	IRANIÀ	IRAN
MIQUEL ÀNGEL LLAUGER	CATALÀ	MALLORCA
LAIA MARTÍNEZ LÓPEZ	CATALÀ	MALLORCA
VÍCTOR OBIOLS	CATALÀ	BARCELONA
JOAN PERELLÓ	CATALÀ	MALLORCA
ANDREU SUBIRATS	CATALÀ	BARCELONA
TIAGO TORRES DA SILVA	PORTUGUÈS	PORTUGAL

ESPECTACLES I INICIATIVES

XIII POETES

De Juan Manuel Galeas
Casa Museu Llorenç Villalonga, Binissalem

CONTRIBUCIÓ DE BÀRBARS

De Joan Fullana, al Teatre Principal, Palma

ANNA ROIG I L'OMBRE DE TON CHIEN

Concert, al Teatre Principal, Palma

MARIA DEL MAR BONET AMB DANI ESPASA

Concert, a la Casa Museu Llorenç Villalonga, Binissalem

XV

FESTIVAL DE POESIA DE LA MEDITERRÀNIA
JUNY - SETEMBRE DE 2013
DEDICAT A BARTOMEU ROSSELLÓ-PÒRCEL

NIT DE LA POESIA: 5 DE JUNY
AL TEATRE PRINCIPAL DE PALMA
POETES PARTICIPANTS

NOM	LLENGUA	ORIGEN
BASEM AL-NABRISS	ÀRAB	PALESTINA
FELIPE BENÍTEZ REYES	CASTELLÀ	CADIS
ROSA ALICE BRANCO	PORTUGUÈS	PORTUGAL
MARIA DO CEBREIRO	GALLEC	LA CORUNYA
PAU FANER	CATALÀ	MENORCA
ANDREU GOMILA	CATALÀ	MALLORCA
ANNA GUAL	CATALÀ	BARCELONA
JORDI LLAVINA	CATALÀ	BARCELONA
LETICIA LUNA	CASTELLÀ	MÈXIC
MARKO POGACAR	CROAT	CROÀCIA
MARIA VICTÒRIA SECALL	CATALÀ	MALLORCA
KIRMEN URIBE	EUSQUERA	BISCAIA
PAU VADELL	CATALÀ	MALLORCA

ESPECTACLES I INICIATIVES

RECITAL

Al Centre de Poesia Contemporània
Blai Bonet, Santanyí

TAVERNERS

Concert, al Teatre Principal, Palma

RECITAL

Per a nins i grans, als jardins de la
Misericòrdia, Palma

RECITAL

Al Centre Penitenciari de Mallorca,
Palma

MISSA PAGESA

De Dolors Miquel, amb Pau Bou i
Maite Basora dirigits per Xavier
Giménez Casas, al pati de l'edifici
sa Riera, Palma

LLETRA DE FOC

Poetes mallorquins reciten
Bartomeu Rosselló-Pòrcel
la Misericòrdia, Palma

XVI

FESTIVAL DE POESIA DE LA MEDITERRÀNIA
ABRIL - MAIG DE 2014
DEDICAT A JOAN VINYOLI

NIT DE LA POESIA: 3 D'ABRIL
AL TEATRE PRINCIPAL DE PALMA
POETES PARTICIPANTS

NOM	LLENGUA	ORIGEN
DIONISIO	CASTELLÀ	MADRID
MEZOUAR EL IDRISSE	ÀRAB	MARROC
GLÒRIA JULIÀ	CATALÀ	MALLORCA
BLANCA LUZ PULIDO	CASTELLÀ	MÈXIC
ANTONI MARÍ	CATALÀ	EIVISSA
MATEU MATAS, XURÍ	CATALÀ	MALLORCA
ADNAN ÖZER	TURC	TURQUIA
ROGER PELÀEZ	CATALÀ	BARCELONA
LUCIA PIETRELLI	CATALÀ	ITÀLIA
RODRIGO REY FALERO	GALLEC I CASTELLÀ	PONTEVEDRA
PEDRO SENA-LINO	PORTUGUÈS	PORTUGAL
CHRISTIAN SINICCO	ITALIÀ	ITÀLIA
LOUISE WARREN	FRANCÈS	CANADÀ

ESPECTACLES I INICIATIVES

RECITAL

Al Centre de Poesia Contemporània Blai Bonet, Santanyí

FELIU VENTURA I BORJA PENALBA

Concert, al Teatre Principal, Palma

RECITAL

Al Centre Penitenciari de Mallorca, Palma

RECITAL

Per als alumnes de l'IES Joan Alcover i l'IES Ramon Llull, Palma

XVII

FESTIVAL DE POESIA DE LA MEDITERRÀNIA
ABRIL DE 2015
DEDICAT A RAMON LLULL

NIT DE LA POESIA: 15 D'ABRIL
AL TEATRE PRINCIPAL DE PALMA
POETES PARTICIPANTS

NOM	LLENGUA	ORIGEN
SEBASTIÀ ALZAMORA	CATALÀ	MALLORCA
STEFANO BENNI	ITALIÀ	ITÀLIA
MOHAMED AHMED BENNIS	ÀRAB	MARROC
MIREIA CALAFELL	CATALÀ	BARCELONA
ANTONI CLAPÉS	CATALÀ	BARCELONA
JACOBO CORTINES	CASTELLÀ	SEVILLA
ESTÍBALIZ ESPINOSA	GALLEC	LA CORUNYA
PETAR MATOVIC	SERBI	SÈRBIA
FERNANDO PINTO DO AMARAL	PORTUGUÈS	PORTUGAL
ROSA PLANAS	CATALÀ	PALMA
ESTEVE PLANTADA	CATALÀ	BARCELONA
IOAN ES. POP	ROMANÈS	ROMANIA
EMILI SÁNCHEZ-RUBIO	CATALÀ	MALLORCA

ESPECTACLES I INICIATIVES

RECITAL

A la Casa Museu Llorenç Villalonga, Binissalem

CAP DE TURC + MAX

Concert dibuixat, al Teatre Principal, Palma

RECITAL

Per als alumnes de l'IES Joan Alcover i l'IES Ramon Llull, Palma

LES FLAMES A LA FOSCA

Concert de Pere Pou i Andreu Riera sobre
Bartomeu Rosselló-Pòrcel, al Teatre Principal, Palma

RECITAL

Al Centre Penitenciari de Mallorca, Palma

XVIII

FESTIVAL DE POESIA DE LA MEDITERRÀNIA
ABRIL DE 2016
DEDICAT A RAMON LLULL I LLORENÇ MOYÀ GILABERT

FESTA DE LA POESIA: 26 D'ABRIL
AL TEATRE PRINCIPAL DE PALMA
POETES PARTICIPANTS

NOM	LLENGUA	ORIGEN
MIREN AGUR MEABE	EUSQUERA	BISCAIA
MARIA CABRERA	CATALÀ	GIRONA
RUXANDRA CESEREAU	ROMANÈS	ROMANIA
MARÇAL FONT	CATALÀ	BARCELONA
GONZALO HERMO	GALLEC	LA CORUNYA
ENRIQUE JUNCOSA	CASTELLÀ	MALLORCA
IRAKLI KAKABADZE	GEORGIÀ	GEÒRGIA
VIKTOR KULLE	RUS	RÚSSIA
GIORGIO LUZZ	ITALIÀ	ITÀLIA
LLUCIA RAMIS	CATALÀ	MALLORCA
DIANE RÉGIMBALD	FRANCÈS	CANADÀ
PAU SIF	CATALÀ	VALÈNCIA
ADRIÀ TARGA	CATALÀ	TARRAGONA

AMB LA MÚSICA D'AGUSTÍ AGUILÓ, MIQUEL ÀNGEL AGUILÓ I JOAN ROCA

ESPECTACLES I INICIATIVES

LECTURA DE RAMON LLULL

A l'Ajuntament de Palma

EL GUST ÉS NOSTRE

Joan Margarit, Miquel Àngel Riera,
J.V. Foix, Bernat Nadal, Blai Bonet,
V.A. Estellés, Ovidi Montllor,
Jaume Santandreu, R.M. Rilke,
Hilari de Cara, Agustí Bartra,
Salvat-Papasseit, Guillem d'Efak
i Damià Huguet, amb producció de
La Fornal d'Espectacles
Teatre Principal, Palma

PARASCEVE

De Blai Bonet, amb direcció de
Jeroni Guem Obrador
Teatre Principal, Palma

RECITAL

Per als alumnes de l'IES Joan
Alcover i l'IES Ramon Llull, Palma

PEGASUS

Joan Miquel Oliver en concert
poètic, amb Jaume Manresa
i Xarli Oliver
Teatre Principal, Palma

L'INCENDI DE LES PAPALLONES

D'Agnès Llobet, amb direcció
d'Emilià Carilla
Teatre Principal, Palma

XIX

FESTIVAL DE POESIA DE LA MEDITERRÀNIA

ABRIL - JUNY DE 2017

DEDICAT A JOSEP PALAU I FABRE, BLAI BONET,
JAUME VIDAL ALCOVER I NADAL BATLE

FESTA DE LA POESIA: 13 DE MAIG

AL TEATRE PRINCIPAL DE PALMA

POETES PARTICIPANTS

NOM	LLENGUA	ORIGEN
ITXARO BORDA	EUSQUERA	FRANÇA
NARCÍS COMADIRA	CATALÀ	GIRONA
DENISE DESAUTELS	FRANCÈS	CANADÀ
XAVIER FARRÉ	CATALÀ	TARRAGONA
ITISHA GIRI	ANGLÈS I NEPALÈS	NEPAL
RODOLFO HÄSLER	CASTELLÀ	CUBA
NUNO JÚDICE	PORTUGUÈS	PORTUGAL
ABDELLATIF LAÂBI	ÀRAB I FRANCÈS	MARROC
CINTA MASSIP	CATALÀ	TARRAGONA
SUSO MOINHOS	ESPERANTO	PONTEVEDRA
JAUME MUNAR	CATALÀ	MALLORCA
ION MUREȘAN	ROMANÈS	ROMANIA
CARME RIERA	CATALÀ	MALLORCA
ADAM ZAGAJEWSKI	POLONÈS	POLÒNIA

AMB LA INTERPRETACIÓ AL PIANO DE MAX VILLAVECCHIA
I LA DANSA DE LAIA SANTANACH

ESPECTACLES I INICIATIVES

SUR DE SAL

Performance de Concha Vidal
Teatre Principal, Palma

BARBA CORSINI

Eduard Escoffet + Pope
Teatre Principal, Palma

JOSEP PEDRALS + ELS NENS EUTRÒFICS

Teatre Principal, Palma

RECITAL

Per als alumnes de l'IES Joan
Alcover i l'IES Ramon Llull, Palma

CERCAVILA

Accions poètiques de carrer, Palma

3x4 RECITALS ÍNTIMS

Binissalem, Inca, Manacor i Santanyí

PACO IBÁÑEZ EN CONCERT POÈTIC

Teatre Principal, Palma

XX

FESTIVAL DE POESIA DE LA MEDITERRÀNIA

ABRIL - JUNY DE 2018

DEDICAT A JOANOT MARTORELL, POMPEU FABRA, MONTSERRAT ABELLÓ,
MARIA AURÈLIA CAPMANY I JOSEP M. LLOMPART

FESTA DE LA POESIA: 15 D'ABRIL

AL TEATRE PRINCIPAL DE PALMA

POETES PARTICIPANTS

NOM	LLENGUA	ORIGEN
NORA ALBERT	CATALÀ	LLEIDA
LEIRE BILBAO	EUSQUERA	BISCAIA
MARIUS CHIVU	ROMANÈS	ROMANIA
MERITXELL CUCURELLA-JORBA	CATALÀ	BARCELONA
GIOVANNI DOTOLI	ITALIÀ	ITÀLIA
FATEMEH EKHTESARI	PERSA O FÂRSÍ	IRAN
KALOUNE	CRIOLL DE LA REUNIÓ	ILLA DE LA REUNIÓ
FRANCE MONGEAU	FRANCÈS	CANADÀ
MEHDI MOUSAVI	PERSA O FÂRSÍ	IRAN
PERE PERELLÓ NOMDEDEÚ	CATALÀ	MALLORCA
MÍRIAM REYES	CASTELLÀ	OURENSE
RONNY SOMECK	HEBREU	IRAQ
JAUME SUBIRANA	CATALÀ	BARCELONA

AMB LA INTERPRETACIÓ MUSICAL DE PASCAL COMELADE I IVAN TELEFUNKEN

ESPECTACLES I INICIATIVES

A SOLAS

Concert d'Isabel Vinardell i
Isabelle Laudenbach
Teatre Principal, Palma

RECITAL

Per als alumnes de l'IES Joan
Alcover i l'IES Ramon Llull, Palma

NI CANTEN NI ESPANTEN

Espectacle verbal-musical de
Sebastià Alzamora i
Joan Miquel Oliver
Teatre Principal, Palma

L'EVAPORISME SONOR

Concert dibuixat de
Pascal Comelade + Max
Teatre Principal, Palma

OCEANES DÚO

Concert de Clara Peya i Anna Ferrer
Teatre Principal, Palma

UNA PARAULA GREGA

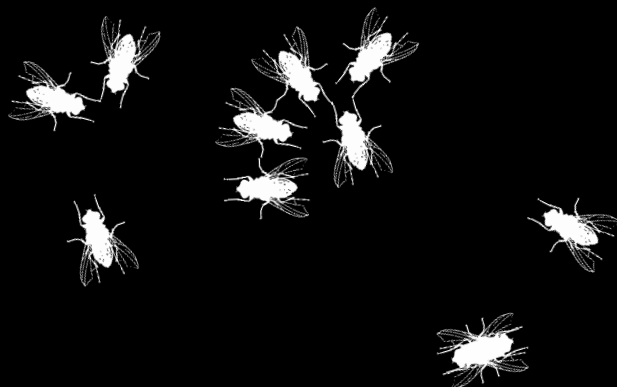
Poemes de Jaume Vidal Alcover,
amb dramaturgia de Sebastià Portell
Casal Solleric, Palma

BATEGUEN ATZAVARES

Jansky reinterpreta Abelló, Capmany
i Llompart en clau d'electrovers
Casal Balaguer, Palma

UDOL

D'Allen Ginsberg, espectacle
verbal-musical de Marçal Font
i Ferran Besalduch
Casal Solleric, Palma

Ileana Álvarez	27
Martine Audet	53
Joan Josep Barceló	77
Silvia Bre	91
Lluís Calvo	115
Anna Gas	137
Adela Greceanu	151
Jad Hatem	185
Lebogang Mashile	217
Àngels Moreno	263
José F. A. Oliver	277
Chus Pato	307
Francis Sánchez	331
Castillo Suárez	357

<i>Como hace 3.000 años</i>	389
<i>Cita a cegues</i>	391
<i>No em va fer Joan Brossa</i>	393
<i>alCANTARa MANUEL</i>	395
El Petit de Cal Eril	397
Andreu Riera i Antònia Vicens	399
<i>Poesia és estimar</i>	401

QUAN ARA FA

500 anys que Carles I de Castella i Aragó jura les constitucions catalanes i convoca corts a Barcelona, que al Regne de València comença la revolta de les germanies, de les morts de Maximilià I, Lucrècia Borja i Leonardo da Vinci; **200** anys que s'inaugura el Museu del Prado, dels naixements de Walt Whitman, Gustave Courbet, Clara Schumann, Narcís Monturiol, Victòria I, Maria de Rússia i George Eliot, i de les morts de Rafael d'Amat i de Cortada i James Watt; **100** anys de la fundació de la Colla de Sabadell, la signatura del Tractat de Versalles, la implantació de la jornada laboral de vuit hores a l'Estat espanyol, la confirmació de la teoria de la relativitat d'Einstein, dels naixements de Joan Brossa, Doris Lessing, J.D. Salinger, Miguel Gila, Chavela Vargas, Nat King Cole, Primo Levi i Teresa Pàmies, i de les morts de Rosa Luxemburg, Theodore Roosevelt, Joan Ramis i Ramis, Renoir i Emiliano Zapata; **90** anys de l'Exposició Internacional de Barcelona, la caiguda de la Borsa de Wall Street, l'obertura del Museu d'Art Modern de Nova York, dels naixements de Miquel Martí i Pol, Guillem d'Efak, Gil de Biedma, Héctor Alterio, Martin Luther King, Cabrera Infante, Audrey Hepburn, Imre Kertész, Grace Kelly, Frank Gehry, Milan Kundera, Anne Frank i Chet Baker, i de la mort de Joseph Pulitzer; **80** anys del final de la Guerra Incivil, la prohibició per decret de l'ús de la llengua catalana com a segona llengua, la crema de llibres a la Universitat de Madrid promoguda per Falange, la invasió de Polònia pel Tercer Reich que desencadena la Segona Guerra Mundial, dels naixements de Jaume Aragall, Vázquez Montalbán, Joan Francesc Mira, Tzvetan Todorov, Margaret Atwood, Seamus Heaney, Amos Oz, Tina Turner, Carolina Herrera, Francis Ford Coppola, Bryce Echenique i Richard Serra, i de les morts d'Antonio Machado, Sigmund Freud i W.B. Yeats; **70** anys de la publicació de *1984* de George Orwell, dels naixements d'Amancio Prada, Haruki Murakami, Annie Leibovitz, Amin Maalouf, Jessica Lange, Rafael Chirbes, Martin Amis, Meryl Streep i Bruce Springsteen, i de les morts de Niceto Alcalá Zamora, Antoni Rovira i Virgili i Mariano Fortuny; **60** anys de la Revolució Cubana, la primera reunió del Tribunal Europeu de Drets Humans, dels naixements de Rigoberta Menchú i Yasmina Reza, i de les morts de Carles Riba,

Manuel Altolaguirre, Anglada Camarasa, Raymond Chandler, Billie Holiday i Errol Flynn; **50** anys de la designació de Joan Carles de Borbó com a successor de Franco, l'estrena de Lluís Llach en solitari al Palau de la Música Catalana, l'enviament del primer correu electrònic, dels naixements de Cate Blanchett, Javier Bardem i Alexander McQueen, i de les morts de Margarita Xirgu, John Kennedy Toole, Ho Chi Minh, Jack Kerouac i Judy Garland; **40** anys de les primeres eleccions municipals després de la mort de Franco, l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya per referèndum popular, dels naixements de Najat El Hachmi, Elisabet Canalias i Norah Jones, i de les morts de Blas de Otero, Victoria Ocampo i Jean Renoir; **30** anys de la fàtua contra Salman Rushdie per la publicació de *Versicles satànics*, les protestes de Tiananmen, la caiguda del Mur de Berlín, de les morts de Salvador Dalí, Carlos Barral, Samuel Beckett, Hiroito i Dolores Ibárruri; **25** anys del reconeixement oficial de la llengua de signes catalana, l'elecció de Nelson Mandela president de Sud-Àfrica, el genocidi de Ruanda, de les morts de Pere Calders, Frederica Montseny, Charles Bukowski, Eugen Ionescu, Juan Carlos Onetti, Kurt Cobain i Burt Lancaster; **20** anys de l'entrada en vigor de l'euro, de les morts de Maria Àngels Anglada, Rafael Alberti, Torrente Ballester, Bioy Casares i Stanley Kubrick; **15** anys de l'atemptat terrorista d'Al-Qaida a Madrid, les manifestacions en contra de la invasió de l'Iraq, de les morts de Miquel Bauçà, Susan Sontag, Marlon Brando, Peter Ustinov, Renata Tebaldi, Ray Charles, Helmut Newton, Cartier-Bresson i Richard Avedon; **10** anys que el domini .cat registra 35.000 webs, que el Tribunal Suprem espanyol accepta per primera vegada un recurs exclusivament en català, que comença el mandat de Barack Obama als EUA, de les morts de Baltasar Porcel, Isidor Cònsul, Mario Benedetti, Pina Bausch, Vicent Ferrer, Michael Jackson, Català i Roca, Irving Penn, Ràfols-Casamada i Pepe Rubianes; **5** anys de la consulta sobre la independència de Catalunya, el referèndum d'independència d'Escòcia, de les morts de Josep Maria Castellet, Anna Maria Moix, Ana Maria Matute, Montserrat Abelló, Badia i Margarit, García Márquez, Paco de Lucía, Nadine Gordimer, Maya Angelou i Robin Williams; **1** any de les morts d'Antoni Artigues, Manel Marí, Toni Socias, Carme Alborch, Màrius Sampere, Eva Serra, Montserrat Caballé, Josep Fontana, Robert Saladrigas, Joana Biarnés, Aretha Franklin i Stephen Hawking; i en **l'any** de les morts de Manuel Alcántara, Jaume March, Ramon Folch i Camarassa, Aina Moll i Neus Català.

VEURE I VIURE MOLT DE TEMPS EL JARDÍ DE SON OLIVER

Si entres al jardí amb les passes del que viu l'experiència de tot el que l'envolta podràs intentar saber els miradors d'aquest indret tancat com un santuari i obert com una àgora, en què les botàniques, les zoologies i les geologies tocadés amb les mans curadores d'estimació i saviesa donen forma a un lloc de tan humà, vivificador.

Si saps obrir alhora tots els sentits a la troballa i a la sorpresa, a la visió i al coneixement de cadascun dels detalls del jardí, els seus verds i els seus cels, les seves obres i les seves perspectives, aquesta tendresa d'esculpir l'aire de la natura amb l'esforç de l'esperit, et descobrirà horitzons invists que es creuen i es descreuen, els capcuruculls d'uns xiprers que et fiten els punts de les més altes tensions aèries que la imaginació mou, les altes clarors amagades darrere un bosquet d'ullastres d'un verdós negranitenc estibat de caminois i metes que vola arreu arreu.

Si saps escoltar la banda sonora de ressons i ecos que la zoologia i el cel mouen entre aquell laberint d'unes formes precises en què la intel·ligència ha creat els ensenyaments d'unes passejades cada cop diferents entre la vegetació i els camins, amb un amfiteatre i una plaça i una cascada de pedra com a paisatges immarcesibles que ens obren a la paraula i al cant i a la interpretació de músiques, trobaràs la veritat senzilla i serena afaiçonada per un treball inacabable que natura i cultura creen.

Si saps sentir les interaccions que es teixeixen entre les especificitats del medi de Son Oliver i la feina de les persones que han bastit aquest *locus amoenus*, descobriràs com l'ornament es conjuga amb l'útil, el refinat amb l'alegre, l'original amb el clàssic, fidels tots a una fórmula rica de significacions. Aquí, al Jardí de Son Oliver, s'escolta la música viva del temps.

Moltes de gràcies, Jardí de Son Oliver, obert de pintre en ample a la poesia!

HOTEL I LITERATURA

Diuen que la poesia ens ofereix la llengua estrangera que es parla ben endins de nosaltres mateixos, que diu més del que podem i camina per les nostres línies de fuga; i d'altres creuen que és una veu que escolta, i l'acolliment que l'home fa a la vida. I és quan sentim que l'hotel, quan s'acosta a la literatura, pot ser la posada en escena d'aquesta hospitalitat, perquè és un espai de memòria i oblit, de familiaritat i estrangeria, provisional i nomàdic, que sempre fluctua, escenari sempre del'altre, i del'extern, però domicili improvisat de la quimera quotidiana, entre la il·lusió i la realitat, espai de l'emancipació, casa fora de casa, sempre *ailleurs*, i mirall de la gran comèdia humana. Allà on pots no esser tu i més tu que mai, que et tresca l'ànsia de foranies, microcosmos del cul llogat, i és seu dels discursos de la mutació més estrident i ambigua del calidoscopi de la contemporaneïtat i del seu món difús, una cantera de la dislocació, de la fragilitat i l'agitació frenètica de les formes d'habitació que ens treuen de solc ara i aquí. Un lloc que conta històries, cau de la fantasia errant que no s'aferra a res i on fas vida de transeünt amb aquell aire fingit de domicili. Ja ho diuen, el món de les lletres descansa en els hotels de la imaginació. Perquè tant l'hotel com el poema són aquest anhel de fer-se enfora que ja és una manera de tornar.

Gràcies als pares i als fills de la família Horrach Moyà (HM Hotels), propietària de l'hotel HM tropical de la Platja de Palma, per l'hospitalitat generosa amb els poetes del XXI Festival de Poesia de la Mediterrània.

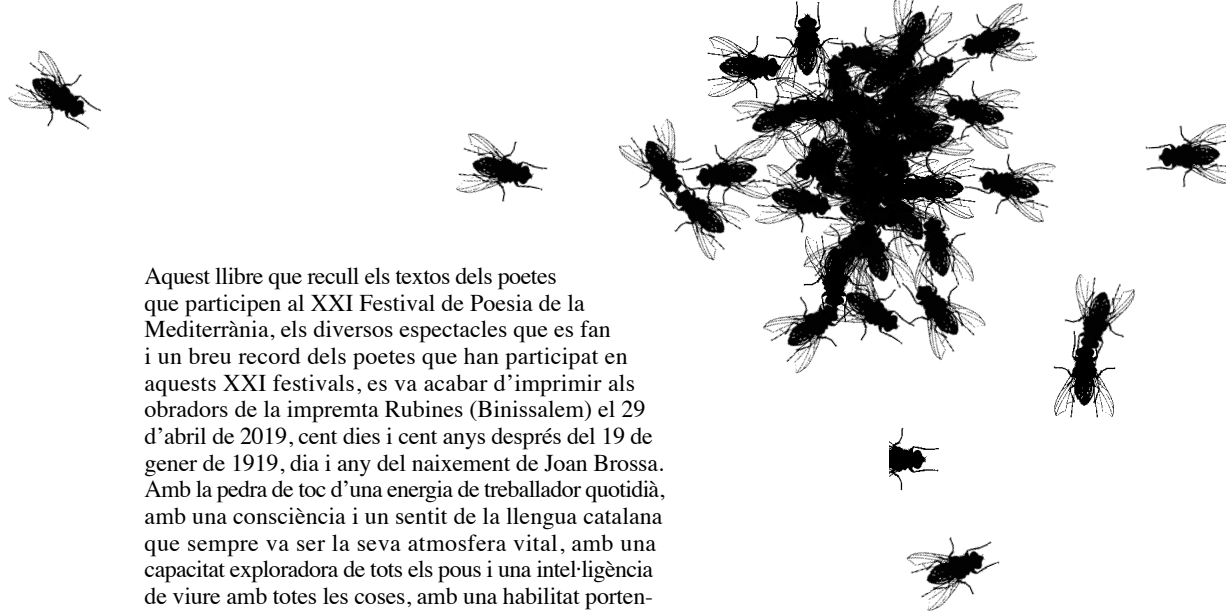
MOLTES GRÀCIES!

A Nekane Aramburu, Bàrbara Bayarri, Antoni Caimari, Mireia Calafell, Pepe Cañabate, Rosa Capllonch, Llorenç Carrió, Tina Codina, Mateu Coll, Maria Antònia Crespí, Marta Cuyàs, Nicolau Dols, Eduard Escoffet, Elisenda Farré, Susi Fernández, Marta Ferrer Freitas-Morna, Guillem Ferrer, Joan Baptista Font, Glòria Forteza-Rey, Carlos Forteza, Susy Gómez, Antoni Gost, Àngels Gregori, David Guasch, Manuel Guerrero, Antònia Maria Horrach Moyà, Joan Antoni Horrach Moyà, IES Joan Alcover, IES Ramon Llull, Joan Manresa, Laia Martínez, Catherine de Montalembert, Xavier Montoliu, Margalida Moragues, Jean Marie del Moral, Cesc Mulet, Karen Müller, Francisca Niell, Bàrbara Obrador, Lúa Oliver, Sebastià Perelló, Mònica Pérez, Antoni Picornell, Antoni Planas, Aina Pociello, Jaume C. Pons Alorda, Jaume Reus, Pilar Rubí, MPau Ruiz, Raffaella Salierno, Joana Maria Seguí, Pep-Maür Serra, Micky Soler, Cathy Sweeney, Régine de la Tour, Olivier Winckler i a tota la gent del Teatre Principal.

A tots ells i a tots els altres que queden dins la discreció de l'anonimat.

Aquest llibre que recull els textos dels poetes que participen al XXI Festival de Poesia de la Mediterrània, els diversos espectacles que es fan i un breu record dels poetes que han participat en aquests XXI festivals, es va acabar d'imprimir als obradors de la impremta Rubines (Binissalem) el 29 d'abril de 2019, cent dies i cent anys després del 19 de gener de 1919, dia i any del naixement de Joan Brossa. Amb la pedra de toc d'una energia de treballador quotidià, amb una consciència i un sentit de la llengua catalana que sempre va ser la seva atmosfera vital, amb una capacitat exploradora de tots els pous i una intel·ligència de viure amb totes les coses, amb una habilitat portentosa en l'expressió imaginativa i amb una dedicació de ple a l'escriptura, Brossa realitzà la revolució poètica avantguardista catalana més essencial de la segona meitat del segle XX. Posseïdor de la clarividència, la curiositat i la saviesa d'un home renaixentista al qual cap llenguatge li resultava estranger, conjugà la poesia amb totes les arts (plàstiques, musicals, teatrals, cinematogràfiques), i aconseguí, sense abandonar mai la sensibilitat, la imaginació, la realitat del testimoni i l'experimentació, realitzar una obra en què desenvolupa, desplega i fonamenta les mil i una dimensions inacabables del poema i també els seus límits. Brossa ja és un clàssic català i universal del segle XX que ens ha deixat, amb un treball esforçat, polièdric, transformista, ventríloc, ombrista, prestidigitador i d'una extraordinària precisió, una obra gran i una obra del seu temps que ha vivificat la literatura catalana fins a uns extrems que encara no s'han pogut copsar. Brossa ens ha obert miradors poètics dins un joc de miralls que no s'acaben mai. Direm, fruïrem, llegirem, veurem, analitzarem i treballarem l'obra de Brossa per amaranos d'aquest amic, d'aquest poeta que tenia un ofici amb aura, una consciència de l'ofici i una matemàtica singular que irradia tot temps.

Moltes de gràcies, Mestre Brossa!

ANY **BROSSA**

XXI
poesia

